
MATANICIVA
TALEI

NA
MATANICIVA
TALEI

NA VEITIKINA LAVETAKI ESO MAI NA IVAKATAKILA,
NA VAKAVAKADEWA, KEI NA ITUKUTUKU NEI
JOSEFA SIMICI

NA IMATAI NI PAROFITA, DAURAIRAI KA
DAUVAKATAKILA KI
NA LOTU I JISU KARISITO
NIYALODODONU EDAIDAI

LEWE NI IVOLA

iVakamacala Taumadav
Mosese1
Eparaama	37
Ai Vakatakarakara 1	38
Ai Vakatakarakara 2	46
Ai Vakatakarakara 3	53
Josefa Simici—Maciu	56
Josefa Simici—Ai Tukutuku	61
Na Yavu ni Vakabauta	80

AIVAKAMACALA TAUMADA

Na Mataniciva Talei sai koya na veitikina lavetaki bibi eso me baleta na vakabauta kei na ivunau ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. A vakadewataka ka vola na itukutuku eso oqo ko Josefa Simici na Parofita, ka vuqa vei ira era dau tabaki ena veiniusipepa eso ni Lotu ena nona gauna.

Na imatai ni itukutuku vakasokumuni ka vakayacani me Mataniciva Talei a caka ena 1851 mai vei Elder Voreqelini D. Rusiate, a lewena voli ena gauna ko ya na Matabose ni Le Tinikarua ka peresitedi talega ni Tabana ni Kaulotu e Peritania. A kena inaki me vakarawarawataka na kena raici na veitikina bibi eso ka sega ni dau tabaki vakararaba tu ena gauna nei Josefa Simici. Ia ni sa tubu cake tiko ga na iwiliwili ni lewe ni Lotu mai Iurope kei Amerika, sa gadrevi me vakarawarawataki na kena veisoliyaki yani na veitukutuku oqo. A vakayagataki vakalevu sara na Mataniciva Talei ka sa mani yaco kina me ivola tudei ni Lotu ena nodratou cakacaka na Mataveiliutaki Taumada kei na koniferedi raraba mai Salt Lake City ena 10 ni Okotova, 1880.

Sa railesuvi oti vakavuqa na lewe ni ivola oqo, me vaka na gagadre ni Lotu. Ena 1878 a vakacurumi vou yani kina eso na tiki ni ivola i Mosese ka a sa sega ni volai ena itabataba taumada. Ena 1902 sa bokoci tani kina mai na Mataniciva Talei, na veitikina eso sa tabaki oti tu ena Vunau kei na Veiyalalayati. A tuvai tale ga ena yabaki 1902 na veitikina kei na wase yadua, kei na ivakamacala leleka e rukuna. Ia ena 1921 sa qai tabaki kina ena imatai ni gauna me wase vakarua na veidrauna yadua, ka vakacurumi yani na kena idusidusi. A sega tale ni dua na veisau e vakayacori kina me yacova na Epereli ni 1976, sa qai mai vakuri kina ena rua na ivakatakila. Ena 1979 erau sa kau tani tale kina mai na Mataniciva Talei na ivakatakila e rua oqori ka biu ena Vunau kei na Veiyalalayati, erau sa kilai tiko kina ena gauna oqo me wase 137 kei na 138. Ena kena itabataba sa vakayagataki tiko ena gauna oqo sa veisautaki.

Sa koto oqori e ra e dua na ivakamacala lekaleka ena lewe ni ivola oqo:

1. *Veitikina digitaki eso mai na iVola i Mosese.* Oqo e tauri mai na iVakatekivu, ena ivakadewa ni iVolatabu ka a tekivutaka ko Josefa Simici ena vula ko June, 1830.
2. *Ai Vola i Eparaama.* E dua na ivakavakadewa vakauqeti ni volavola i Eparaama. A tekivutaka o Josefa Simici na vakavakadewa ena 1835 ni oti na nona taura eso na ivolagasau ni Ijipita. A qai tabaki vakaiwasewase na vakavakadewa oqo ena niუსipepa na

Times and Seasons me tekivu ena 1 ni Maji, 1842, mai Nauvu, Ilinoi.

3. *Josefa Simici—Maciu*. E tauri mai na ivakadinadina nei Maciu ena ivakadewa nei Josefa Simici ni iVolatabu (raica na Vunau kei na Veiyalalayati 45:60–61 me baleta na ivakaro vakalou me tekivutaki kina na vakadewataki ni Veiyalalayati Vou).
4. *Josefa Simici—Ai Tukutuku*. Na veitikina cavuti mai na ivakadinadina volai kei na itukutuku makawa kei Josefa Simici, ka ra a vakarautaka ko koya kei ira na nona vunivola ena 1838–1839 ka a qai tabaki vakaiwasewase ena niusipepa na *Times and Seasons* mai Nauvu, Ilinoi, me tekivu mai na 15 ni Maji, 1842.
5. *Na Yavu ni Vakabauta ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai*. Oqo e dua na itukutuku nei Josefa Simici ka a tabaki ena niusipepa na *Times and Seasons* ena 1 ni Maji, 1842, vata kei na dua na itukutuku makawa lekaleka e baleta na Lotu ka a dau kilai levu ena gauna ko ya me yacana na iVola nei Wedioci.

VEITIKINA DIGITAKI ESO MAI NA
IVOLA I MOSESE

E dua na tikina ka tauri mai na vakavakadewa ni iVolatabu me vaka a vakatakilai vei Josefa Simici na Parofita, ena June 1830–Feperueri 1831.

WASE 1
 (June 1830)

Sa vakatakilai Koya na Kalou vei Mosese—Sa vakamataliataki ko Mosese—Sa wavutu e matana ko Setani—Sa raica ko Mosese e vuqa na vuravura era sa tawani tu—Sa bulia na Luvena na vuravura e sega ni wiliki rawa—Sa nona cakacaka kei na lagilagi na Kalou me tawa mate rawa ka bula tawamudu na tamata.

NA vosa ni Kalou, ka a ^atukuna vei ^bMosese ena gauna a kau cake kina ki na dua na ulunivana cecere sara.

2 Ka sa ^araica na Kalou ena ^bmatana votu, ka rau veivosaki kaya, a sa tiko vei Mosese na ^clagilagi ni Kalou; o koya sa rawa kina vei Mosese me ^dtiko ena kena iserau.

3 Ka sa vosa vei Mosese na Kalou, ka kaya: Raica sai Au na Turaga na Kalou ^aKaukauwa, na yacaqu ko ^bTawacava; ni sa sega

na Noqu itekitekivu ni veisiga se na icavacava ni veiyabaki; e sega beka ni tawacava oqo?

4 Ia, raica, ko iko na luvequ; ia mo ^araica mada, kau na vakaraitaka vei iko na cakacaka ni ^bli-ga-qu; ia e sega ni o koya kece, ni sa sega ni ^cvakaiyalayala na noqu ^dcakacaka, sa vakakina na noqu ^evosa, ni ra sa sega ni mudu.

5 O koya sa sega kina ni dua na tamata sa raica rawa na noqu cakacaka kecega, vakavo kevaka sa raica na taucoko ni noqu lagilagi; ia sa sega e dua na tamata sa raica rawa na taucoko ni noqu lagilagi, ka me qai vakayago tiko ga e vuravura.

6 Ia i Mosese na luvequ; au na solia vei iko e dua na cakacaka, raica ko sa ^atautauvata kei koya na noqu ^bLe Duabau ga; ia na noqu Le Duabau ga sai koya na ^ciVakabula; ni sa sinai ena ^dloloma soli wale kei na ^edina; raica

1 1a Alama 12:30; Mosese 1:42.
 b DV Mosese.
 2a L.Y 3:6; 33:11; vjs L.Y 33:20, 23 (Ai Kuri); Joni 1:18; 6:46; Ica 3:6–16; Mosese 1:11.
 b Tiko. 12:6–8; iVaka. 34:10; V&V 17:1.
 c iVaka. 5:24; Mosese 1:13–14, 25.
 DV Lagilagi.

d DV Veivakamataliataki.
 3a iVakata. 11:17; 19:6; 1 Nif. 1:14; V&V 121:4.
 DV Kalou, Lewe Tolu Vakalou.
 b Ais. 63:16; V&V 19:9–12; Mosese 7:35.
 DV Tawacava.
 4a Mosese 7:4.
 b Mosese 7:32, 35–37.
 c Same 111:7–8; Mosese 1:38.
 d Same 40:5;

V&V 76:114.
 e 2 Nif. 9:16; V&V 1:37–39.
 DV Vosa ni Kalou.
 6a iVakate. 1:26; Ica 3:14–15; Mosese 1:13–16.
 b DV Luvena e Duabau Ga.
 c DV iVakabula.
 d Joni 1:14, 17; Alama 13:9.
 DV Loloma Soli Wale.
 e Mosese 5:7.

sa ^fsega tale na Kalou koi au ga, niu sa ^gkila ka raica na ka kecega.

7 Ia oqo, raica, au na vakaraitaka vei iko e dua na ka, I Mosese na luvequ, ni ko sa tiko e vuravura, au sa na vakaraitaka vei iko.

8 Ka sa yaco ni sa rai yani ko Mosese, ka raica na ^avuravura a buli kina; ka sa ^braica ko Mosese na vuravura kei na kena iyalalyala, kei ira kecega na luve ni tamata era sa tiko kina, kei ira era a buli kina; a sa ^ckurabui ka qoroqoro vakalevu kina ko koya ena vukudra.

9 A sa lako tani vei Mosese na iserau ni Kalou, ka sega kina ni tiko kei Mosese na nona lagilagi; ka sa tu ga kina vakataki koya ko Mosese. Ia ni sa tiko duadua ga, sa bale sobu ki na qele.

10 Ka sa yaco ni sa oti mada e vica na auwa sa qai kilai yalona ka ^akaukauwa tale ko Mosese me vaka e dua na tamata; a sa kaya vakataki koya: Ia ena vuku ni ka oqo au kila kina ni sa ^bka wale ga na tamata, oqo na ka au a sega sara tu ga ni kila.

11 Ia oqo sa raica vakaidina na ^aKalou na mataqu; ia e sega ni mataqu ^bvakayago, na mataqu vakayalo ga, ni na sega ni rawa ni raica

na mataqu vakayago; ni ^una na ^amalai ga ka ^amate ena kena iserau; ia sa tu vata kei au na nona lagilagi; kau sa raica na kena ^airairai, niu sa ^fvakamataliataki e matana.

12 Ka sa yaco ni sa cavuta oti na veivosa oqo ko Mosese, raica, sa lako mai ko ^aSetani ka ^bvakatovolei koya, ka kaya: I Mosese na luve ni tamata; mo qaravi au.

13 Ka sa yaco ni sa raici Setani yani ko Mosese ka kaya: Ko cei ko iko? Raica koi au oqo e dua na ^aluve ni Kalou; ka ^usa tautauvata kei koya na nona Le Duabau ga; evei na nomu lagilagi, meu qaravi iko kina?

14 Raica, sa sega ni rawa meu raica na Kalou, vakavo kevaka sa tu vei au na nona lagilagi, kau ^avakamataliataki e matana. Ia sa rawa vei au meu raici iko ena mataqu vakayago. Vakaevai au lasu li?

15 Me vakarokorokotaki ga na yaca ni noqu Kalou, ni sa sega ni lako tani vakadua sara vei au na Yalona, se evei na nomu lagilagi, ni sa butobuto vei au! Sa rawa me ^ukila na kemudrau duidui kei na Kalou; ni sa kaya vakaoqo vei au na Kalou: Mo ^avakarokoroko vua na Kalou, ia mo ^bqaravi Koya duadua ga.

6f 1 Tui 8:60;
Ais. 45:5–18, 21–22.
g 1 Nif. 9:6; 2 Nif. 9:20;
Alama 18:32;
V&V 38:1–2.
DV Kila Taucoko.
8a Mosese 2:1.
b Mosese 1:27.
c Same 8:3–4.
10a Tani. 10:8, 17;
1 Nif. 17:47;
Alama 27:17;

JS—AT 1:20.
b Tani. 4:35; Ila. 12:7.
11a DV Kalou, Lewe Tolu
Vakalou.
b V&V 67:10–13;
Mosese 6:36.
c L.Y 19:21.
d L.Y 20:19.
e iVakate. 32:30;
Mosese 7:4.
f Maci. 17:1–8.
DV Veivakamataliataki.

12a Mosese 4:1–4.
DV Tevoro.
b Mosese 6:49.
DV Vakatotovolei,
Veivakatovolei.
13a Same 82:6; Ipe. 12:9;
1 Joni 3:2.
14a DV Veivakamataliataki.
15a Maci. 4:10.
DV Sokalou, Qarava.
b 1 Samu. 7:3;
3 Nif. 13:24.

16 Mo lako tani vei au Setani; kaku ni mai vakatovolei au; raica sa kaya vakaoqo vei au na Kalou: Ko sa “tautauvata kei koya na noqu Le Duabau ga.

17 Sa solia talega vei au ko Koya na ivakaro ni sa kacivi au mai na “veikau sa kama ka kaya: Mo ^bmasuta na Kalou ena yacana na noqu Le Duabau ga, ka qaravi au.

18 Ka sa kaya tale ko Mosese: Au na sega ni guce ena masuta na Kalou; raica sa tu tale eso na ka me’u taroga vua: ni sa tiko vata kei au na nona lagilagi, o koya au sa kila kina na kemu duidui mai vua. Mo lako tani yani Setani.

19 Ia oqo, ni sa cavuta oti ko Mosese na veivosa oqo, sa qolou vakadomoilevu ko Setani, ka karalaki e vuravura, ka veivakaroti, ka kaya: Sai au na “Le Duabau Ga, qaravi au.

20 Ka sa yaco ni sa tekivu me rere vakalevu sara ko Mosese; ia ni sa tekivu me rere, sa raica na wiwi kei ^aeli. Ia ni sa ^bmasuta tikoga na Kalou sa soli vua na kaukauwa, ka sa vakaroti Setani ka kaya: Mo lako tani vei au, Setani, ni sai koya ga na Kalou oqo au na qarava, ko koya na Kalou ni lagilagi.

21 Ia oqo sa tekivu me sautani-nini ko “Setani, ka sa sakure ko vuravura; sa rawata ko Mosese na kaukauwa, ka masuta na Kalou,

ka kaya: Ena yacai Koya na Le Duabau ga, Setani mo lako tani eke!

22 Ka sa yaco ni sa qoqolou ena domo levu ko Setani, sa tagi, ka tagiyaso ka “vakasequruqurubati; a sa lako tani sara mai kea, io mai na iserau kei Mosese, me sega tale ni raici koya.

23 Ia, na veika oqo sa vola tu na kena itukutuku ko Mosese; ia ena vuku ni caka ca sa sega kina ni tu ena kedra maliwa na luvu ni tamata.

24 Ka sa yaco ni sa lako tani ko Setani mai na iserau kei Mosese; a sa tacake e matana ki lomalagi ko Mosese, ni sa vakasinaiti ena “Yalo Tabu, o koya sa tukuna na Tamada kei na Luvena.

25 Ia ni sa masuta tiko na yaca ni Kalou, sa raica tale na nona lagilagi, ni sa tiko vua; ka sa rogoca e dua na domo, sa kaya: Ko sa kalouugata Mosese, niu sa digitaki iko, koi Au, na Kaukauwa, ia ko na kaukauwa cake ka malumalumu na “wai e vuqa; ni ra na muria na nomu ^bivakaro me vaka ni ko iko beka na “Kalou.

26 Ia raica, au na tiko vata kei iko, io me yacova ni sa cava na nomu veisiga; ni ko na “sereki ira na noqu tamata mai na ^bveivakabobulataki, io ko “Isireli na noqu ^ddigitaki.

27 Ka sa yaco, ni se vosa tikoga

16a Mosese 1:6.

17a L.Y 3:2.

b Mosese 5:8.

19a Maci. 24:4–5.

20a DV Eli.

b JS—AT 1:15–16.

DV Masu.

21a DV Tevoro.

22a Maci. 13:41–42;

Mosa. 16:1–3.

24a DV Yalo Tabu.

25a L.Y 14:21–22.

b DV Kaukauwa;

Matabete.

c L.Y 4:16.

26a L.Y 3:7–12.

b 1 Nif. 17:23–25.

c 1 Tui 8:51–53.

DV Isireli.

d DV Digitaki.

na domo, sa rai yani ko Mosese ka ^araica na vuravura, io, ena kena taucoko; ka sa sega sara ni dua na tikina lailai mada ga e sega ni raica, ka kila ena Yalo ni Kalou.

28 Ka sa raici ira taucoko talega na lewena, ka sega sara e dua me sega ni raica; ka kilai ira ena Yalo ni Kalou; sa vuqa sara na kedra iwiliwili, io sa sega ni wiliki rawa me vaka na nuku ni matasawa.

29 Ka sa raica e vuqa na vanua; ia na vanua yadua oqori sa vakatokai me ^avuravura, a ra sa tawani kece tu.

30 Ka sa yaco ni sa masuta na Kalou ko Mosese, ka kaya: Au sa kerei kemuni mo ni tukuna vei au na ibalebale ni veika oqo, ia ena cava ko ni sa buli ira kina.

31 Ia raica, sa tiko vei Mosese na lagilagi ni Turaga, me tu rawa kina ko Mosese ena iserau ni Kalou, ka veivosaki vata kaya e ^amatana votu. A sa kaya vei Mosese na Turaga na Kalou: Au sa cakava na veika oqo ena noqu ^binaki ga vakataki au. Sai koya oqo na vuku me se tei toka mada ga vei au.

32 Ia ena ^avosa ni noqu kaukauwa, au sa buli ira kina, sai koya na noqu Le Duabau Ga, o koya sa sinai ena ^bloloma soli wale kei na ^cdina.

33 Raica au sa ^abulia e vuqa na ^bvuravura sa sega ni wili rawa; kau sa buli ira talega ena noqu inaki vakataki au; ia mai vua na luvequ au sa buli ira, ko koya na noqu ^cLe Duabau Ga.

34 Ia au sa vakatoka na ^aimatai ni tamata ko ^bAtama; a kena ibalebale na ^clewe vuqa.

35 Ia au sa tukuna wale ga vei iko e dua na itukutuku ni vuravura oqo, kei ira na lewena. Raica, e vuqa na vuravura era sa takali yani ena vosa ni noqu kaukauwa. Ka vuqa tale era sa tu oqo, ka ra sega ni wilika rawa na tamata; ia na veika kece oqo au sa kilai ira, ni ra sa noqu kau ^akilai ira.

36 Ka sa yaco ni sa vosa ko Mosese vua na Turaga, ka kaya: Oi kemuni na Kalou, mo ni lomana na nomuni tamata, ka tukuna mai vei au na veika e baleta na vuravura oqo, kei ira na lewena, kei na lomalagi talega, ia ena qai vakacegu na nomuni tamata.

37 Ka sa qai vosa vei Mosese na Turaga na Kalou, ka kaya: Sa vuqa tu na ^alomalagi, ka ra sa sega ni wilika rawa na tamata; ia au sa kilai ira kecega, ni ra sa noqu.

38 Ia ni sa takali yani e dua na vuravura, kei na kena lomalagi, sa na yaco tale ga mai vakakina

27a V&V 88:47;

Mosese 1:8.

DV Raivotu.

29a DV Vuravura.

31a iVaka. 5:4;

Mosese 1:11.

b Ais. 45:17–18;

2 Nif. 2:14–15.

32a Joni 1:1–4, 14;

Ipe. 1:1–3;

iVakata. 19:13;

Jeko. 4:9; Mosese 2:1, 5.

DV Jisu Karisito.

b Same 19:1;

Mosese 5:7–8.

DV Loloma Soli Wale.

c DV Dina.

33a DV Buli, iBulibuli.

b Same 8:3–4;

V&V 76:24;

Mosese 7:29–30.

c Mosese 1:6.

34a Mosese 3:7.

b Epa. 1:3.

DV Atama.

c Mosese 4:26; 6:9.

35a Mosese 1:6; 7:36.

DV Kila Taucoko.

37a Epa. 4:1.

DV Lomalagi.

e dua; ka sa sega kina ni ^acava na noqu cakacaka, ka sega vakakina na noqu vosa.

39 Ia raica, oqo na noqu ^acakacaka kei na noqu ^blagilagi—meu vakavuna na ^ctawa mate rawa kei na ^dbula tawamudu ni tamata.

40 Ia oqo, i Mosese na luvequ, au sa na tukuna vei iko na veika e baleta na vuravura ko tiko kina oqo; ia mo na ^avola na veika kece au na tukuna vei iko.

41 Ia ena dua na siga ni ra sa vakawalena na luve ni tamata na noqu vosa ka ^akauta tani e vuqa mai na ivola ko na vola, raica au na vakatubura cake e dua tale ^bvakataki iko; ka ^cra na qai mai tu tale ena kedra maliwa na luve ni tamata—ena kedra maliwa ko ira kecega era na vakabauta.

42 (Oqo na vosa a ^atukuni vei Mosese ena ulunivanua, na yacana era na sega ni kila na luve ni tamata. Ia oqo sa tukuni vei iko. Kakua ni vakaraitaka vua e dua ia ki vei ira ga era sa vakabauti iko. Io sa vakakina. Emeni.)

WASE 2

(June–Okotova 1830)

Sa bulia na lomalagi kei na vuravura na Kalou—Sa buli na veika bula

kecega—Sa bulia na tamata na Kalou ka solia vua na lewa ni ka kecega.

KA sa yaco ni sa vosa vei Mosese na Turaga, ka kaya: Raica, au sa na ^avakatakila vei iko na veika ni ^blomalagi, kei na ^cvuravura oqo; mo vola na vosa au sa tukuna. Koi au na iVakatekivu kei na iVakataotioti, na ^dKalou Kaukauwa; mai vua na noqu ^eLe Duabau Ga au sa ^fbulia kina na veika oqo; io, ena ivakatekivu au sa bulia na lomalagi ia sa bulia na veika kece oqo na noqu Le Duabau ga ena vukuqu; io ena ivakatekivu au sa bulia na lomalagi, kei na vuravura ko sa tiko kina oqo.

2 A sa sega ni vakacokotaki ko ^avuravura, ka sa lala tu; au sa vakavuna me tu na butobuto ena wasa titobu; ka sa yavavala e dela ni wai na Yaloqu; ni sai Au na Kalou.

3 Ia koi Au na Kalou, au sa kaya: Me ^ararama mai; a sa rarama mai.

4 Ia koi Au na Kalou, au sa raica na rarama, ka ni sa ^avinaka na rarama. Ia koi Au na Kalou, au sa wasea na rarama mai na butobuto.

5 Ia koi Au na Kalou au sa vakatoka na rarama me Siga; ia na butobuto, Au sa vakatoka me

38a Mosese 1:4.

39a Roma 8:16–17;

2 Nif. 2:14–15.

DV iTuvatuva ni Veivueti.

b DV Lagilagi.

c DV Bula Tawamate Rawa.

d DV Bula Tawamudu.

40a 2 Nif. 29:11–12.

41a 1 Nif. 13:23–32;

Mosese 1:23.

b 2 Nif. 3:7–19.

c 1 Nif. 13:32, 39–40; V&V 9:2.

42a Mosese 1:1.

2 1a Mosese 1:30, 36.

b DV Lomalagi.

c Mosese 1:8.

d DV Kalou, Lewe Tolu

Vakalou—Kalou na Tamana.

e DV Luvena e

Duabau Ga.

f DV Buli, iBulibuli.

2a iVakate. 1:2; Epa. 4:2.

3a V&V 88:6–13.

DV Rarama, Rarama i Karisito.

4a iVakate. 1:4; Epa. 4:4.

Bogi; ia oqori au sa vakayacora ena “vosa ni noqu kaukauwa, ka sa vakavotukana ena gauna au ^bvosa tiko kina; ia na yakavi kei na mataka sa kena imatai ni ^csigā.

6 Au sa kaya tale koi Au na Kalou: Me dua na “maliwa lala me wasea na wai, ia sa yaco me vaka na noqu vosa; kau sa kaya: Io me wasea na wai mai na wai; ka sa yaco me vakakina;

7 Ia koi Au na Kalou, au sa cakava na maliwa lala ka wasea na “wai, io, na wai lelevu e ruku ni maliwa lala mai na wai e cake ena maliwa lala, a sa yaco me vaka na noqu vosa.

8 Ia koi Au na Kalou, au sa vakatoka na maliwa lala me “Lomalagi; ia na yakavi kei na mataka sa kena ikarua ni sigā.

9 Ia koi Au na Kalou, au sa kaya: Me soqoni vata na wai e rukui lomalagi ki na “dua na yasana, a sa vakakina; ia koi Au na Kalou, au sa kaya: Me rairai mai na vanua mamaca, a sa vakakina.

10 Ia koi Au na Kalou, au sa vakatoka na vanua mamaca me “Vuravura; kei na wai sa vakasoqoni vata, Au sa vakatoka me Wasawasa; ia koi Au na Kalou, au sa raica ni sa vinaka na veika au sa kitaka.

11 Ia koi Au na Kalou, au sa kaya: Me vakatubura na “co ko vuravura, na co sa vakasorena, kei na kau dau vua, ena kena mataqali, kei na kau vuata, ia na sorena sa

tiko ga kina e vuravura, ia a sa yaco me vaka na noqu vosa.

12 A sa vakatubura na co ko vuravura, na co kecega sa vakasorena ena kena mataqali, kei na kau dau vua, sa tiko kina na sorena, ena kena mataqali; ia koi Au na Kalou, au sa raica ni sa vinaka na veika au sa kitaka.

13 Ia na yakavi kei na mataka sa kena ikatolu ni sigā.

14 Ia koi Au na Kalou, au sa kaya: Me tu na rarama e maliwa lala ni lomalagi, me wasea na sigā mai na bogi, io me ivakatakilakila tale ga ni gauna, kei na sigā, kei na yabaki.

15 Ia me rau vunirarama mai na maliwa lala kei lomalagi me vakararamataki vuravura; a sa vakakina.

16 Ia koi Au na Kalou, au sa bulia e rua na vunirarama lelevu; na “vunirarama levu me lewa na sigā, kei na vunirarama lailai me lewa na bogi, ia na vunirarama levu na matanisiga, ka vunirarama lailai na vula; ia na kalokalo talega sa buli me vaka na noqu vosa.

17 Ia koi Au na Kalou, au sa vakatikori rau ena maliwa lala kei lomalagi me vakararamataki vuravura.

18 Ia na matanisiga sa lewa na sigā, kei na vula sa lewa na bogi; ka me wasea na rarama mai na butobuto; ia koi Au na Kalou, au sa raica ni sa vinaka na veika au sa kitaka;

5a Mosese 1:32.

b 2 Kori. 4:6.

c iVakate. 1:5.

6a iVakate. 1:6–8.

7a Epa. 4:9–10.

8a DV Lomalagi.

9a iVakate. 1:9;

Epa. 4:9.

10a DV Vuravura.

11a iVakate. 1:11–12;

Epa. 4:11–12.

16a iVakate. 1:16.

19 Ia na yakavi kei na mataka sa kena ikava ni siga.

20 Ia koi Au na Kalou au sa kaya: Me vakatubura vakalevu sara na wai na ka sa lako voli ka bula rawa; kei na manumanu vuka me vuka voli e delai vuravura ena maliwa lala ni lomalagi.

21 Ia koi Au na Kalou, au sa bulia na ^aika lelevu ka rerevaki, kei na ka buli kecega sa bula ka yavavala rawa, sa vakatubura vakalevu na wai, ena kedra mataqali; ia koi Au na Kalou, au sa raica ni sa vinaka na veika kecega au sa kitaka.

22 Ia koi Au na Kalou, au sa vosa vakalougatataki ira ka kaya: Dou luvea ka ^atubu me lewe vuqa, ka vakatawa na wai ni veiwasawasa; ia me tubu talega me lewevuqa na manumanu vuka e vuravura.

23 Ia na yakavi kei na mataka sa kena ikalima ni siga.

24 Ia koi Au na Kalou, au sa kaya: Me vakatubura na ka bula na qele ena kedra mataqali, na manumanu e yavaiva, kei na ka sa qasi voli, kei na manumanu tawa lasa ni vanua, ena kedra mataqali, ka sa vakakina;

25 Ia koi Au na Kalou, au sa bulia na manumanu tawa lasa ni vanua ena kedra mataqali, kei na manumanu e yava i va ena kedra mataqali, kei na ka kecega sa qasi voli e dela ni vanua ena

kedra mataqali; ia koi Au na Kalou, au sa raica ni sa vinaka na veika kecega oqo.

26 Ia koi Au na Kalou, au sa kaya vua na noqu ^aLe Duabau ga, o koya sa tiko vata kei au mai na ivakatekivu: Me daru ia ka ^bbulia na tamata ena kedaru ⁱbulibuli, ka me ucui kedaru; a sa vakakina. Ia koi Au na Kalou, au sa kaya: Me ra ^alewa na ika ni veiwasawasa, kei na manumanu vuka ni macawa, kei na manumanu e yavaiva, kei vuravura taucoko, kei na ka kecega sa qasi voli e delai vuravura.

27 Ia koi au na ^aKalou, au sa bulia na tamata ena kequ ibulibuli, io Au sa buli koya ena kena ibulibuli na noqu Le Duabau ga; au sa bulia na tagane kei na yalewa.

28 Ia koi au na Kalou, au sa vosa vakalougatataki rau, ka kaya vei rau: Drau vakaluvani, ka ^atubu me lewe vuqa, ka vakatawai vuravura, ka vakamalumalumu-taka, ka lewa na ika ni waitui, kei na manumanu vuka ni macawa, kei na ka bula kecega sa veitosoyaki voli e delai vuravura.

29 Ia koi Au na Kalou, au sa kaya vua na tamata: Raica, au sa solia vei kemudrau na co kecega sa vakasorena, sa tu e delai vuravura taucoko, kei na kau kecega sa tu kina na vua ni kau sa vakasorena; ko ya ena kemudrau ^akakana.

21 *a* iVakate. 1:21;
Epa. 4:21.

22 *a* iVakate. 1:22–25;
Epa. 4:22–25.

26 *a* DV Jisu Karisito.
b DV Buli, iBulibuli.

c iVakate. 1:26–27;
Mosese 6:8–10;
Epa. 4:26–27.

d iVakate. 1:28;
Mosese 5:1;
Epa. 4:28.

27 *a* DV Kalou, Lewe Tolu
Vakalou.

28 *a* Mosese 5:2.

29 *a* iVakate. 1:29–30;
Epa. 4:29–30.

30 Ia ki na manumanu tawalasa kecega ni vanua, kei na manumanu vuka kecega ni macawa, kei na ka kecega sa qasi voli e delai vuravura, ka'u sa solia kina na bula; au sa solia na co droka-droka kecega me kedra kakana; a sa yaco me vakakina, ena noqu vosa.

31 Ia koi Au na Kalou, au sa vakaraica na ka kecega au sa bulia, ka'u raica ni sa ^avinaka sara na veika kecega au sa bulia; ia na yakavi kei na mataka sa kena ^bikaono ni siga.

WASE 3

(June–Okotova 1830)

A bulia vakayalo na veika kecega na Kalou, ni bera ni qai mai vakavatukana vakayago e vuravura—Sa bulia ko Koya na tagane, na imatai ni tamata me mai vakayago e vuravura—Na yalewa me dauveivuke vua na tagane.

SA vakaoqo na kena ^avakacavari na lomalagi kei na vuravura, kei na ^bleweni kecega.

2 Ia ena ikavitu ni siga, au sa vakacavara kina na noqu cakacaka koi Au na Kalou, kei na veika kecega au sa cakava oti; kau sa ^avakacegu mai na noqu cakacaka kecega ena ^bikavitu ni siga, ia na

veika kecega au a cakava sa oti, ia koi Au na Kalou, au raica ni sa vinaka.

3 Ia koi Au na Kalou, au sa ^avalougatataka na kena ikavitu ni siga, ka vakatabuya; baleta niu sa vakacegu kina mai na noqu ^bcakacaka kecega, kau sa bulia ka cakava koi Au na Kalou.

4 Ia oqo, raica, au sa kaya vakaidina vei iko, sai koya oqo na itabatamata ni lomalagi kei vuravura, ena gauna erau a buli kina, ena siga au sa bulia kina na lomalagi kei na vuravura koi Au na Turaga na Kalou.

5 Io au sa bulia tale ga na kau kecega ni vanua ni sa ^abera ni tu e vuravura, kei na co kecega ni vanua ni sa bera ni tubu. Ia koi Au na Turaga na Kalou, au a sa ^bbulia oti tu ^cvakayalo na veika kece au sa tukuna, ni bera ni ra qai vakavotukanataki e delai vuravura. Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa bera ni vakatauca na uca e delai vuravura. Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa ^abuli ira na luvu ni tamata kecega; ka sega e dua na tamata me teivaka na ^cqele; ni'u sa ^bbuli ira oti tu mai ^dlomalagi koi Au; ka sa sega tu na ka bula e tu e vuravura, ka sega talega e wai, ka sega talega e macawa;

6 Ia ni'u sa vosa koi Au na

31a iVakate. 1:31;
V&V 59:16–20.

b L.Y 20:11;
Epa. 4:31.

3 1a DV Buli, iBulibuli.

b iVakate. 2:1;
Epa. 5:1.

2a iVakate. 2:2–3;
Epa. 5:2–3.

DV Vakacegu.

b DV Siga ni Vakacegu.
3a Mosa. 13:19.

b L.Y 31:14–15.
5a iVakate. 2:4–5;

Epa. 5:4–5.
b Mosese 6:51.

c V&V 29:31–34;
Epa. 3:23.

DV iBulibuli Vakayalo.

d DV Yalo.

e iVakate. 2:5.

f DV Tamata—Na tamata, na luvena vakayalo na Tamada Vakalomalagi.

g DV Lomalagi.

Turaga na Kalou, sa kuvu cake na ^akabukabu mai na qele, ka vakuasuataka na dela ni vanua taucoko.

7 Ia koi au na Turaga na Kalou, au sa bulia na tamata mai na ^akuvu ni qele, ka ceguva ki na ucuna na icegu ni bula; a sa yaco kina me ^btamata ^cbula, na ^dimatai ni yago e vuravura, ka imatai talega ni tamata; ia era a sa buli oti tu na veika kece; ia era sa buli tu ga vakayalo me vaka na noqu vosa.

8 Ia koi Au, na Turaga na Kalou, au sa tea e dua na were mai natuicake mai ^aIteni, ka biuta kina na tagane au sa bulia.

9 Au sa vakatubura mai na qele koi Au na Turaga na Kalou, na kau kecega sa vinaka na kena irairai vua na tamata, ka rawa ni raica na tamata. Ka sa yaco tale ga me ka bula. Ni ra a sa vakayalo tu mai na siga au a bulia kina; ni a tu ga ena vuravura Au a bulia mai kina koi Au na Kalou, io, na veika kece au sa vakarautaka me yaga vei ira na tamata; ka raica na tamata ni sa yaga me kakana. Ia, koi Au, na Turaga na Kalou, au sa tea na ^avunikau ni bula ena loma ni were, ka vakakina na ^bvunikau sa kilai kina na ka vinaka kei na ka ca.

10 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa vakadrodroya e dua

na uciwai mai Iteni me vakuasuataka na were; a sa wase mai kina, ka yaco me va na kena ^aidavedave.

11 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa vakatoka na kena imatai ko Pisoni, ka sa vakavolivolita na vanua taucoko ko Avila, na vanua au sa cakava kina e levu na koula, koi Au na Turaga na Kalou.

12 Ia sa vinaka na koula ni vanua ko ya, sa kune tale ga kina na mataniciva, kei na vatu na onikisa.

13 Ia na yaca ni kena ikarua ni uciwai, ko Kioni, ko ya sa vakavolivolita na vanua taucoko ko Iciopea.

14 Ia na yaca ni kena ikatolu ni uciwai, ko Itikeli, ko ya sa lako vaka ki na tokalau kei Asiria. Ia na ikava ni uciwai na Uferetisi.

15 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa kauta na tamata, ka vakatikora ena Were ko Iteni, me wereca ka vakatawa.

16 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa vakarota na tamata ka kaya: E tara mo kana mai na kau kecega sa tu ena were.

17 Ia mai na kau sa kilai kina na ka vinaka kei na ka ca, mo kaku sara ni kana kina; ia sa soli tu vei iko mo ^alewa na ka mo kitaka; ia mo nanuma ga ni'u sa vakatabuya vei iko; raica ena ^bsiga ko sa kana kina, ko na ^cmate vakaidina.

6a iVakate. 2:6.

7a iVakate. 2:7;
Mosese 4:25; 6:59;
Epa. 5:7.

b DV Atama.

c DV Yalo.

d Mosese 1:34.

8a DV Iteni.

9a DV Vunikau ni Bula.

b iVakate. 2:9.

10a iVakate. 2:10.

17a Mosese 7:32.

DV Galala ni Digidigi.

b Epa. 5:13.

c iVakate. 2:17.

DV Bula Vakayago;
Mate Vakayago.

18 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa kaya vua na noqu “Le Duabau ga, ni sa sega ni vinaka me tiko duadua ga na tamata; ia au na bulia e dua na ^bdauveivuke e yaga vua.

19 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa bulia mai na qele na manumanu kecega ni vanua, kei na manumanu vuka kecega ni macawa; ka vakarota me ra lako kece mai vei Atama, me raica se yaca cava ena vakatokai ira kina; ia era sa ka bula kecega; ni’u sa ceguvi ira ena icegu ni bula, koi Au na Kalou; au sa vakarota; na yaca ga sa vakatoka kina na ka bula kecega ko Atama, ko ya ga na yacana.

20 A sa vakayacana na manumanu yavaiva kecega ko Atama, kei na manumanu vuka ni macawa, kei na manumanu tawa lasa ni vanua; ia sa sega ni kune vei Atama e dua na dauveivuke e yaga vua.

21 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa vakavuna me biti Atama e dua na moce lutu, ka sa moce kina ko koya, au sa kauta tani e dua na sui ni sarisarina ka cakava na lewena me veituturi me kena isosomi.

22 Ia ena sui ni sarisari au sa kauta tani koi Au na Turaga na Kalou, mai vua na tagane, au sa bulia kina e dua na ^ayalewa, ka kauti koya vua na tamata.

23 A sa kaya ko Atama: Oqo dina na sui mai na sui, kei na ^alewe mai na lewequ; ena vakatokai ko koya me Yalewa, ni sa kau tani mai vua na tagane.

24 O koya oqo sa na biuta kina na tamana kei tinana na tagane, ka ^akabita na watina; a rau na lewe ^bdua ga.

25 A rau sa luvawale, na tagane kei na watina, a rau sa sega ni madua.

WASE 4

(June–Okotova 1830)

Na sala sa yaco kina me tevoru ko Setani—Sa temaki Ivi—Erau sa lutu tani ko Atama kei Ivi, ka sa yaco kina na mate e vuravura.

AU sa vosa vei Mosese, koi Au na Turaga na Kalou, ka kaya: Ko “Setani ko koya ko a vakarota ena yacana na noqu Le Duabau ga, sai koya ga a lako mai vei au ena ^bivakatekivu, ka kaya—Raica, koi au oqo, mo ni talai au, ni’u na luvemuni, kau na vueti ira kece mai na kawatamata, me kakua ni dua e yali, ia ^aau na vakayacora vakaidina, me vakarokorokotaki kina na yacaqu.

2 Ia, raica, a sa kaya vei au na ^aLuvequ Lomani, o koya au sa Daulomana ka’u sa ^bDigitaka mai na ivakatekivu—I ^cTamaqu me yaco ga na ^dlomamuni, ka me

18a DV Luvena e Duabau Ga.

b iVakate. 2:18; Epa. 5:14.

22a DV Ivi; Yalewa.

23a iVakate. 2:23; Epa. 5:17.

24a iVakate. 2:24;

V&V 42:22; 49:15–16;

Epa. 5:17–18.

b DV Vakamau, Vakamautaka.

4 1a DV Tevoru.

b V&V 29:36–37.

c Ais. 14:12–15.

2a DV Jisu Karisito.

b Mosese 7:39; Epa. 3:27. DV Veilesi ena Bula Taumada.

c DV Kalou, Lewe Tolu Vakalou—Kalou na Tamana.

d Luke 22:42.

nomuni tiko ga na ‘lagilagi ka sega ni mudu.

3 Raica au sa lewa me “vakasavi sobu mai ko Setani ni sa ^bvorati au, ka segata me voroka na ‘galala ni digidigi ka’u sa solia vua na tamata, koi Au na Turaga na Kalou; io sa vinakata tale ga me’u solia vua na noqu kaukauwa kei na nona kaukauwa na noqu Le Duabau ga.

4 Ka sa yaco kina ko koya me Setani, io, na tevero, na tama ni veika “lasu kecega, me vakaisina ka vakamatabokotaka na tamata, ka me kauti ira vakabobula me vaka na lomana, io ko ira kecega era na sega ni via rogoa na domoqu.

5 Ia sa kaukauwa sara na “ilawaki ni gata mai vei ira na manumanu tawa lasa kecega ni vanua ka’u sa bulia, koi Au na Turaga na Kalou.

6 (Ni sa lewevuqa era sa muri koya,) sa curuma kina na uto ni gata ko Setani ka segata me veretaki “Ivi, ni sa sega ni kila na inaki ni Kalou, o koya sa segata kina me vakarusa na vuravura.

7 Ka sa kaya kina vua na yalewa, mai na gusu ni gata: Oi; sa kaya bagi na Kalou—mo drau kakua ni kania na vua ni kau kecega ena “were? (Ka sa vosa mai na gusu ni gata.)

8 A sa kaya na yalewa vua na gata: Sa tara me keirau kania na vua ni veivunikau ena were.

9 Ia na vua ni kau ga ko sa raica ni sa tu e loma ni were, sa kaya kina na Kalou—Drau kakua ni kania, drau kakua tale ga ni tara, de drau mate.

10 A sa kaya na gata vua na yalewa: Drau na sega dina ni mate.

11 Raica sa kila na Kalou ena siga drau na kana kina, ena qai yadra dina na “matamudrau; ia drau na vaka na Kalou, ni drau na ^bkila na ka vinaka kei na ka ca.

12 Ia ni sa kunea na yalewa sa yaga na kau me kakana, a sa ka e via raica na matada, ka sa kau me da “gadreva me da vuku kina, sa qai tauca na vuana, ka ^bkania, a sa solia tale ga vua na watina erau tiko kaya, ka sa kania ko koya.

13 A sa qai yadra na matadrau ruarua, ka rau kila ni rau sa “luvawale; a rau sa cula vata na drau ni lolo, ka cakava me nodrau liku.

14 A rau sa rogoa na domo ni Turaga na Kalou, ni rau sa “lako voli ena were, ni sa mudremudre na siga; a rau sa vunitaki rau e loma ni veikau ni were, ko Atama kei na watina mai na matana na Turaga na Kalou.

15 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa kaci vei Atama ka kaya vua: Ko sa “lako ki vei?

2e DV Lagilagi.

3a V&V 76:25–27.

b DV Matabose mai Lomalagi.

c DV Galala ni Digidigi.

4a 2 Nif. 2:18;
V&V 10:25.

DV Lasu;

Vakaisini, Veivakaisini,
Lasu.

5a iVakate. 3:1;

Mosa. 16:3;

Alama 12:4.

6a DV Ivi.

7a DV Iteni.

11a iVakate. 3:3–6;

Mosese 5:10.

b Alama 12:31.

12a iVakate. 3:6.

b DV Lutu nei Atama
kei Ivi.

13a iVakate. 2:25.

14a iVakate. 3:8.

15a iVakate. 3:9.

16 A sa kaya ko koya: Au a ro-goca na domomuni ena were, ka'u qai rere ni'u kila niu sa lu-vawale, au a qai vunitaki au.

17 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa kaya vei Atama: Ko cei sa tukuna vei iko ni ko sa luvawale? Ko sa kana beka mai na kau au a vakarota mo kakua ni kana kina, ia kevaka ko na kana kina ko na "mate vakaidina?

18 A sa kaya na tagane: Na yalewa ko ni a solia vei au, ka vakarota me keirau tiko kaya, a solia vei au na vua ni kau au a qai kania.

19 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa kaya vua na yalewa: A cava na ka oqo ko sa kitaka? A sa kaya na yalewa: Sa "vosa vaqaseqase vei au na gata, ka'u a qai kania.

20 Ia koi Au, na Turaga na Kalou, au sa kaya vua na gata: Ni ko sa kitaka na ka oqo, ko na "cudruvi vakalevu cake mai vei ira na manumanu yavaiva, vei ira tale ga na manumanu tawa lasa kecega ni vanua; ko na dolo ga e ketemu, ko na kania tale ga na kuvu ni soso ena veisiga kecega ni nomu bula;

21 Ia ka'u na vakaveimecakitaki kemudrau kei na yalewa, ko ira na nomu kawa kei na nona kawa; ia ena butuqaqia na ulumu ko koya, ia ko na qaqia na bukubuku ni yavana.

22 Ia koi Au na Turaga na Kalou,

au sa kaya vua na yalewa: Au na vakalevutaka na nomu "rarawa ni ko sa kunekune. Ko na dau rarawa ni ko sa vakasucu gone, ia ko na vakarorogo vua na wati-mu, ka na liu vei kemudrau ko koya.

23 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa kaya vei Atama: Ni ko a vakarorogo ki na domoi watimu, ka sa kania na vua ni kau ka'u a vakarota vei iko ka kaya—Mo kakua ni kania; raica sa cudruvi na qele ena vukumu; ia ko na kana mai kina ena rarawa ena veisiga kece ni nomu bula.

24 Ena vakatubura talega vei iko na kau votovotoa kei na soni, ia ko na kania na co ni vanua.

25 Ia ko na kania na kemu kakanana ena "buno ni matamu me yacova na siga ko na suka tale kina ki na qele—ni ko a buli mai kina; raica ko sa ^bkuvu ni qele ga, ia ko na suka tale mo kuvu ni qele.

26 A sa vakatoka ko Atama me yaca ni watina ko Ivi, ni sa tinadra na ka kecega sa bula; ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa vakayacani koya vakakina na imatai ni yalewa, vei ira e "vuqa.

27 Io koi Au na Turaga na Kalou, au sa cakava vei Atama kei na watina na isulu kuli ni manumanu, ka "vakaisulutaki rau kina.

28 Ia koi Au na Turaga na Kalou, au sa kaya vua na noqu Le Duabau ga: Raica, sa yaco na

17a Mosese 3:17.

19a iVakate. 3:13;
Mosa. 16:3.

20a iVakate. 3:13–15.

22a iVakate. 3:16.

25a iVakate. 3:17–19.

DV Lutu nei Atama
kei Ivi.

b iVakate. 2:7;
Mosese 6:59;

Epa. 5:7.

26a Mosese 1:34; 6:9.

27a DV Rakorako.

^atamata me vaka e dua vei kedatou, me ^bkila na ka vinaka kei na ka ca; ia oqo de na dodoka na ligana ka ^ataura talega na ^avunikau ni bula, ka kania ka bula me sega ni mudu,

29 Ia, koi Au na Turaga na Kalou, au sa vakatalai koya tani mai na were ko ^aIteni, a sa wereca na qele ka buli mai kina ko koya;

30 Ia me vaka au sa bula koi Au na Turaga na Kalou, ena sega ni tale wale na noqu ^avosa, ni sa cavuka yani mai na gusuqu, ena yaco vakaidina.

31 Au sa vakasavi koya tani na tamata, ka biuta ena yasana ki natuicake ena Were ko Iteni, na ^aJerupimi kei na iseleiwau bukawaga sa veigoleyaki tiko, me rau vakatawa na sala ki na vunikau ni bula.

32 (Sai koya oqo na vosa ka'u sa tukuna vei Mosese na noqu tamata, ka sa dina me vaka na ka sa vinaka vei au, kau sa tukuni ira vei iko. Raica mo kakua ni vakaraitaka vua e dua tale na tamata, ia vei koya ga sa vakabauta, me yacova niu sa vakaroti iko. Emeni.)

WASE 5

(June–Okotova 1830)

Erau sa vakaluveni ko Atama kei

Ivi—Sa vakacabo isoro ko Atama ka qarava na Kalou—Erau sa sucu ko Keni kei Epeli—Sa vuki tani ko Keni ka sa lomani Setani vakalevu cake mai vua na Kalou, ka sa yaco me Veivakarusa—Sa tete tiko ga na laba kei na caka ca—Sa vunautaki tiko mai na ivakatekivu na kosipeli.

Ka sa yaco, niu sa vakasavi rau oti, koi Au na Turaga na Kalou, sa tekivu me teivaka na qele ko Atama, ka ^alewai ira na manumanu kecega ni vanua, ka kana mai na buno ni yadrena, me vaka au sa vakarota vua koi Au na Turaga. Ia ko Ivi talega na watina, sa cakacaka vata kei koya.

2 A sa veiyacovi kei na watina ko Atama, ka sa ^avakasucuma vua na luvena tagane kei na luvena ^byalewa, ka sa tekivu me rau ^avakawa ka vakatawai vuravura.

3 Ia mai na gauna ko ya, era sa lako yarua na ^aluvei Atama, era sa teivaka na qele, ka susu manumanu, ka ra vakaluveni tagane kei na yalewa.

4 Erau sa masu vua na Turaga ko Atama kei Ivi na watina, a rau sa rogoca na domo ni Turaga ni sa vosa vei rau mai na Were ko ^aIteni, ia erau a sega ga ni raici koya; ni rau sa tawasei tani mai ^bmatana.

5 A sa vakarota ko koya me rau

28a iVakate. 3:22.

DV Tamata—Na tamata, nona rawa ni yaco me vaka na Tamada Vakalomalagi.

b DV Kila.

c Alama 42:4–5.

d iVakate. 2:9;

1 Nif. 11:25;

Mosese 3:9.

DV Vunikau ni Bula.

29a DV Iteni.

30a 1 Tui 8:56;

V&V 1:38.

31a Alama 42:3.

DV Jerupimi.

5 1a Mosese 2:26.

2a iVakate. 5:4.

b V&V 138:39.

c iVakate. 1:28;

Mosese 2:28.

3a Mosese 5:28.

4a DV Iteni.

b Alama 42:9.

“qarava na Turaga na nodrau Kalou, ka vakacabora na ^bulumatua ni nodrau qele ni manumanu me ivakacacabo vua na Turaga. A sa ‘talairawarawa ko Atama ki na ivakaro ni Turaga.

6 Ia ni sa oti e vuqa na siga, sa rairai vei Atama e dua na ^aagilosi ni Turaga, ka kaya: A cava ko sa ^bvakacabo isoro kina vua na Turaga? A sa sauma ko Atama ka kaya vua: Au sega ni kila. Ia sa vakaroti au vakakina na Turaga.

7 A sa vosa na agilosi, ka kaya: Na ka oqo sa ^aivakatautauvata ni nona ^bvakacabori Koya na Le Duabau ga nei Tamada, o koya sa sinai ena ^cloloma soli wale kei na dina.

8 O koya, mo dau kitaka kina na veika kecega ko vakayacora ena ^ayaca ni Luvena, ia mo ^bveivutuni ka ^cmasuta tikoga na Kalou ena yaca ni Luvena me tawamudu.

9 Ia ena siga ko ya, sa curumi Atama kina na ^aYalo Tabu, ka vakadinadinataka na Tamada kei na Luvena, a sa kaya: Sai au na nona ^bLe Duabau ga na Tamada mai na ivakatekivu, ena gauna oqo ka sega ni mudu, ia mo na

‘vueti kina ni ko a sa ^dlutu tani, kei na kawatamata kecega, io kei ira kecega sa vakabauta.

10 Ia mai na siga ko ya sa vakarokorokotaka na Kalou ko Atama ka sa ^avakasinaiti, a sa tekivu me ^bparofisaitaka na veika e baleti ira na veimatavuvale e vuravura, ka vaka: Me vakarokorokotaki tiko ga na yaca ni Kalou, ena noqu talaidredre sa tadola rawa kina na mataqu, io me’u kila na ^cmarau ena bula oqo, ka raica tale na Kalou ena ^dyagoqu.

11 Ia sa rogoca na veika kece oqo ko ^aIvi na watina, ka sa marau kina, ka kaya: Kevaka keirau a sega ni talaidredre ke a sega na neirau ^bkawa, ka na sega ni rawa ni keirau kila na vinaka kei na ca, kei na reki ena neirau sa vueti, ka vakakina na bula tawamudu sa solia na Kalou vei ira sa talairawarawa.

12 A rau sa vakarokorokotaka na yaca ni Kalou ko Atama kei Ivi; ka rau ^avakatakila na veika kece vei ira na luvedrau tagane kei na luvedrau yalewa.

13 A sa lako mai vei ira ko ^aSetani, ka kaya: Raica koi au tale

5a DV Sokalou, Qarava.

b L.Y 13:12–13;

Tiko. 18:17;

Mosa. 2:3.

DV Ulumatua.

c DV Talairawarawa.

6a DV Agilosi.

b DV iSoro.

7a DV Jisu Karisito—Na veimataqali se na ivakatarakara i Karisito.

b Alama 34:10–15.

DV Dra.

c Mosese 1:6, 32.

DV Loloma Soli Wale.

8a 2 Nif. 31:21.

b Mosese 6:57.

DV Veivutuni.

c DV Masu.

9a DV Yalo Tabu.

b DV Jisu Karisito;

Luvena e Duabau Ga.

c Mosa. 27:24–26;

V&V 93:38;

Y ni V 1:3.

DV iTuvatuvu ni

Veivueti;

Vueta, Vueti,

Dauveivueti.

d DV Lutu nei Atama

kei Ivi;

kei Mate Vakayalo.

10a DV Sucu Tale, Sucu

Vakalou.

b V&V 107:41–56.

DV Parofisai.

c DV Reki.

d Jope 19:26; 2 Nif. 9:4.

11a DV Ivi.

b 2 Nif. 2:22–23.

12a iVaka. 4:9.

13a DV Tevoro.

ga na luve ni Kalou; ka sa vakaroti ira, ka kaya: Dou kakua ni vakabauta; ka ra sa sega kina ni ^bvakabauta, a ra sa ^alomani Setani vakalevu cake mai vua na Kalou. A sa tekivu mai na gauna ko ya me ra sa dau gadreva na tamata na ^aveika vakayago, na daugarogaro kei na yalo vakatevoru.

14 A sa vakaroti ira kece na tamata ena veivanua kecega na Turaga na Kalou ena nona ^aYalo Tabu me ra veivutuni.

15 Ia ko ira kecega sa ^avakabauta na Luvena, ka veivutunitaka na nodra ivalavala ca, era na ^bvakabulai; ia ko ira kecega sa sega ni vakabauta ka sega ni veivutuni, era na ^ccudruvi; ia oqo na vosa sa lako mai na gusuna na Kalou ena ivakaro tudei; ia ena yaco vakaidina.

16 Ia ko Atama kei Ivi na watina erau sa ia tiko ga na masu vua na Kalou. A rau sa veiyacovi ko Atama kei Ivi na watina, a sa kunekune ko koya ka vakasucumi ^aKeni ka kaya: Au sa rawata e dua na tagane mai vua na Turaga; ia ena muria ko koya na nona vosa. Ia raica, a sega ni muria ko Keni, ka kaya: Ko cei na Turaga me'u mai vakarorogo vua?

17 A sa kunekune tale ko Ivi ka vakasucumi ^aEpeli na tacina. Raica sa ^btalairawarawa ko Epeli

ki na domo ni Turaga. Ia ko Epeli sa dauvakana sipi, a sa daucaka were ko Keni.

18 Ka sa ^alomani Setani vakalevu cake ko Keni mai vua na Kalou. Ka sa vakaroti koya ko Setani, ka kaya: Mo ^bcabora mada e dua na ivakacacabo vua na Turaga.

19 Ia ni sa toso na gauna, sa yaco me kauta mai ko Keni na vua ni qele me ivakacacabo vua na Turaga.

20 Ia ko Epeli tale ga, sa kauta mai eso na ulumatua ni nona manumanu, ka so na kedra uro. A sa vakadonui Epeli na Turaga, kei na nona ^aivakacacabo.

21 Ia sa sega ni vakadonui Keni, kei na nona ^aivakacacabo ko koya. A sa kila na ka oqo ko Setani, ka sa reki vakalevu kina. A sa cudru sara ko Keni ka vuki na irairai ni matana.

22 A sa kaya vei Keni na Turaga: A cava ko sa cudru kina? A cava sa rai vakatani kina na matamu?

23 Kevaka ko sa caka vinaka, ko na ^avinakati. Ia kevaka ko sa sega ni caka vinaka, sa davo koto mai na katuba na ivalavala ca, raica sa gadreva ko Setani me lewai iko. Ia kevaka ko sa sega ni muria na noqu ivakaro, au na soli iko vua, raica ena lewai iko ko koya. Ia ko na lewai koya tale ga;

24 Ia me tekivu mai na gauna

13b DV Tawavakabauta.

c Mosese 6:15.

d DV Tamata

Vakavuravura;

Vakayago.

14a Joni 14:16–18, 26.

15a DV Vakabauta.

b DV Vakabulai.

c V&V 42:60.

DV Cudruvi.

16a iVakate. 4:1–2.

DV Keni.

17a DV Epeli.

b Ipe. 11:4.

18a V&V 10:20–21.

b V&V 132:8–11.

20a DV iSoro;

Vakacacabo.

21a iVakate. 4:3–7.

23a iVakate. 4:7;

V&V 52:15; 97:8.

oqo, ko sa na tama ni nona lasu; ia ena yacamu ko “Veivakarusa; ko sa bula ni bera ni buli ko vuravura.

25 Ia ena qai dautukuni ena veigauna mai muri—Ni sa tekivu mai vei Keni na veika “vakasisila oqo; ni a beca na ivakasala a solia mai na Kalou; ia kevaka ko sa sega ni veivutuni, ena tau vei iko na noqu cudru oqo.

26 A sa cudru sara ko Keni, ka sega ni via vakarorogo ki na domo ni Turaga, ka sega tale ga ni vakarorogo vei Epeli, na tacina, o koya sa lako vaka dodonu ena mata ni Turaga.

27 Arau sa tagi vua na Turaga ko Atama kei na watina, ena vukui Keni kei ira na nona ilawalawa.

28 Ka sa yaco ni sa taura ko Keni e dua na luvei tuakana me watina, erau sa “lomani Setani vakalevu cake mai vua na Kalou.

29 A sa kaya vei Keni ko Setani: Mo bubului mada vei au ena domomu, ia kevaka ko na tukuna ko na mate; ia me ra bubului ena uludra ka bubului talega vua na Kalou bula ko ira na nomu ilawalawa, me ra kakua ni tukuna; ia kevaka era tukuna, era na mate vakaidina; oqo me kakua kina ni kila na tamamu; ia ena siga oqo au na soli Epeli kina na tacimu ki na ligamu.

30 A sa bubului vei Keni ko Setani ni na vakayacora na veika sa

vakarota. Ia sa caka vuni ga na veika kece oqo.

31 A sa kaya ko Keni: Sai au dina ko Meani, na kenadau ni caka-caka vuni levu oqo, io me’u “laba ka rawa ka kina. A sa vakatokai ko Keni me ko ^bMeani na Kenadau, ka sa dokadokai koya ena nona itovo ca.

32 A sa lako ki na were ko Keni, ka veivosaki vata kei Epeli na tacina ko Keni. Ka sa yaco ni rau sa tiko ena were, sa tucake ko Keni vei Epeli na tacina, ka vakamatei koya.

33 A sa “dokadokai koya ko Keni ena ka sa kitaka, ka kaya: Au sa qai galala; sa tu vakaidina e ligagu na qele ni sipi nei taciqu.

34 A sa kaya vei Keni na Turaga: Sa evei na tacimu, ko Epeli? A sa kaya ko koya: Au sa sega ni kila; koi au beka na “ivakatawa i taciqu?

35 A sa kaya na Turaga: A cava ko sa kitaka? Na domo ni dra nei tacimu sa tagi vei au mai na qele.

36 Ia oqo ko sa cudruvi ena vuravura, na vuravura sa dolava na gusuna me gunuva na dra nei tacimu mai na ligamu.

37 Ia ni ko sa teivaka na vana ena sega ni solia vei iko na nona kaukauwa me vuavuai vinaka na veika ko tea. Raica ko na “dauveidroyaki ka tiko sese e vuravura.

38 A sa kaya ko Keni vua na

24a DV Luve ni
Veivakarusa.
25a Ila. 6:26–28.
28a Mosese 5:13.
31a DV Laba.

b OYA “Vakasama,”
“dauveivakarusa,” kei
“koya sa cecere sara”
e rawa ni ibalebale ni
wakatu ka laurai mai

“Meani.”
33a DV Qaciqacia;
Vakavuravura.
34a iVakate. 4:9.
37a iVakate. 4:11–12.

Turaga: Sa “temaki au ko Setani ena noqu gagadre me’u taukena na qele ni sipi nei taciq. Ia au sa cudru tale ga; ni ko ni sa vakadonuya na nona ivakacacabo ka segai na noqu; sa levu sara na kequ itotogi, ka’u sa sega ni vosota rawa.

39 Raica ko ni sa vakasavi au edaidai mai na mata ni Turaga, ka’u na vuni tale ga mai na matamuni; au na dauveidroyaki ka tiko sese e vuravura; ia ena yaco, ko koya sa kunei au ena vakamatei au ena vuku ni noqu ivalavala ca; raica sa sega ni vunitaki mai vua na Turaga na veika oqo.

40 Ia koi au na Turaga au sa kaya vua: O koya sa vakamatei iko, ena saumi vakavitu vua. Ia koi au na Turaga au sa “vakatakilakilataki Keni me kakua ni mokuti koya e dua ni sa kunea.

41 A sa tabonaki mai na “iserau ni Turaga ko Keni, ka sa tiko vata kei na watina kei ira na nona ilawalawa ena vanua ko Noti, e natuicake kei Iteni.

42 A sa veiyacovi kei watina ko Keni; a sa kunekune ko koya ka vakasucumi Inoki, a sa vakasucuma talega e vuqa na luvena tagane kei na yalewa. A sa tara ko koya e dua na koro ka vakatoka na “koro ena yaca ni luvena ko Inoki.

43 A sa sucu ko Irati na luvei Inoki, kei ira eso tale na luvena tagane kei na yalewa. A sa sucu ko Meujeli na luvei Irati, kei na so tale na luvena tagane kei na yalewa. A sa sucu ko Mecuseeli na luvei Meujeli, kei na so tale na luvena tagane kei na yalewa. A sa sucu ko Lemeki na luvei Mecuseeli.

44 A sa taura ko Lemeki e rua na yalewa me watina; a yacana e dua ko Eta, ka yacana na ikarua ko Sila.

45 A sa vakasucumi Jepali ko Eta; o koya na tamadra era sa dau tiko ena vale laca, kei ira era dauvakana manumanu e yavaiva; na yacai tacina ko Jupali, sai koya na tamadra kecega era dau ni api kei na saravini dre.

46 Ia ko Sila tale ga, sa vakasucumi Tupali-keni, ko koya na nodra ivakavuvuli na matai ni parasa kei na kaukamea. Ia na ganei Tupali-keni ko Neama.

47 A sa kaya ko Lemeki vei rau na watina, ko Eta kei Sila: Mo drau rogoca na domoqu koi kemudrau na wati Lemeki, drau vakarorogo ki na ka au sa tukuna; niu sa vakamatea e dua na tamata ka’u sa mavoa kina; kei na cauravou ka’u sa lautu kina.

48 Ia kevaka sa vakavitu na kena isau ena vukui Keni, ena

38a DV Kocova;
Vakatovolei,
Veivakatovolei.

40a iVakate. 4:15.

41a Mosese 6:49.

42a OYA E tiko e dua na
tamata na yacana ko

Inoki mai na kawa i
Keni, kei na dua na
koro levu ena yaca
ko ya vei ira na nona
tamata. Me kakua ni
vakacalai na nomu vakasama mai vei koya

oqo vata kei na Inoke
ena kawa yalododonu
i Seci vata kei na nona
koro, ko Saioni, sa
vakatokai talega me
“Koro i Inoki.”

“vakavitusagavulu kavitu vakai-
dina ena vukui Lemeki;

49 A rau sa “veiyalayalati ko Lemeki kei Setani, me vaka a vakayacora ko Keni, ka sa yaco kina me ko Meani na Kenadau; io sai koya na kenadau ni cakacaka butobuto kecega sa vakavuna vei Keni ko Setani; ia sa kila na nodrau ka vuni ko Irati na luvei Inoki, ka sa vakatakila vei ira na luvei Atama;

50 Ia ko Lemeki, ni sa cudru, sa vakamatei koya, e sega ni vaka na inaki a vakamatei Epeli kina na tacina ko Keni, me rawa ka kina, ia sa vakamatei koya ena vuku ni veiyalayalati.

51 Ia sa tekivu mai na veisiga i Keni, na “veisoqosoqo vuni, na nodra cakacaka kecega sa caka ena butobuto, ia era sa veikilai vakai ira na lewena kecega.

52 A sa cudruvi Lemeki kei na nona vuvale na Turaga, kei ira kece sa veiyalayalati vata kei Setani; ni ra sa sega ni muria na ivakaro ni Kalou ka sa cudru kina na Kalou, a sa vakanadakui ira, ka sa ka vakasisila na nodra cakacaka, ka sa tekivu me dewa na nodra cakacaka butobuto vei ira kece na “luve ni tamata. A sa tiko ena kedra maliwa na luve ni tamata.

53 Era a sega ni dau veitalanotaka na ka oqo na yalewa, ia ni

sa tukuna vei rau na watina ko Lemeki na ka vuni oqo, ka rau qai vorati koya kina, ka kacivaka na kena itukutuku ka sa sega vei rau na loloma;

54 O koya sa beci kina ko Lemeki, ka vakasavi tani, a sa sega ni tiko vata kei ira na tamata, de na vakamatei.

55 Ka sa vakaoqori na kena bula na cakacaka ni “butobuto vei ira kece na luve ni tamata.

56 A sa cudruva na vuravura na Kalou ena cudru ca sara, ka sa rarawa ena vuku ni caka ca, vei ira kece na luve ni tamata ka a buli ira ko koya;

57 Ni ra sa sega ni muria na domona, ka sega ni vakabauta na Luvena e “Le Duabau ga, io ko koya a yalataka ni sa bera ni tauyavutaki ko vuravura ni na lako mai ena ituvuka ni gauna.

58 Ka sa tekivu me vunautaki na “Kosipeli, mai na ivakatekivu, era sa vunautaka na ^bagilosi yalovasava era sa talai mai na nona iserau na Kalou, kei na domona sara ga ko koya, ka vakakina ena ^cisolisoli ni Yalo Tabu.

59 A sa vakadeitaki kina na lawa sa tukuni vei Atama, ena dua na cakacaka vakalotu tabu, ka vunautaki na Kosipeli, ka soli yani e dua na lewa, ni sa dodonu me tu e vuravura, me yacova na kena

48a OYA E sakitaka ko Lemeki ni na levu cake na ka e cakava vua ko Setani mai na veika sa cakava vei Keni. Na iulubale ni nona vakasama e tukuni ena

tikina e 49 kei na 50. iVakate. 4:24.

49a DV Bubului.

51a DV Veisoqosoqo Vuni.

52a Mosese 8:14–15.

55a DV Butobuto Vakayalo; Caka Ca.

57a DV Jisu Karisito.

58a DV Kosipeli.

b Alama 12:28–30; Moro. 7:25, 29–31.

DV Agilosi.

c DV iSolisoli ni Yalo Tabu.

ivakataotioti; ka sa vakakina. Emeni.

WASE 6
(Noveba–Tiseba 1830)

Era sa maroroya e dua na ivola ni vakananumi ko ira na kawa i Atama—Era sa vunautaka na veivutuni ko ira na nona kawa yalododonu—Sa vakatakilai Koya na Kalou vei Inoki—Sa vunautaka na kosipeli ko Inoki—Sa vakatakilai vei Atama na sala me na bula kina na tamata—Sa papitaisotaki ka soli vua na ilesilesi vakabete.

IA sa muria na domo ni Kalou ko “Atama ka vakaroti ira na luvena me ra veivutuni.

2 A rau sa veiyacovi tale ko Atama kei na watina, a sa vakasucuma e dua na gonetagane, ka sa vakayacani koya ko “Seci. A sa vakalagilagia na yaca ni Kalou ko Atama; ni sa kaya: Raica sa solia vei au na Kalou e dua na kawa me isosomi kei Epeli, ka a vakamatea ko Keni.

3 A sa vakatakilai koya vei Seci na Kalou, ka sa sega ni talaidredre kina ko koya, ia sa cabora na “isoro sa vakadonui, me vaka na tuakana ko Epeli. A sa sucu talega e dua na luvena tagane, ka vakatoka me yacana ko Inosi.

4 A sa tekivu me ratou “masuta na Turaga ko iratou oqo, ka sa

vakalougatataki iratou kina na Turaga;

5 A sa maroroi e dua na “ivola ni vakananumi, ia sa volai kina ena vosa i Atama, ni sa soli vei ira kecega era sa kerea vua na Kalou me ra volavola ena yalo ni ^bveivakauqeti;

6 Ia era sa vakavulici na nodra kawa mai vei ira me ra kila na wilivola kei na volavola, a sa savasava ka sega ni vakacacani na nodra vosa.

7 Ia na “Matabete vata ga oqo, ka a tu mai na ivakatekivu, ena tu talega ena ivakataotioti kei vuravura.

8 Ia sa parofisaitaka na ka oqo ko Atama, ni sa vakauqeti koya kina na “Yalo Tabu, ka sa maroroi kina e dua na ^bitukutuku ni nodra kawa na ^cluve ni Kalou. Sai koya oqo na ^divola ni veitabatamata nei Atama, ka kaya: Ena siga sa bulia kina na tamata na Kalou, sa buli koya me ucuya na Kalou.

9 A sa buli “rau na tagane kei na yalewa me ratou ^bveivucui kaya, ka vakalougatataki rau, ka vakatoka na ^cyacadrau ko Atama, ena siga sa buli rau kina, ka sa yaco me rau ^dtamata bula ena vuravura oqo, na ^eitutu ni yavana na Kalou.

10 Ia sa bula ko “Atama ka dua na drau tolusagavulu na yabaki, ka sa qai sucu e dua na luvena

6 1a DV Atama.
2a iVakate. 4:25.
DV Seci.
3a DV iSoro.
4a iVakate. 4:26.
DV Masu.
5a Epa. 1:28, 31.
DV iVola ni

Vakananumi.
b DV Uqeti, Veivakauqeti.
7a DV Matabete.
8a 2 Pita 1:21.
b DV iTukutuku ni Kawa.
c DV Luve ni Kalou.
d iVakate. 5:1.
9a DV Tamata.

b iVakate. 1:26–28;
Mosese 2:26–29;
Epa. 4:26–31.
c Mosese 1:34; 4:26.
d DV Yalo.
e Epa. 2:7.
10a V&V 107:41–56.

tagane ka rau sa veiucui kaya, sa vaka na kena ^birairai, a sa vaka-yacana ko Seci.

11 Ia na gauna sa bula tiko kina ko Atama, ni sa sucu oti ko Seci, e walunadrau na yabaki, a sa sucu tale e vuqa na luvena tagane kei na luvena yalewa;

12 Ia na gauna taucoko ni nona bula ko Atama, e ciwa na drau tolusagavulu na yabaki, sa qai mate.

13 A sa bula ko Seci ka dua na drau kalima na yabaki, sa qai sucu na luvena ko Inosi, ia sa parofisai ko Seci ena nona bula taucoko, ka sa vakatavulici Inosi na luvena ena sala ni Kalou; o koya sa parofisai talega kina ko Inosi.

14 Ia ni sa sucu ko Inosi, sa bula tiko ko Seci ka walu na drau kavitu na yabaki, a sa sucu e vuqa tale na luvena tagane kei na yalewa.

15 A ra sa lewe vuqa sara na tamata ena vanua. Ia ena gauna ko ya sa ^akaukauwa sara kina na cakaca nei Setani ena kedra maliwa na tamata, ka sa lewa tale ga na yalodra; a sa tekivu mai na gauna ko ya na ivalu kei na vaka-dave dra; a ra sa veicacati vakaira ka veivakamatei ena ^binaki buto-butu, me ra rawa ka kina.

16 Ia na yabaki kecega sa bula kina ko Seci, sa ciwa na drau tinikarua na yabaki, sa qai mate.

17 A sa bula ko Inosi ka yabaki ciwasagavulu sa qai sucu na

luvena ko ^aKeinana. A sa lako tani mai na vanua ko Suloni ko Inosi kei ira na vo ni tamata ni Kalou, ka ra laki vakaitikotiko ena dua na vanua yalataki; a sa vakatoka ko koya na vanua ko Keinana, me vaka na yacai na luvena.

18 Ia ni sa sucu ko Keinana, sa bula tiko ko Inosi ka yabaki walu na drau tinikalima, a sucu tale e vuqa na luvena tagane kei na yalewa. Ia na yabaki kecega sa bula kina ko Inosi, sa ciwa na drau kalima na yabaki, sa qai mate.

19 A sa bula ko Keinana ka yabaki vitusagavulu, sa qai sucu na luvena ko Meelelieli; ia ni sa sucu ko Meelelieli, sa bula tiko ko Keinana ka yabaki walu na drau vasagavulu, a sa sucu tale eso na luvena tagane kei na yalewa. Ia na yabaki kecega sa bula kina ko Keinana, sa ciwa na drau katini na yabaki, sa qai mate.

20 A sa bula ko Meelelieli ka yabaki onosagavulu kalima, sa qai sucu ko Jereti; ia ni sa sucu ko Jereti, sa bula tiko ko Meelelieli ka yabaki walu na drau katolusagavulu, a sa sucu e so tale na luvena tagane kei na yalewa. Ia na yabaki kecega sa bula kina ko Meelelieli sa walu na drau ciwasagavulu kalima na yabaki, sa qai mate.

21 A sa bula ko Jereti ka yabaki dua na drau onosagavulu karua, sa qai sucu ko ^aInoki; ia ni sa sucu ko Inoki, sa bula tiko ko Jereti ka yabaki walu na drau, a sa sucu

10*b* iVakate. 5:3;
V&V 107:42–43; 138:40.
15*a* Mosese 5:13.

b DV Veisoqosoqo Vuni.
17*a* iVakate. 5:10–14;
V&V 107:45, 53.

21*a* iVakate. 5:18–24;
Mosese 7:69; 8:1–2.
DV Inoki.

eso tale na luvena tagane kei na yalewa. A sa vakavulici Inoki ko Jereti ena ivakavuvuli kece ni Kalou.

22 Sai koya oqo na itukutuku ni nodra kawa na luvei Atama, o koya na ^aluve ni Kalou, ka rau sa veivosaki sara ga vata kei na Kalou.

23 Ka ra sa dau ^avunautaka na ivalavala dodonu, era sa vosa ka ^bparofisai, ka vakarota na tamata kecega, ena veivanua kecega, me ra ^cveivutuni, ka sa vakavulici vei ira na luve ni tamata na ^dvakabauta.

24 Ka sa yaco ni yabaki kecega sa bula kina ko Jereti, sa ciwa na drau onosagavulu karua na yabaki, sa qai mate.

25 A sa bula ko Inoki ka yabaki onosagavulu kalima sa qai sucu ko ^aMecusela na luvena.

26 Ka sa yaco ni sa dau veilakoyaki voli ena veivanua ko Inoki, ena kedra maliwa na tamata; ia ni sa veilakoyaki voli, sa lako sobu mai lomalagi na Yalo ni Kalou, ka mai tiko vua.

27 A sa rogoca e dua na domo mai lomalagi, sa kaya: Inoki na luvequ, mo parofisai vei ira na tamata oqo, ka kaya vei ira—Dou veivutuni, ni sa kaya vakaoqo na Turaga: Au sa ^acudruvi ira na tamata oqo, ia na noqu cudru katakata sa waqa cake tiko me baleti

ira; ni ra sa vakaukauwataka na yalodra ka sa ^bsega ni rogo rawa na ^cdaligadra, se rai vakayawa na matadra.

28 Ia ena veitabatamata e vuqa, me tekivu mai na gauna au sa buli ira kina, era sa ^alako sese, ka cakitaki au, ka ra sa muria ga na lomadra butobuto; era sa nakita me ra laba ena nodra itovo vakasisila, ka ra sa sega ni muria na ivakaro, kau a solia vua na tamadra, ko Atama.

29 O koya, era sa bubului kina vakailasu vakaira, ia, ena nodra ^abubului, era sa kauta mai kina ki vei ira na mate; ia au sa vakarautaka tu me baleti ira e dua na ^beli, kevaka era sega ni veivutuni.

30 Ia oqo e dua na lawa, kau sa biuta yani ena ivakatekivu ni vuravura, mai na gusuqu, mai na kena ivakatekivu, ia ena gusudra na noqu tamata, o ira na nomudou qase, au sa lewa kina, io ena qai kau yani ki vuravura, ki na kena iyalayala.

31 Ia ni sa rogoca na vosa oqo ko Inoki, sa cuva sobu ki na qele, ena mata ni Turaga, ka kaya: Oi kemuni na Turaga; a cava au sa kune loloma kina e matamuni, ia au sa tamata gone ga, ka ra sa cudruvi au kecega na tamata; niu sa dau vosa ^amalua; na cava beka au nomuni tamata kina?

32 A sa kaya na Turaga vei Inoki:

22a Luke 3:38.

23a DV Parofita.

b DV Parofisai.

c DV Veivutuni.

d DV Vakabauta.

25a DV Mecusela.

27a V&V 63:32.

b Alama 10:25; 14:6.

c Maci. 13:15;

2 Nif. 9:31; Mosa. 26:28;

V&V 1:2, 11, 14.

28a DV Talaidredre,

Vakaduiduile,

Veisaqasaqa.

29a DV Bubului.

b DV Eli.

31a LY 4:10–16;

Jere. 1:6–9.

Mo lako yani ka kitaka na ka au sa vakarota vei iko, ena sega ni dua na tamata e cokai iko. Mo dolava na ^agusumu, ka na qai vakasina-iti, kau na tukuna vei iko na vosa mo cavuta, niu sa lewa na tamata kecega, kau na kitaka ga na ka e vinaka vei au.

33 Mo kaya vei ira na tamata oqo: Mo dou ^alewa mada edai-dai, mo dou qarava na Turaga na Kalou o koya ka buli kemudou.

34 Raica sa tiko vata kei iko na Yaloqu, ia au na vakadonuya na nomu vosa kecega; ia ena dro tani mai matamu na ^aveiulunivanua, ka vagolea tani na drodro ni ^buci-wai; ia, ko na tu vei au, ka ^u na tu vei iko; o koya mo ^alako kina vata kei au.

35 A sa vosa vei Inoki na Turaga, ka kaya vua: Mo lumuta na matamu ena soso, ka la ⁱ ki tavoi, io ko na qai raica. A sa kitaka vakakina ko koya.

36 A sa raici ira kecega na ^ayalo sa buli ira na Kalou; ka raica talega na veika kece sa sega ni raica rawa na mata ^bvakayago; ia mai na gauna ko ya sa rogovaki yani vakaoqo na kena itukutuku ena veivanua tani: Raica sa vakatubura na Turaga e dua na ^cdaurairai vei ira na nona tamata.

37 Ka sa yaco ni sa lako yani ko Inoki ena loma ni vanua, ena kedra maliwa na tamata, sa tucake ena veidelana kei na veivanua cecere, ka kaci vakadomoilevu, ka

vakadinadina ena vuku ni nodra cakacaka; a ra sa ^acudruvi koya na tamata kecega.

38 Ka ra sa lako yani ki na veivanua cecere me ra rogoci koya, era sa kaya vei ira na ivakatawa ni vale laca: Dou tiko ga eke ka vakatawana tiko na vale laca, ni keimami sa lako ki kea me raici koya na daurairai, ni sa parofisai tiko, ka ni sa yaco e dua na ka vou ena vanua oqo; ni sa lako mai vei keda e dua na tamata kila.

39 Ka sa yaco ni ra sa rogoci koya, sa sega ni dua e tarai koya; ni sa tarai ira kecega era sa rogoci koya na rere; ni sa lako vata kei koya na Kalou.

40 A sa lako mai vua e dua na tamata na yacana ko Maija, ka kaya vua: Tukuni iko mada vakadodonu vei keimami, kei na vanua ko lako mai kina?

41 Ka sa kaya vei ira ko koya: Au sa lako mai na vanua ko Keinana, na nodra vanua na noqu qase, na vanua ni ivalavala dodonu me yacova mai na gauna oqo. Ka sa vakavulici au ko tamaqu ena ivakavuvuli kece ni Kalou.

42 Ka sa yaco, niu sa lako tiko mai na vanua ko Keinana, ena wasawasa ki na tokalau, au sa raica e dua na raivotu; ia rogoca, au sa raica na lomalagi, ka keirau sa veivosaki kei na Turaga, ka solia vei au na ivakaro; ia ena inaki oqo, me muri na ivakaro, au sa tukuna yani kina na veivosa oqo.

32a V&V 24:5–6; 60:2.

33a DV Galala ni Digidigi.

34a Maci. 17:20.

^b Mosese 7:13.

^c iVakate. 5:24;

Mosese 7:69.

DV Lako, Lako Vata kei na Kalou.

36a DV iBulibuli Vakayalo.

^b Mosese 1:11.

^c DV Daurairai.

37a 1 Nif. 16:1–3.

43 Ka sa tomana ko Inoki na nona vosa, ka kaya: Raica na Turaga ka keirau sa veivosaki vata, sai koya ga na Kalou mai lomalagi, ka sai koya na noqu Kalou, ka nomudou Kalou, ka sai kemudou na wekaqu, ia na cava dou sa ^anuitaki kemudou ga kina, ka cakitaka na Kalou mai lomalagi?

44 Sa buli lomalagi ko koya; ka sa ^aitutu ni yavana ko ^bvuravura; ia sai Koya sa tauyavutaka. Raica, sa vakatora ko koya, ka vakatikori ira kina na tamata e vuqa.

45 Raica era sa mate yani na neimami qase; ia keimami kilai ira kece tu me yaco sara vei Atama; a ka oqo keimami sega ni rawa ni cakitaka.

46 Ni keimami sa vola tu ena keimami maliwa e dua na ivola ni ^avakananumi, me vaka na kena iwalewale sa soli mai na iqaqalo ni liga ni Kalou; ka sa soli mai ena noda vosa.

47 Ia ni sa vunautaka tiko ko Inoki na vosa ni Kalou, era sa sautaninini na tamata, ka sega ni tu rawa e matana.

48 Ka sa kaya vei ira ko koya: Ena vuku ni ^alutu nei Atama, eda sa sucu kina; ia na nona lutu sa yaco kina na ^bmate; ka da sa votai kina ena rarawa kei na cudruvi.

49 Raica sa lako mai ko Setani vei ira na luve ni tamata, ka ^ate-maki ira me ra qaravi koya; a ra sa ^bgadrevu na veika vakayago, ^cdaugarogaro, ka yalo vakatevoro, ka ra sa ^dmuduki tani mai na mata ni Kalou.

50 Ia sa dau vakarota na Kalou vei ira na neimami qase me ra veivutuni na tamata kecega.

51 A sa vosa vei Atama na noda qase ena domona sara ga, ka kaya: Koi au na Kalou; raica au a bulia na vuravura, kei na ^atamata ni ^bbera ni ra mai sucu vakayago.

52 A sa kaya tale ga vua: Kevaka ko na gole mai vei au, ka rogoca na domoqu, ka vakabauta, ka veivutunitaka na veika kece sara o talaidredre kina, ka ^apapitaisotaki, ena wai, ena yaca ni Luvequ e Duabau ga, o koya sa sinai ena ^bloloma soli wale kei na dina, io ko ^cJisu Karisito, na ^dyaca duadua ga sa soli ena rukui lomalagi, me na rawa kina na ^eveivakabulai vei ira na luve ni tamata, dou na ciqoma na isolisoli ni Yalo Tabu, ni dou sa kerea na ka kecega ena yacana, ia na ka kecega dou na kerea, ena soli vei kemudou.

53 Ka sa vosa vua na Turaga na noda qase ko Atama, ka kaya: A cava me ra veivutuni kina na

43a Na Vosa. 1:24–33;
V&V 56:14–15.

44a Epa. 2:7.

b iVaka. 10:14.

46a DV iVola ni
Vakananumi.

48a 2 Nif. 2:25.

DV Lutu nei Atama
kei Ivi.

b DV Mate Vakayago.

49a Mosese 1:12.

DV Vakatovolei,
Veivakatovolei.

b Mosa. 16:3–4;

Mosese 5:13.

DV Vakayago.

c DV Garogaro Ca.

d DV Mate Vakayalo.

51a DV Tamata—Na ta-
mata, na luvena

vakayalo na Tamada
Vakalomalagi.

b DV iBulibuli Vakayalo.

52a 3 Nif. 11:23–26.

DV Papitaiso.

b DV Loloma Soli Wale.

c DV Jisu Karisito.

d Cacacaka 4:12;

2 Nif. 31:21.

e DV Vakabulai.

tamata ka papitaisotaki ena wai? A sa kaya na Turaga vei Atama: Raica au sa “vosota na nomu talaidredre mai na were ko Iteni.

54 Ena vuku ni ka oqo sa rogo kina na vosa mai na veivanua ena kedra maliwa na tamata, ni sa “sorovaka na caka cala taumada na ^bLuve ni Kalou, sa na sega kina ni saumi na nodra ivalavala ca na qase e uludra na ^cluvedra, ni ra sa savasava tu mai na tauyavutaki ni vuravura.

55 A sa vosa vei Atama na Turaga, ka kaya: Me vaka ni ra sa kunekunetaki na luvemu ena ivalavala ca, io ni ra sa tekivu tubu cake mai, sa kunekunetaki e yalodra na “ivalavala ca, ia ni ra sa tovolea na kena ^bgaga, era sa na qai kila me ra gadreva na veika vinaka.

56 Ia sa soli vei ira me ra kila na ka vinaka mai na ka ca; o koya era sa dui “vakatulewa ga kina me baleti ira, ia au sa solia oqo vei iko e dua na lawa kei na vunau.

57 Ia mo vakatavulica vei ira na luvemu, me ra “veivutuni na tamata kecega, e veivanua kecega; kevaka e sega era na sega ni rawata na matanitu ni Kalou, ni sa

sega na ka ^btawasavasava sa tiko rawa kina, se “tiko rawa e matana; ni sa tukuni Koya vakaoqo ko Atama: na ^dTamata Yalosavasava na yacana; ia na yacana na nona Le Duabau ga na ^eLuve ni Tamata; io ko Jisu Karisito na ^fTuraganilewa Dodonu, o koya ena lako mai ena gauna sa lokuci.

58 O koya au sa solia kina vei kemudou e dua na ivakaro, mo dou vakatavulica raraba yani na veika oqo vei ira na nomudou “kawa, ka kaya:

59 Ni sa yaco na lutu ena vuku ni talaidredre, na lutu oqori sa yaco kina na mate, ia me vaka ni ko a sucu mai ki vuravura ena wai, kei na dra, kei na “yalo, ka’u sa bulia, ka sa yaco kina na ^bkuvu ni soso me tamata bula, io sa kilikili kina mo “sucu tale ki na matanitu vakalomalagi, ena ^dwai, kei na Yalo, ka vakasavasavataki ena dra, io na nona dra na noqu Le Duabau ga; mo dou vakatabui kina mai na ivalavala ca kecega, ka “marautaka na ^fvosa ni bula tawamudu ena vuravura oqo, kei na bula tawamudu ena vuravura sa bera mai, io na ^glagilagi tawa mate rawa;

53a DV Veivosoti.

54a DV Sorovaka, Veisorovaki.

b DV Jisu Karisito.

c Mosa. 3:16.

55a DV iValavala Ca.

b V&V 29:39.

DV Rarawa.

56a 2 Nif. 2:26–27;

Ila. 14:29–30.

DV Galala ni Digidigi.

57a 1 Kori. 6:9–10.

DV Veivutuni.

b 1 Nif. 10:21.

DV Savasava ka Tawasavasava.

c Same 24:3–4;

1 Nif. 15:33–36;

Moma. 7:7;

V&V 76:50–62.

d Mosese 7:35.

DV Tamata

Yalosavasava.

e DV Luve ni Tamata.

f DV Jisu Karisito—Turaganilewa;

Lewa Dodonu.

58a DV Gonelailai, Gonelalai.

59a 1 Joni 5:8.

b iVakate. 2:7;

Mosese 4:25; Epa. 5:7.

c DV Sucu Tale, Sucu Vakalou.

d DV Papitaiso.

e 2 Nif. 4:15–16;

Alama 32:28.

f Joni 6:68.

g DV Lagilagi Vakasilesitiei.

60 Io ena ^awai dou sa muria kina na ivakaro; ena Yalo dou sa ^bvakadonui kina, kei na ^cdra dou sa ^avakatabui kina;

61 Ia sa soli me tiko ga kei iko; na itukutuku kei lomalagi; na ^aDauveivakacegui; na veika sautu ni lagilagi tawa cava; na dina ni veika kecega; o koya sa vakabulabulataka na ka kecega, o koya sa vakabula na ka kecega; o koya sa kila na ka kecega, ka tu vua na kaukauwa kecega me vaka na yalomatua, na loloma uasivi, na dina, na lewa dodonu, kei na lewa.

62 Ia oqo, raica, au sa kaya vei iko: Oqo na ^aituvatuva ni veivakabulai me baleta na tamata kecega, mai na nona dra na noqu ^bLe Duabau Ga, raica ena lako mai ena ituvuka ni gauna.

63 Ia raica, na ka kecega sa tu na ka e tautauvata kaya, ia na veika kecega sa buli ka caka me ^atukuni au, na veika vakavuravura, kei na veika vakayalo; na veika sa tu mai lomalagi e cake, kei na veika sa tiko e vuravura, kei na veika sa tiko e rukui vuravura; na veika sa tiko e delana kei na rukuna: na veika kecega era sa tukuni au.

64 Ka sa yaco, ni sa veivosaki

oti kei Atama na Turaga, na tamada, sa tagi vua na Turaga ko Atama; a sa kauti koya na ^aYalo ni Turaga, ka kauti koya sobu ki loma ni ^bwai, ka sa tabadromuci e wai, ka vakamatari cake mai wai.

65 A sa papitaisotaki vakaoqo ko koya, ka sa curumi koya na Yalo ni Kalou, a sa vakaoqo na ^asucu vou ena Yalo, ka sa vakabulabulataki na tamata e ^blomana.

66 A sa rogoca e dua na domo mai lomalagi, sa kaya: Ko sa ^apapitaisotaki ena bukawaqa, kei na Yalo Tabu. Raica oqo na kena ^bivakarau erau sa virikотора na Tamada kei na Luvena, mai na gauna oqo ka sega ni mudu;

67 Ia ko iko sa ^alesi iko ko Koya sa sega na itekivu ni nona veisiga se na itinitini ni nona veiyabaki, mai na gauna tawamudu ki na gauna tawamudu kecega.

68 Raica, ko sa ^aduavata kei au; ko sa luve ni Kalou; ia ena sala oqo sa yaco rawa kina me ^bluvequ na tamata kecega. Emeni.

WASE 7
(Tiseba 1830)

Sa veivakatavulici, liutaki ira na tamata, ka tosoya na veilunivanua ko Inoki—Sa tauyavu na koro ko

60a Moro. 8:25.

b DV Vakadonuya, Dodonu.

c DV Dra.

d DV Vakatabui, Lawa ni Vakatatabu.

61a DV Yalo Tabu.

62a DV iTuvatuva ni Veivueti.

b DV Luvena e

Duabau Ga.

63a Alama 30:44; V&V 88:45–47.

64a DV Yalo Tabu.

b DV Papitaiso.

65a DV Sucu Tale, Sucu Vakalou.

b Mosa. 27:25;

Alama 5:12–15.

66a V&V 19:31.

DV iSolisoli ni Yalo Tabu.

b 2 Nif. 31:17–18; 3 Nif. 28:11.

67a DV Matabete i Melikiseteki.

68a 1 Joni 3:1–3; V&V 35:2.

b Joni 1:12; V&V 34:3. DV Luve ni Kalou.

Saioni—Sa raica rawa ko Inoki ni na lako mai na Luve ni Tamata, na Nona isoro ni veivakaduavatataki, kei na nodra tucake tale na Yalododonu—Sa raica rawa talega ko koya na Veivakalesui mai, na Veivakasogoni vata, na iKarua ni Lako Mai, kei na vakalesui mai kei Saioni.

Ka sa yaco ni sa tomana ko Inoki na nona vosa, ka kaya: Raica, sa dau vakavuvulitaka na veika oqo na noda qase ko Atama, ia sa lewe vuqa era sa vakabauta ka yaco me ^aluve ni Kalou, ka vuqa era sa sega ni vakabauta, ka ra sa rusa ena nodra ivalavala ca, raica era sa waraka tu ena ^breere, ena rawa, na waqawaqa ni cudru ni Kalou ena sovaraki vei ira.

2 Ia mai na gauna ko ya ka lako yani sa tekivu me parofisai ko Inoki, ka kaya vei ira na tamata, ka vaka: Ni'u a lako tiko mai, au a mai cegu ena vanua ko Muja, ka masu vua na Turaga, a sa rogo mai lomalagi e dua na domo ka kaya—Mo vuki, ka lako ki na ulunivanua ko Simioni.

3 Ka sa yaco niu sa vuki ka lako ki na ulunivanua; ia ni'u sa tu ena ulunivanua, au raica ni sa tadola na lomalagi, kau sa vakasulumi ena ^alagilagi;

4 Kau sa raica na Turaga; ni sa tu e mataqu, ka keirau sa veivosaki, me vaka ga na nodrau veivosaki e rua na tamata, e ^amatana votu; ka sa kaya vei au: ^bRaica,

Au na vakaraitaka vei iko na vuravura ena loma ni vica na itabatamata.

5 Ka sa yaco niu sa rai yani ki na buca ko Sumi, ka raici ira e dua na iwiliwili ni tamata levu ka ra sa vakaitikotiko ena valelaca, sai ira na kai Sumi.

6 Sa kaya tale vei au na Turaga: Mo rai yani; au sa rai cake ki na vualiku, ka raici ira na kai Kenani, era sa tiko ena vale laca.

7 Ka sa kaya vei au na Turaga: Mo parofisai; kau sa parofisai, ka kaya: Raica era na lako na kai Kenani, ni ra sa lewe vuqa sara, me vala kei ira na kai Sumi, io era na vakamatei ira ka vakarusai ira sara; ia era na qai wasewasea ka tawana na nodra qele ko ira na kai Kenani, ia ena dravuisiga sara na qele ka sega ni vua, raica ena sega tale na tamata ena tiko kina, ko ira ga na kai Kenani;

8 Ia raica, ena cudruva na Turaga na vanua ena katakata levu, ka na tete yani me sega ni mudu na dravuisiga; a sa vuki na kuli ni yagodra na kai Kenani kecega me ^aloaloa, ka ra sa beci ira ko ira kecega na tamata.

9 Ka sa yaco ni sa kaya vei au na Turaga: Raica; kau sa rai yani, ka raica na vanua ko Seroni, kei na vanua ko Inoki, kei na vanua ko Omana, kei na vanua ko Eni, kei na vanua ko Semi, kei na vanua ko Aina, kei na vanua ko Ananaia, kei ira kecega na lewena;

7 1a DV Luve ni Kalou.

b Alama 40:11–14.

3a DV Veivakamataliatataki.

4a iVakate. 32:30;

iVaka. 5:4;

Mosese 1:2, 11, 31.

b Mosese 1:4.

8a 2 Nif. 26:33.

10 A sa kaya vei au na Turaga: Mo lako vei ira na tamata oqo, ka kaya vei ira—Dou “veivutuni, de’u na lako yani ka yaviti ira ena noqu cudru, ka ra na mate.

11 Ka sa solia vei au e dua na ivakaro ni sa dodonu meu “veipapitaisotaki ena yaca ni Tamada kei na Luvena, o koya sa sinai ena ^bloloma soli wale kei na dina, kei koya tale ga na ^cYalo Tabu, o koya sa tukuni Tamada kei na Luvena.

12 Ka sa yaco ni sa tomana tikoga ko Inoki na nona vakauqeti ira tiko na tamata kecega me ra veivutuni, ka sega ga vei ira na kai Kenani.

13 Ia sa cecere sara na “vakabauta nei Inoki ka sa liutaki ira kina na tamata ni Kalou, a ra sa lako mai na nodra meca me valuti ira; ia sa vosataka na vosa ni Turaga, ka sa sakure na vuravura, ka ra dro na ^bveilunivanua, io me vaka na nona ivakaro; ka ra vagolei tani na ^cuciwai ni wai; a sa rorogo na kodro ni laioni ena lekutu; ka ra sa rere vakalevu na veimatanitu, sa ^dkaukauwa sara na vosa nei Inoki, ka sa kaukauwa talega vakalevu na vosa sa solia vua na Kalou.

14 A sa vude cake e dua na vanua mamaca mai na wasaliwa titobu, raica era sa rere vakalevu sara na nodra meca na tamata ni Kalou; a ra sa dro yani ka la’ki tu

vakayawa mai, era sa qai lako ki na vanua e vude cake mai na wasaliwa titobu.

15 A ra sa la’ki tu vakayawa tale ga mai ko ira na “tuwawa ni vanua; ka ra sa cudruvi sara ko ira kecega na tamata era sa vorata na Kalou;

16 Ia mai na gauna ko ya ka lako yani sa yaco na veivaluvaluti kei na vakadave dra ena kedra maliwa; ia sa lako sobu mai na Turaga ka mai tiko vata kei ira na nona tamata, ka ra sa tiko ena ivavalala dodonu.

17 Sa yaco ena veimatanitu kecega me ra “rerevaka na Turaga, sa cecere sara na lagilagi ni Turaga, sa tiko vei ira na nona tamata. A sa ^bvakalougatataka na vanua na Turaga, ka ra sa vakalougatataki ko ira ena dela ni ulunivanua, kei na veivanua cecere, ka ra sa vuavuai vinaka.

18 A sa vakatokai ira na nona tamata na Turaga ko “SAIONI, ni ra sa ^byalovata ka duavata ena nodra vakasama, ka ra kitaka na ivalavala dodonu; a sa sega vei ira sa dravudravua.

19 Ka sa tomana ko Inoki na nona vunau ena buladodonu vei ira na tamata ni Kalou. Ka sa yaco ena nona veisiga, ni sa tara e dua na koro levu ka vakayacana me Koro Tabu; io ko SAIONI.

20 Ka sa yaco ni sa veivosaki

10a Mosese 6:57.

DV Veivutuni.

11a DV Papitaiso.

b DV Loloma Soli Wale.

c DV Yalo Tabu.

13a DV Vakabauta.

b Maci. 17:20.

c Mosese 6:34.

d DV Kaukauwa; Matabete.

15a iVakate. 6:4;

Mosese 8:18.

17a L.Y 23:27.

b 1 Vei. 28:7–8;

1 Nif. 17:35.

18a DV Saioni.

b Cakacaka 4:32; Fili. 2:1–4.

DV Duavata.

vata kei na Kalou ko Inoki; ka kaya vua na Turaga ko koya: Ena tudei tikoga ka sega ni mudu ko “Saioni. A sa kaya vei Inoki na Turaga: Sa vakalougatataki ko Saioni; ia au sa cudruvi ira na vo ni tamata kecega.

21 Ka sa yaco ni sa vakaraitaki ira kece na lewei vuravura vei Inoki na Turaga; ka sa rai yani ka raici, Saioni, ni sa toso na gauna, sa “kau cake ki lomalagi. Ka sa kaya na Turaga vei Inoki: Raica oqo na noqu itikotiko sega ni mudu.

22 A sa raici ira tale ga na vo ni tamata ko Inoki, ko ira na kawa i Atama; ia era sa veicurumaki kece sara na kawa i Atama, ka sega wale ga ko ira na kawa i Keni, ni ra sa tamata “loaloa ko ira na kawa i Keni, ka ra sega ni vakaitikotiko vata kei ira.

23 Ia ni sa kau oti ko Saioni ki “lomalagi, sa ^brai ko Inoki, ka raica, ni sa tu e matana na veimataniu ^ckecega e vuravura;

24 Ka sa rairai mai e dua na itabatamata ki na dua tale na itabatamata; sa “kau cake ko Inoki, io ki na lomaserei Tamada, kei na Luve ni Tamata; ka raica, na kaukauwa i Setani sa tu e delai vuravura taucoko.

25 Ka sa raici ira na agilosi ni ra sa siro sobu mai lomalagi; ka rogoca e dua na domo levu sa kaya:

Ena ca, e na ca vei ira na lewei vuravura.

26 Ka sa raici Setani; sa taura voli e dua na “sinucodo vakaitamera e ligana, sa latia na delai vuravura taucoko ena ^bbutobuto; ka sa rai cake ka dredre, era sa reki na nona ^cagilosi.

27 Sa raica ko Inoki ni ra siro sobu mai lomalagi na ^aagilosi, ka ra kauta voli na nodra ^bivakadinadina ni Tamana kei na Luvena; ka sa lutuki ira e lewe vuqa na Yalo Tabu, ka kauti ira ki Saioni na kaukauwa vakalomalagi.

28 Ka sa yaco ni sa raici ira na vo ni tamata e vuravura na Kalou mai lomalagi, ka tagicaki ira; a sa tukuna na ka oqo ko Inoki, ka kaya: A cava sa tagi kina ko lomalagi, ka drodro na wai ni matana me vaka na uca ena veiulunivanua?

29 A sa kaya ko Inoki vua na Turaga: Raica ko ni sa savasava sara ka ko ni sa tu mai na gauna tawamudu ki na gauna tawamudu kecega, ia ko ni sa “tagi ena vuku ni cava?

30 Ia kevaka sa rawa vua na tamata me kila na veika sa buli kina na vuravura, io, e vica vata na milioni na “vuravura vakaqo, ena sega ga ni kila rawa na levu ni veika ko ni sa ^bbulia; ia na nomuni ilati sa tatevu tu ga; ia ko ni sa tikoga e keru, ka sa tiko talega e keru na lomaseremuni; ia ko ni

20a Mosese 7:62–63.
DV Jerusalemi Vou.

21a Mosese 7:69.

22a 2 Nif. 26:33.

23a DV Lomalagi.
b DV Raivotu.

c V&V 88:47;
Mosese 1:27–29.

24a 2 Kori. 12:1–4.

26a Alama 12:10–11.

b Ais. 60:1–2.
c Juta 1:6; V&V 29:36–37.

27a DV Agilosi.

b DV iVakadinadina.

29a Ais. 63:7–10.

30a V&V 76:24;

Mosese 1:33.

b DV Buli, iBulibuli.

sa lewa dodonu talega; ko ni sa dau loloma ka yalovinaka tikoga ka sega ni mudu.

31 Ia ko ni sa kauti Saioni ki na lomaseremuni, mai vei ira kecega na veika ko ni sa bulia, mai na gauna tawamudu ki na gauna tawamudu kecega; ka sa sega tale ia na ^avakacegu ga, na ^blewa dodonu, kei na ^cdina sa lewe ni nomuni itikotiko vakaturaga; ia ena liu e matamuni na loloma uasivi ka sega ni vakaiyalayala; ko ni sa tagi ena vuku ni cava?

32 A sa kaya vei Inoki na Turaga: Raici ira oqo na wekamu; sai ira na cakacaka ni ^aligaqu, kau sa solia vei ira na nodra ^bkila ka, ena siga au sa buli ira kina; ia ena Were ko Iteni au sa solia kina vua na tamata na nona ^cgalala ni digidigi;

33 Ia vei ira na wekamu au sa kaya kina, ka solia talega na ivakaro, ni dodonu me ra ^aveilomalomani, ia sa dodonu me ra digitaki au, na Tamadra; ia raica, era sa sega ni veilomani, ka ra sa cati ira na wekadra dina;

34 Ia na ^awaqawaqa ni noqu cudru ena tau vei ira; ia ena noqu cudru katakata au na tala yani kina vei ira na ^bwaluvu, ni sa tau vei ira na noqu cudru waqawaqa.

35 Raica, koi Au na Kalou; na

^aTamata Yalosavasava na yacaqu; na Tamata Dauvakasala na yacaqu; ka ^byacaqu talega ko Tawacava kei Tawamudu.

36 O koya, sa rawa vei au meu dodoka yani na ligaqu ka qalukuma na ibulibuli kece au sa cakava; ia na ^amataqu sa rawa me curubasikata talega, ia sa sega na ^bivalavala ca me levu cake ena kedra maliwa na ibulibuli ni ligaqu kece sara me vaka na nodra na wekamu.

37 Ia raica, na nodra ivalavala ca ena saumi ki na uludra na tamadra; io ena tamadra ko Setani, ka na nodra ivakarusa na yaluma; ia ena tagicaki ira ko lomalagi; io ko ira kecega na cakacaka ni ligaqu; me kakua beka ni tagi ko lomalagi, ni sa raica na nodra rarawa ko ira oqo?

38 Ia raica, ko ira kecega ko sa raica tu oqo era na rusa ena waluvu; ka raica, au na sogolati ira; au sa vakarautaka tu e dua na ^avaleniveivesu me baleti ira.

39 Raica sa mai vakamamasu e mataqu ena vukudra ko ^akoya au sa digitaka. O koya, sa vakararawataki kina ena vuku ni nodra ivalavala ca; kevaka walega era na veivutuni me yacova na siga ena lesu mai kina vei au na noqu ^bDigitaki, ia me yacova na

31a DV Sautu, Vakacegu.

b DV Lewa Dodonu.

c DV Dina.

32a Mosese 1:4.

b DV Kila.

c DV Galala ni Digidigi.

33a DV Loloma.

34a Ais. 30:27;

Neumi 1:6;

V&V 35:14.

b iVakate. 7:4, 10;

Mosese 8:17, 24.

DV Waluvu ena Gauna i Noa.

35a Mosese 6:57.

b Mosese 1:3.

36a V&V 38:2; 88:41;
Mosese 1:35–37.

b iVakate. 6:5–6;

Mosese 8:22, 28–30.

38a 1 Pita 3:18–20.

DV Eli.

39a OYA na iVakabula.

b Mosese 4:2;

Epa. 3:27.

DV Jisu Karisito.

siga ko ya era na kune ‘rarawa tu ga.

40 O koya, ena tagi kina ko lomalagi ena vuku ni ka oqo, io, kei ira vata kaya na ibulibuli kecega ni ligaqu.

41 Ka sa yaco ni sa vosa vei Inoki na Turaga, ka tukuna vei Inoki na nodra cakacaka kece na luve ni tamata; ia sa kila kina, ka raica tu ko Inoki na nodra caka ca, kei na nodra yaluma, ia sa tagi ka dodoka yani na ligana, sa vuvuce ka loma levu na ‘yalona me vaka na gauna tawamudu; sa gagano na lomana, ka sautaninini na veigauna tawamudu kecega.

42 Sa raici “Noa tale ga, kei na nona ^bmatavuvuale ko Inoki; ni sa dodonu me ra vakabulai talega ena veivakabulai vakayago na nodra kawa kece sara na luvei Noa;

43 Ia sa raica ko Inoki ni sa taya tiko e dua na “waqa ko Noa; ka sa taleitaka na Turaga, a sa taura e ligana; ia ko ira na vo ni tamata dau caka ca, sa lako mai na waluva ka tilomi ira.

44 Ia ni sa raica na ka oqo ko Inoki, sa rarawa vakalevu na yalona, a sa tagicaki ira na wekana, ka sa kaya ki lomalagi: Au sa “bese ni vakacegui; ia sa kaya na Turaga ki vei Inoki: Me tacake na yalomu, ka mo marau; ka raica.

45 Ka sa yaco ni sa rai yani ko

Inoki; ia mai vei Noa, sa raica ko koya na veimatavuvuale kecega e vuravura; sa kaci vua na Turaga, ka kaya: Ena yaco ena gauna cava na nona siga na Turaga? Ena gauna cava ena qai dave kina na nodra dra na Yalododonu, me ra na “vakatabui kina ka rawata na bula tawamudu ko ira era sa tagi.

46 Ka sa kaya na Turaga: Ena yaco ena “ituvuka ni gauna, ena siga ni caka ca kei na veisausaumi.

47 Ia raica, sa raica ko Inoki na siga sa lako mai kina na Luve ni Tamata; io, ena yagona sa reki kina na yalona, ka kaya: Sa laveti cake ko koya sa Buladodonu, ia na Lami sa “vakamatei ena tauyavutaki kei vuravura; ia ena vakabauta ga au sa tiko kina ena lomaserei Tamaqu, ia raica, sa tiko talega vata kei au ko ^bSaioni.

48 Ka sa yaco ni sa raici “vuravura ko Inoki; a sa rogoca e dua na domo mai na lomai vuravura, sa kaya: Ulei! Ulei koi au na tinadra na tamata; Au sa rarawa ka sa mosi vei au na nodra itovo ca na luvequ. E naica au na qai ^bvakacegu kina, ka vakasavasavataki mai na veika ‘dukadukali sa yaco vei au? Io ni naica beka ena qai vakatabui au kina ko koya sa Buli au, me’u rawata na vakacegu, ka me yaco ga vei au na itovo savasava?

39c DV Cudruvi.

41a Mosa. 28:3.
DV Yalololoma.

42a DV Noa, Peteriaki
Vakaiivolatabu.

b Mosese 8:12.

43a iVakate. 6:14–16;

Ica 6:7.

44a Same 77:2;
Ica 15:3.

45a DV Vakatabui, Lawa ni
Vakatatabu.

46a Mosese 5:57.

47a DV Lami ni Kalou.

b Mosese 7:21.

48a DV Vuravura—
Vakasavasavataki ni
vuravura.

b Mosese 7:54, 58, 64.

c DV Duka, Dukadukali.

49 Ia ni sa rogoca ko Inoki na tagi nei vuravura, sa tagi, ka masu vua na Turaga, ka kaya: Oi kemuni na Turaga, ko ni na sega li ni lomani vuravura mada? Ko ni na sega li ni vakalougatataka na kawa i Noa?

50 Ka sa yaco ni sa tomana tikoga na nona tagi vua na Turaga ko Inoki, ka kaya: Au sa masuti kemuni, oi kemuni na Turaga ena yacana na nomuni Le Duabau ga ko Jisu Karisito, mo ni lomani Noa kei ira na nona kawa, me kakua tale ni luvuci ko vuravura.

51 A sa sega ni vosota rawa na Turaga; sa cakava e dua na veiyalayalati kei Inoki, raica sa yalataka vua ena bubului ni na sega tale vakadua ni ia na ^awaluvu; ia ena qai tukuna yani vei ira na kawa i Noa.

52 Io sa tukuni yani na nona lewa sega ni veisau, ni ra na bula tiko ga na ^aivovo ni nona kawa ena veimatanitu kecega, ena gauna kecega sa tu kina ko vuravura.

53 A sa kaya vakaoqo na Turaga: Raica sa kalougata ko koya, ni na tubu mai na nona kawa na Mesaia; raica sa kaya vakaoqo ko koya—Koi au na ^aMesaia na ^bTui kei Saioni, na ^cUluvalu ni

Lomalagi, sa rabailevu me vaka na gauna tawamudu; ia ko koya yadua sa curu ena matamata ka ^amuri au tiko ga ena sega sara ni lako sese; raica sa kalougata ko ira sa vakaoqori, ni ra na lagata tiko na ^esere ni marau ka tawamudu.

54 Ka sa yaco ni sa masu vua na Turaga ko Inoki, ka kaya: Sa na vakacegu li ko vuravura ni sa lako vakayago mai kina na Luve ni Tamata? Au kerei kemuni, mo ni vakatakila vei au na ka oqo.

55 Ka sa kaya vei Inoki na Turaga: Raica, A sa rai yani ko koya ka raica na ^aLuve ni Tamata ni sa laveti cake ki na ^bkauveilatai, me vaka na ivalavala vakatamata.

56 A sa rogoca e dua na domo levu; ka sa lati ko lomalagi; raica era sa lolosi na ibulibuli kecega ni Kalou, ka sa ^avutugu ko vuravura; sa kavida na veivatu; era sa ^btucake mai na yalododonu ka ^cvakaisalataki ena isala ni lagilagi; a ra sa tu ena ligana ^dimatau na Luve ni Tamata;

57 Ia era sa lako mai na ^ayalo kecega era a tu ena ^bvale ni veivesu, era sa mai tu ena liga imatau ni Kalou; ia ko ira na kena vo era sa maroroi tu ena sinucodo ni buto-buto me yacova ni ra sa lewai ena siga sa levu ko ya.

58 A sa tagi tale ko Inoki ka

51a Same 104:6–9.

52a Mosese 8:2.

53a DV Mesaia.

b Maci. 2:2;

2 Nif. 10:14;

Alama 5:50;

V&V 128:22.

c Same 71:3; 78:35;

Ila. 5:12.

DV Uluvalu, Vatu.

d 2 Nif. 31:19–20.

e DV iVakatagi se Sere.

55a DV Luve ni Tamata.

b 3 Nif. 27:14.

DV Vakamatei ena

Kauveilatai.

56a Maci. 27:45, 50–51.

b DV Tucake Tale.

c DV Bula Vakacerecerei;

iSala Vakatui.

d Maci. 25:34.

57a DV Yalo.

b V&V 76:71–74; 88:99.

vosa vua na Turaga, ka kaya: Ena qai vakacegu ni naica ko vuravura?

59 A sa raica ko Inoki ni sa lako cake na Luve ni Tamata vua na Tamana; a sa masu vua na Turaga, ka kaya: Ko ni na sega li ni lesu tale mai ki vuravura? Me vaka ni sai kemuni na Kalou, ka'u kilai kemuni, ia ko ni sa bubului vei au, ka vakaroti au me'u dauvakatakekere ena yacana na nomuni Le Duabau ga; ko ni sa buli au, ka solia vei au na dodonu ki na nomuni itikotiko vakaturaga, e sega ni baleta na noqu cakacaka, ia ena vuku ga ni nomuni loloma soli wale; ia na veika oqo au sa tarogi kemuni kina, ko ni na lesu tale mai ki vuravura.

60 A sa kaya vei Inoki na Turaga: Me vaka au sa bula, au na lako vakaidina mai ena ^aveisiga mai muri, io na siga ni caka ca kei na veisausaumi, io au na lako mai me'u vakayacora na ka au a bululuitaka vei iko ena vukudra na kawa i Noa;

61 Ia ena yaco na siga me na qai ^avakacegu kina ko vuravura, ia ni bera na siga ko ya ena ^bvakabutobutotaki mada ko lomalagi, ka ubi vuravura tale ga e dua na ^cilati butobuto; ia ena sakure na lomalagi, ka vakakina na vuravura; ka na yaco ena kedra maliwa na luve

ni tamata na veivakararawataki levu, ia au na ^dtaqomaki ira ga era sa noqu;

62 Kau na tala sobu mai lomalagi na ka ^adodonu; ka tala yani mai ^bvuravura na ^cdina, me ^dvakadinadinataki koya na noqu Le Duabau ga; na nona ^etucake tale mai na mate; io, ka vakakina na nodra tucake tale na tamata kecega; io au na cakava me lako siviti vuravura na cakacaka dodonu kei na dina me vaka sa lako siviti vuravura na waluvu, me ra ^fvakasoqoni mai kina na noqu digitaki mai na yasai vuravura e va, ki na Koro Tabu ka'u sa vakarautaka, me ra vakadreta na ivau ni tolodra ko ira na noqu tamata, ka waraka na noqu lako mai; ni na tu kina na noqu valecavu, ka na vakatokai ko Saioni, e dua na ^gJerusalemi Vou.

63 A sa kaya vei Inoki na Turaga: Ia ko ni na sota mai kea kei ira na lewe ni nomuni ^akoro, io eda na kidavaki ira ki loma sereda, era na raici keda; ka da na mokoti ira, ka ra mokoti keda, eda na regu;

64 Ia ena tiko kina na noqu itikotiko, io na Saioni, ka'u sa qisia mai na veika kecega ka'u a bulia; ia ena kune ^avakacegu ko vuravura me dua na ^budolu na yabaki.

65 Ka sa yaco ni sa raica tale

60a DV Veisiga e Muri, Veisiga Edaidai.

61a DV Vuravura—Na ituvaki ni vuravura ena iotioti ni gauna.

b V&V 38:11–12; 112:23.

c DV iLati.

d 1 Nif. 22:15–22;

2 Nif. 30:10.

62a Same 85:11.

DV Vakalesui Mai ni Kosipeli.

b Ais. 29:4.

c DV iVola i Momani.

d DV iVakadinadina.

e DV Tucake Tale.

f DV Isireli—Na vakasoqoni kei Isireli.

g DV Jerusalemi Vou.

63a iVakata. 21:9–11;

V&V 45:11–12;

Mosese 7:19–21.

64a Mosese 7:48.

b DV Mileniumi.

ga ko Inoki ni sa “lako mai na Luve ni Tamata, ena veisiga mai muri, me mai tu e vuravura ena ivalavala dodonu ena dua na udolu na yabaki;

66 Ia ni sa bera na gauna ko ya sa raica mada ko koya na veika rarawa ena yaco vei ira sa ivalavala ca; a sa raica tale ga ni sa voravora sara na wasawasa, ia na yalodra na tamata sa “sega ni tiko dei, era sa waraka tu ena yalo rere na nona ^bcudru na Kalou Kaukauwa, ka na tau vei ira sa ivalavala ca.

67 A sa vakaraitaka vei Inoki na Turaga na veika kecega, me yacova na ivakataotioti kei vuravura; a sa raica na siga kei na auwa era sa vakabulai kina ko ira sa yalododonu; a sa vuabale na nona “marau;

68 Ia na yabaki kecega sa tu kina ko “Saioni, ena gauna nei Inoki, sa tolu na drau onosagavulu kalima.

69 Ia ko Inoki kei ira kecega na nona tamata era sa “tiko vata kei na Kalou, ka sa tiko ena maliwa kei Saioni; ia sa yaco ni sa yali ko Saioni, ni sa tokia na Kalou ki na nona iserau; ia mai na gauna ko ya sa tukuni kina vakaoqo, SA KAU TANI KO SAIONI.

WASE 8
(Feperueri 1831)

Sa parofisai ko Mecusela—Eratou sa vunautaka na kosipeli ko Noa kei

iratou na luvena—Sa tubu tiko ga na ivalavala ca levu—Sa sega ni rogoci na kaci ni veivutuni—Sa lewa na Kalou me vakarusai ira na tamata kecega ena Waluvu.

IA na yabaki kece ni bula nei Inoki e va na drau tolusagavulu.

2 Ka sa yaco ni a sega ni kau cake ko “Mecusela na luvei Inoki, me vakayacori kina na nona veiyalayalati na Turaga, ka a cakava vei Inoki; ni a veiyalayalati dina kei Inoki ni na tubu mai na vua ni tolona ko Noa.

3 Ka sa yaco ni sa parofisaitaka ko Mecusela ni ra na tubu mai na vua ni tolona (ena vukui Noa), na veimatani kecega e vuravura; a sa vakalagilagi koya kina vakatiki koya.

4 Ka sa yaco e dua na dausiga levu ena vanua, sa cudruva na Turaga na qele ena dua na cudru mosimosi, raica era sa mate kina e vuqa na lewena.

5 Ka sa yaco ni sa bula ko Mecusela me dua na drau walusagavulu ka vitu na yabaki, sa qai sucu ko Lemeki;

6 Ia ni sa sucu ko Lemeki, sa bula tiko ko Mecusela me yabaki vitu na drau walusagavulu karua, a sa sucu eso tale na luvena tagane kei na yalewa;

7 Ia na yabaki kecega sa bula kina ko Mecusela, sa ciwa na drau onosagavulu kaciwa na yabaki, sa qai mate.

65a Juta 1:14.
DV iKarua ni Lako Mai nei Jisu Karisito.
66a Ais. 13:6–7.
b DV Veilewai, na

iOtioti ni.
67a DV Reki.
68a iVakate. 5:23;
Mosese 8:1.
69a iVakate. 5:24;

Mosese 6:34.
DV Lako, Lako Vata kei na Kalou.
8 2a DV Mecusela.

8 A sa bula ko Lemeki ka yabaki dua na drau walusagavulu karua sa qai sucu e dua na luvena tagane.

9 A sa vakayacani koya ko ^aNoa, ni sa kaya: Na luvequ tagane oqo ena vakacegui keda mai na noda cakacaka kei na ogaoga ni ligada, me baleta na qele sa ^bcudruva tu na Turaga.

10 Ia ni sa sucu ko Noa, sa bula tiko ko Lemeki ka lima na drau ciwasagavulu kalima na yabaki, ka sa sucu eso tale na luvena tagane kei na yalewa.

11 Ia na yabaki kecega sa bula kina ko Lemeki, e vitu na drau vitusagavulu kavitu na yabaki, sa qai mate.

12 A sa va na drau limasagavulu na yabaki i Noa, sa qai ^asucu ko Jefeca; a sa oti tale e vasagavulu karua na yabaki sa qai sucu ko ^bSemi mai vei koya na tinai Jefeca, ia ni sa yabaki limanadrau sa qai sucu ko ^cAme.

13 Raica sa ^atalairawarawa ko ^bNoa kei iratou na luvena vua na Turaga; ka ra dau vakarorogo, ka ratou sa vakatokai kina me ^cluve ni Kalou.

14 Ia ni ra sa tubu na tamata me ra lewe vuqa mai e delai vuravura, ka ra sa sucu na luvedra

yalewa, a ra sa raica na ^aluve ni tamata ni ra sa matavinaka na gone yalewa ko ya, a ra sa tauri ira me watidra, na yalewa cava ga era vinakata.

15 A sa kaya vei Noa na Turaga: Raica era sa ^avolitaki ira ko ira na luvedra goneyalewa na luvemudou; ia raica na noqu cudru sa waqa cake tiko vei ira na luve ni tamata, ni ra sa sega ni via rogoca na domoqu.

16 Ka sa yaco ni sa parofisai ko Noa, ka vakavuvulitaka na veika ni Kalou, io me vaka ga a dau caka ena ivakatekivu.

17 A sa kaya vei Noa na Turaga: A noqu Yalo Tabu ena sega ni dau ^aveivakauqeti tikoga vei ira na tamata, ni sa kila ni na mate na ^btamata kecega; ia na nona gauna ena dua tale na drau ka ruasagavulu na yabaki; ia kevaka era sa sega ni veivutuni, au na tala yani vei ira na ^cwaluvu.

18 A sa tiko e vuravura ena gauna ko ya eso na ^atuwawa, era sa vakasaqarai Noa me ra kauta laivi na nona bula; ia sa tiko vata kei Noa na Turaga, ka sa vakarurugi koya na nona ^bkaukauwa.

19 A sa ^alesi ^bNoa na Turaga ena nona ^civakarau ni matabete,

9a DV Noa, Peteriaki
Vakaivolatabu.

b Mosese 4:23.

12a iVakate. 5:32.
DV Jefeca.

b DV Semi.

c DV Ame.

13a DV Talairawarawa.

b V&V 138:41.

DV Keperieli.

c DV Luve ni Kalou.

14a Mosese 5:52.

15a DV Vakamau, Vakama-
utaka—
Vakamau veicurumaki.

17a iVakate. 6:3;

2 Nif. 26:11;

Ica 2:15;

V&V 1:33.

b 2 Nif. 9:4.

DV Lewe ni

Manumanu.

c iVakate. 7:4, 10;
Mosese 7:34.

18a iVakate. 6:4;

Tiko. 13:33;

Josu. 17:15.

b DV Kaukauwa.

19a V&V 107:52.

DV Tabaki, Veitabaki.

b Epa. 1:19.

c DV Matabete i

Melikiseteki.

ka vakaroti koya me lako yani ka ^avunautaka na Kosipeli vei ira na luve ni tamata, me vaka ga a lesi kina ko Inoki.

20 A sa yaco me vunauci ira na luve ni tamata ko Noa me ra ^aveivutuni; ia era sa sega ni muria na nona vosa;

21 A sa yaco tale ga ni ra sa rogoca oti na nona vosa, era sa lako mai vua, ka kaya: Raica, koi keimami oqo na luve ni Kalou; keimami sa sega li ni vakawatitaki ira na luve ni tamata? Ia keimami sa sega li ni ^akana ka gunu ka ia na vakawati kei na veimusumusuki me vakawati? Era sa vakasucuma vei keimami na wati keimami na gone, ia era sa tamata kaukauwa ko ira oqo, ka ra sa tamata rogo me vakataki ira na qase e liu. Ka ra sa sega ni muria na vosa i Noa.

22 Ka sa raica na Kalou ni sa yaco me tubu vakalevu sara na ^acaka ca ni tamata e vuravura; ka sa laveti cake na tamata ena vakanananu ni ^blomana, ia sa ca kecega

23 Ka sa yaco ni sa tomana tikoga ko Noa na nona ^avunau vei ira na tamata, ka kaya: Dou vakatudaliga, ka rogoca na noqu vosa;

24 Dou ^avakabauta ka veivutunitaka na nomudou ivalavala ca ka ^bpapitaisotaki ena yacai

Jisu Karisito, na Luve ni Kalou, io me vakataki ira na noda qase; ka na qai soli vei kemudou na Yalo Tabu, me ^cvakatakilai kina vei kemudou na ka kecega; ia ke-vaka dou sega ni kitaka na veika oqo, ena yaco yani vei kemudou na waluvu; ia era a sega ga ni vakarorogo.

25 A sa veivutuni ko Noa, ka mosi na yalona ni sa bulia na tamata e vuravura na Turaga, io sa rarawa sara kina na lomana.

26 A sa kaya na Turaga: Au na ^avakarusa mai na delai vuravura na tamata ka^u sa bulia, io na tamata kei na manumanu yavaiva, kei na ka sa qasi voli, kei na manumanu vuka; ni sa veivutunitaka ko Noa na noqu a buli ira, ka vakabulai ira; ia sa masuti au kina; ni ra sa segata me ra vakamatei koya.

27 O koya oqo sa kune ^aloloma soli wale kina ena mata ni Turaga ko Noa; ni sa tamata yalododonu ko Noa, ka ^bsega ni cala ena nona itabatamata; a rau sa dau ^alako vata kei na Kalou, sa vakatale ga kina ko iratou na luvena tagane e tolu, ko Semi, ko Ame kei Jefeca.

28 A sa ^avakasisila ko vuravura ena mata ni Kalou, ka sa sinai ena ivalavala kaukauwa.

29 A sa raici vuravura na Kalou,

19d DV Cakacaka ni Kaulotu.

20a DV Veivutuni.

21a Maci. 24:38–39; JS—M 1:41.

22a iVakate. 6:5; Mosese 7:36–37.

b Mosa. 4:30;

Alama 12:14.

DV Vakanananu.

23a DV Vunau.

24a DV Vakabauta.

b DV Papitaiso—Veika e gadrevi me rawa kina na papitaiso.

c 2 Nif. 32:2–5.

26a DV Vuravura—

Vakasavasavataki ni vuravura.

27a DV Loloma Soli Wale.

b iVakate. 6:9.

c DV Lako, Lako Vata kei na Kalou.

28a iVakate. 6:11–13.

ka, kunea, ni sa vakasisila, raica sa cakava na tamata kecega na nona sala e vuravura me vakasisila.

30 A sa kaya vei Noa na Kalou: Sa rairai mai vei au na nodra

ivakataotioti na tamata kecega, ni sa sinai ko vuravura ena ivalavala kaukauwa, ia raica au na "vakarusa na tamata kecega mai na delai vuravura.

AI VOLA I EPARAAMA

A VAKADEWATAKA KO JOSEFA SIMICI MAI NA
ITUKUTUKU VOLAI ENA PEPA GASAU

Na iVakadewa ni so na iTukutuku volai makawa ka a yaco mai ki na ligai keimami mai na veibulubulu qara vatu mai Ijipita—Na veika a vola ko Eparaama ni tiko voli mai Ijipita, ka vakatokai me iVola i Eparaama. A vola sara ga ko koya ena pepa gasau.

WASE 1

Sa gadreva ko Eparaama me rawata na veivakalougatataki ni ivakarau vakapeteriaki—Era sa via vakacacani koya na bete vakailasu mai Kalitia—Sa vakabulai koya ko Jiova—Raile-suvi na itukutuku ni vanua kei na matanitu ko Ijipita.

ENA vanua ko “Kalitia, ena nodra vale na noqu qase, au sa nanuma kina koi au ko ^bEparaama, ni sa dodonu meu rawata e dua na vanua meu ^cvakaitikotiko kina.

2 Ia, niu kila ni na levu cake kina na noqu ^amarau na sautu kei na ^bvakacegu, au sa vakasaqara na nodra veivakalougatataki na noqu qase, kei na dodonu me’u tabaki me rawa niu veiqaravi talega vakakina; me vaka ni’u dua koi au ka dau segata na ^cbuladodonu, ka gadreva tale tikoga me’u rawata na ^dvuku vakalevu cake, ka me’u tamadra na veimatani

e vuqa, me’u tui ni sautu, ka gadreva me’u dusimaki, ka muria na ivakaro ni Kalou, sa yaco kina me’u ciqoma vakadodonu na isolisoli oqo, me’u dua na ^eBete Levu, ka taura na ^filesilesi e nodra na noqu qase.

3 Sa ^asoli vei au mai vei ira na noqu qase; sa vakadewai sobu mai vei ira na noqu qase, mai na itekivu ni gauna, io, mai na ivakatekivu, se ni se bera ni tekivu buli ko vuravura, ki na gauna oqo, io na nona dodonu na ^bulumatua, se na imatai ni tamata, ko ^cAtama, se na imatai ni tamada, ka qai dewa veitarataravi tiko mai vei ira na qase me yaco vei au.

4 Raica au sa segata na noqu ^ailesilesi vakabete me vaka na ilesilesi ni Kalou vei ira na noqu qase me baleti ira na nodra kawa.

5 Ia ko ira na noqu ^aqase, ni ra sa vuki tani mai na nodra ivalavala dodonu, kei na ivakaro tabu sa solia vei ira na Turaga na

1 1a DV Uri.
b DV Eparaama.
c Cakacaka 7:2–4.
2a DV Reki.
b DV Vakacegu.
c DV Dodonu.
d V&V 42:61.

DV Kila.
e DV Bete Levu.
f DV Matabete i Melikiseteki.
3a V&V 84:14.
b V&V 68:17.
DV Ulumatua.

c Mosese 1:34.
DV Atama.
4a DV iTutu
Vakaulumatua.
5a iVakate. 12:1.

AI VAKATAKARAKARA MAI NA IVOLA I EPARAAMA

Naba 1

A KENA I VAKAMACALA

iYaloyalo 1. Na Agilosu ni Turaga.

iYaloyalo 2. Sa vesu ko Eparaama ena icabocabo ni isoro.

iYaloyalo 3. Sa via vakacabori Eparaama me isoro ko koya na bete nei Ilikena.

iYaloyalo 4. Na icabocabo ni nodra isoro na bete, sa tu ena mata ni nodra kalou ko Ilikena, Livinai, Mamakari, Korasi kei Fero.

iYaloyalo 5. Na kalou matakau nei Ilikena.

iYaloyalo 6. Na kalou matakau nei Livinai.

iYaloyalo 7. Na kalou matakau nei Mamakari.

iYaloyalo 8. Na kalou matakau nei Korasi.

iYaloyalo 9. Na kalou matakau nei Fero.

iYaloyalo 10. Ko Eparaama e Ijipita.

iYaloyalo 11. E caka me ivakatakarakara ni duru kei lomalagi me vaka na ka era nana na kai Ijipita.

iYaloyalo 12. Na Raukiana, ka kena ibalebale na rabailevu, se na maliwa lala e dela ni uluda; ia eke ena vuku ni vakasama oqo, era taurivaka na kai Ijipita me ivakatakilakila kei Saumuva, io na ka cecere se na lomalagi ka yacana ena vosa vaka-Iperiu na Saumeni.

nodra Kalou, me ra ^bqarava na nodra kalou na tawa lotu, ka sega sara ni vinakata me ra rogoa na domoqu;

6 Ni sa dau gadreva na lomadra me ra ia na ivalavala ca, ka ra gole kina vakatabakidua ki na ^akalou i Ilikena, kei na kalou i Livinai, kei na kalou i Mamakari, kei na kalou i Korasi, kei na nona kalou na Fero, na tui Ijipita;

7 O koya era sa vagoalea kina na yalodra ki na nodra isoro na tawa lotu ena nodra cabora na luvedra ki na veimatakau galu oqo, ka sega ni rogoa na domoqu, ia era segata me ra kauta tani na noqu bula ena ligana na bete i Ilikena. Ia ko koya na bete i Ilikena sa nona bete tale ga na Fero.

8 Ia, ena gauna oqo sa dau nodra ivakarau na nona bete na Fero, na tui Ijipita, me ra laki vakacabora ena icabocabo ni soro sa tara ena vanua ko Kalitia; me baleta na kedra vakacabori ki na veikalou tani oqo, na tagane, yalewa kei ira na gone.

9 Ka sa yaco ni sa vakacacabo na bete vua na kalou nei Fero, ka vakatalega kina vua na kalou nei Sakareli, io me vaka na kena ivalavala vei ira na kai Ijipita. Ia na kalou i Sakareli na matanisiga.

10 Io sa vakacabora na bete i Fero e dua na gone me isoro ni vakavinavinaka ena icabocabo ni soro sa tu ena delana sa vakatokai

ko Potifa, ena mua ni bucabuca ko Olisemi.

11 Ia, na bete oqo sa vakacabora oti ena icabocabo ni soro oqo ena dua ga na gauna e tolu na goneyalewa savasava, oqo ko iratou na luvei Onita e dua na kawa vakaturaga mai na vua ni tolu i ^aAme. Eratou mai vakacabori na gone yalewa savasava oqori ni ratou sa ivalavala savasava; eratou sega ni via ^bcuva sobu me qarava na kalou kau kei na kalou vatu, o koya eratou sa vakamatei kina ena icabocabo ni soro oqo, ka sa vakayacori ena kena ivalavala vaka-Ijipita.

12 Ka sa yaco ni ra sa ivalavala vakaukauwa vei au na bete, me rawa ni ra vakamatei au talega, me vaka era a vakayacora vei iratou na goneyalewa savasava ena icabocabo ni soro oqo; ia mo dou na kila baleta na icabocabo ni soro oqo, au na vagoalei kemuni ki na kena ivakatakarakara ka tiko ena itekivu ni itukutuku oqo.

13 Sa tara me vaka na ibulibuli ni imocemoce, me vaka na kena era dau taurivaka na kai Kalitia, io sa tu e matadratou na kalou i Ilikena, Livinai, Mamakari, Korasi, kei na dua talega na kalou ka vaka na nei koya na Fero, na tui Ijipita.

14 Me rawa kina ni ko kilai ira na veikalou oqo, au sa solia vei iko na kedra ibulibuli ena iyaloalo ena itekivu ni itukutuku oqo, era dau vakatoka na kai

5b DV Qaravi Kalou
Matakau.

6a OYA na kalou lasu, me

vaka e vakaraitaki ena
iVakatakarakara mai
na iVola i Eparaama

naba 1.

11a DV Ame.

b Tani. 3:13–18.

Kalitia na droini oqo me Ralino, na ivakatakarakara.

15 Ia ni ra sa laveta cake na ligadra ki vei au, me ra vakacabori au ka vakamatei au, raica au sa laveta cake na domoqu vua na Turaga na noqu Kalou, ia sa “vakarorogo ka rogoca na Turaga, ka sa vakasinaiti au ena dua na raivotu mai vei Koya sa Cecere Sara, ia na agilosu mai na nona iserau sa tu e yasaqu, ka sa ^bsereka sara ko koya na qau ivesu.

16 Ka sa rogo vei au na domona ka kaya: I Eparaama! I Eparaama. raica, a yacaqu ko “Jiova; ia au sa rogoci iko, ka lako sobu mai me’u sereki iko, ka kauti iko tani mai na vale i tamamu, ia mai vei ira kece na wekamu, ki na dua na ^bvanua ko sega ni kila.

17 Ia oqo ni ra sa vagolea tani vei au na yalodra, ka qarava na kalou i Ilikena, na kalou i Livinai, na kalou i Mamakari, na kalou i Korasi, kei na nona kalou na Fero, na tui Ijipita; o koya au sa lako mai kina meu sikovi ira, ka vakarusai koya sa laveta cake na ligana vei iko, I Eparaama, na luvequ, me vakamatei iko.

18 Raica, au na liutaki iko ena ligaqu, kau na kauti iko, meu solia vei iko na yacaqu, io na ^amatabete i tamamu, ka na tiko vata kei iko na noqu kaukauwa.

19 Me vakataki Noa sa vakakina ko iko; ia ena nomu cakacaka ena

kilai kina na “yacaqu e vuravura me sega ni mudu, ni’u sa nomu Kalou.

20 Raica, sa tu na delana ko Potifa ena vanua ko “Uri, e Kalitia. Ia sa talaraka sobu na Turaga na icabocabo ni soro nei Ilikena, kei ira na kalou ena vanua ko ya, ka sa vakarusai ira sara, a sa yavita na bete ka mate sara; ka sa yaco kina na tagi levu mai Kalitia, kei na nona itikotiko vakaturaga na Fero; ia sa ibalebale ni Fero na tui ena kena dra vakatui.

21 Ia na tui Ijipita oqo e kawa mai na vua ni toloi ^aAme; ia sa tiko tale ga vua na dra mai vei ira na ^bKenanaiti ena nona sucu mai.

22 Io na kawa oqori era sa vu mai kina na kai Ijipita kecega, a ka oqo sa tudei tu kina na nona dra na Kenanaiti ena vanua ko ya.

23 Na vanua ko “Ijipita me vaka sa kunea taumada e dua na yalewa, o koya na luvei Ame yalewa, ka luvei Ijipitosi yalewa, na vosa vaka-Kalitia ni Ijipita, a kena ibalebale na ka sa vakatabui.

24 Ni sa kunea na yalewa oqo na vanua a sa lutudromu tu e wai, e muri sa qai vakatikori rau kina na luvena tagane; o koya oqo, sa vu kina mai vei Ame, na matatamata ko ya ka vakavuna na kena tu ga e kea na cudruvi.

25 Ia na imatai ni matanitu e Ijipita a tauyavutaka ko Fero, na luvena tagane qase duadua ko

15a Mosa. 9:17–18.

b Epa. 2:13.

16a DV Jiova.

b DV Vanua Yalataki.

18a DV Matabete.

19a iVakate. 12:1–3.

20a iVakate. 11:28;
Epa. 2:4.

21a iVakate. 10:6;
Same 78:51;

Mosese 8:12.

b Mosese 7:6–8.

DV Kenani, Kenanaiti.

23a DV Ijipita.

Ijipitosi, na luvei Ame yalewa, ia sa vaka na matanitu i Ame, ko ya sa veisolitaki mai vei tama ki vei luvena tagane.

26 Ko Fero, ni sa tamata dodonu sara, sa tauyavutaka na nona matanitu ka lewai ira vakavuku ka vakadodonu na nona tamata ena nona veisiga kece sara, sa segata vagumatua me vakatakarakarataka na ivakarau era a tauyavutaka na nona qase ena imatai ni itabatamata, ena nona gauna ni veiliutaki na kena imatai, io na veiliutaki nei Atama, ka vakakina ko Noa, na nona qase, ka a vakalougatataki koya ena “veivakalougatataki ni vuravura, kei na veivakalougatataki ni yalomatua, ia sa cudruvi koya ena veika me baleta na matabete.

27 Ia, me vaka ni vu ko Fero mai na kawa ko ya ena sega kina ni tu vua na dodonu me ciqoma na “Matabete, e dina ni na rawa ni tukuna na Fero ni nona mai vei Noa, ena vukui Ame, o koya sa vagolei tani kina na tamaqu mai na nodra dau qaravi kalou matakau;

28 Ia au sa na tovolea, mai na gauna oqo, meu vakamacalataka na itukutuku ni gauna me tekivu vei au ka lesu yani ki na itekivu ni veibuli, ni sa yaco mai ki ligaqu na kena “itukutuku, kau sa taura tu ena gauna oqo.

29 Raica ni sa yaviti mate na bete nei Ilikena, sa vakayacori kina na veika sa tukuni vei au me baleta

na vanua ko Kalitia, ni na yaco e dua na dausiga ena vanua ko ya.

30 Sa yaco me vakakina na dausiga ena vanua taucoko ko Kalitia, sa kune rarawa vakalevu sara kina ko tamaqu ena vuku ni dausiga, a sa veivutunitaka sara na ca a nakita voli me baleti au, oya me vakamatei “au.

31 Ia na kedra itukutuku na qase, ko ira na peteriaki, me baleta na ilesilesi ni Matabete, o koya sa maroroya kina e ligaqu, na Turaga na noqu Kalou; me kilai na itekivu ni veibuli, ka vakatalega kina na “veivuravura, kei na veikalokalo, me vaka na kedra a vakatakilai vei ira na qase, au sa maroroya tu me yacova na siga oqo, ka’u sa na tovolea meu vola eso na veika oqori ena itukutuku oqo, me na yaga vei ira na noqu kawa era na qai muri mai vei au.

WASE 2

Sa biuti Uri ko Eparaama me lako ki Kenani—Sa rairai vua ko Jiova mai Karana—Na veivakalougatataki kece sara ni kosipeli sa yalataki vei ira na nona kawa, ia ena takavi ira yani na tamata kecega mai vei ira na nona kawa—sa lako ko koya ki Kenani ka dewa sara yani ki Ijipita.

SA lewa na Turaga na Kalou me tatara sara vakabibi na dausiga ena vanua ko Uri, ka sa mate kina ko “Erani na taciqu; ia a sa tiko

26a DV Vakalougatataka,
Kalogata,
Veivakalougatataki.
27a VR 2.

DV Matabete.
28a Mosese 6:5.
DV iVola ni
Vakananumi.

30a Epa. 1:7.
31a Epa. 3:1–18.
2 1a iVakate. 11:28.

mai Uri mai Kalitia ko ^bTira na tamaqu.

2 Ka sa yaco ni'u sa tauri "Serai koi au ko Eparaama, me watiq, ia ko ^bNeori na taciq sa tauri Milika me watina, ko koya na luvei Erani.

3 A sa ^akaya vei au na Turaga: Eparaama, mo toki tani mai na nomu vanua, mai vei ira na wekamu, kei na vale nei tamam, ki na dua na vanua au na vakaraitaka vei iko.

4 O koya au sa biuta kina na vanua ko ^aUri mai Kalitia, meu lako ki na vanua ko Kenani; kau sa kauti Loti voli, na luvei taciq, kei na watina, kei Serai na watiq; ia sa muri au talega mai na ^btamaqu, ki na vanua keimami sa vakatoka ko Karana.

5 A sa oti mai na dausiga; ia sa tiko voli mai Karana ko tamaqu ka vakaitikotiko kina, ni sa levu sara na qele ni sipi mai Karana; a sa lesu tale ko tamaqu ki na ^aqaravi kalou matakau, ka sa tiko vakadua ga mai Karana.

6 Ia koi au, ko Eparaama, kei ^aLoti, na luvei taciq, keirau sa ia tiko ga na masumasu vua na Turaga, a sa ^brairai vei au na Turaga, ka kaya vei au: Mo cavutu,

ka kauti Loti vata kei iko; niu sa nakita tiko meu kauti iko tani yani mai Karana, ia au na lesi iko mo noqu italatala ka mo kauta yani na ^cyacaqu ki na ^dvanua vou ko ya kau na solia vei ira na nomu kawa era na muri mai vei iko me ra taukena ka tawamudu, ni ra sa vakatudaliga ki na domoqu.

7 Ni sai Au na Turaga na nomu Kalou; sa noqu itikotiko ko lomalagi; ka sa ^aitutu ni yavaqu ko vuravura; au sa dodoka yani na ligaqu ki na wasawasa, ka sa muria na domoqu; raica au sa qisia na cagi kei na yameyame ni bukawaqa me noqu ^bqiqi vakaturaga. Au sa kaya ki na veiulunivanua—mo ni toki tani—ia raica era sa kau yani ena covulaca, vakidacala ka vakasauri.

8 Na yacaqu ko ^aJiova, kau sa ^bkila na icavacava mai na itekite-kivu; ia ena vakarurugi iko tiko na ligaqu.

9 Kau na cakava mai vei iko e dua na matanitu levu, kau na ^avakalougatataki iko me sega ni vakarautaki rawa na kena levu, kau na vakarogoya na yacamu ena veimatani kecega, ia ko na veivakalougatataki vei ira na nomu kawa era na muri mai vei iko, ia

1 *b* iVakate. 11:24-26;

1 *Ve*. 1:26.

2 *a* iVakate. 11:29.

DV Sera.

b iVakate. 11:27; 22:20-24.

3 *a* iVakate. 12:1;

Cakacaka 7:1-3.

4 *a* *Nie*. 9:7.

b iVakate. 11:31-32.

5 *a* Josu. 24:2.

6 *a* DV Loti.

b iVakate. 17:1.

DV Jisu Karisito—Na bula taumada nei Karisito.

c iVakate. 12:2-3;

Epa. 1:19.

d iVakate. 13:14-15; 17:8;

L.Y 33:1.

DV Vanua Yalataki.

7 *a* 1 *Nif*. 17:39;

V&V 38:17.

b Ais. 66:15-16.

8 *a* DV Jiova.

b DV Kila Taucoko.

9 *a* 1 *Nif*. 17:40;

2 *Nif*. 29:14;

3 *Nif*. 20:27;

Moma. 5:20.

DV Eparaama—Na kawa i Eparaama.

ena ligadra era na kauta kina na nona cakacaka kei na ^bMatabete ki na veivanua kecega;

10 Ia au na vakalougatataki ira ena vuku ni yacamu; ko ira kecega sa vakabauta na ^akosipeli era na vakatokai ena yacamu; ka ra na okati me nomu ^bkawa ka ra na tucake ka vakacaucautaki iko, ni ko sa ^ctamadra.

11 Ia au na ^avakalougatataki ira era sa vakalougatataki iko, ka cudruvi ira sa cudruvi iko; ia ena vukumu (oya, ena nomu Matabete) kei na vukudra na nomu ^bkawa (oya, na nomu Matabete), niu sa yalataka kina oqo ni na tiko ga vei iko na ^cdodonu oqo, kei ira na nomu kawa era na muri mai vei iko (oya me da kaya, na nona kawa, se na nona kawa dina sara) era na vakalougatataki kina na veimatavuvale kece sara ni vura-vura, io ena veivakalougatataki ni Kosipeli, sai koya na veivakalougatataki ni veivakabulai, io na bula tawamudu.

12 Ia ni sa tini na nona vosa na Turaga vei au, ka golea tani na matana mai vei au; au sa qai kaya e lomaqu: Au sa ^avakasaqarai kemuni matua sara koi au na nomuni tamata; ia oqo au sa ku-nei kemuni.

13 Ko ni a tala yani na nomuni

agilosu me ^avakabulai au mai na kalou i Ilikena, ia kau na caka vianaka meu vakatudaliga ki na domomuni, o koya mo ni laiva na nomuni tamata me tucake ka lako yani ena vakacegu.

14 Ia koi au ko Eparaama, au sa cavutu ka lako yani me vaka na ivakaro ni Turaga vei au, ia keirau sa lako vata kei Loti; au a sa yabaki ^aonosagavulu karua tiko koi au ko Eparaama, ena gauna au biuti Karana kina.

15 Kau sa kauti ^aSerai, o koya kau a qai vakawatitaka niu sa tiko mai ^bUri e Kalitia, ia kei Loti tale ga na luvei taciqu, kei na veika kece e neitou keitou sa kumuna rawa, kei ira tale ga era sa ^csau-maki mai Karana; ka lako yani ki na sala vaka ki na vanua ko ^dKenani; ia keimami dau vakaitikotiko ga ena vale laca ena neimami ilakolako.

16 Ia, sa neimami ivakaruru ko koya na gauna tawamudu, na neimami ^auluvatu ka neimami ivakabula, ena neimami ilakolako mai Karana vaka ki Kerisoni ka me yaco ki na vanua ko Kenani.

17 Ia, koi au ko Eparaama, au sa tara e dua na ^aicabocabo ni soro ena vanua ko Jerisoni ka vakacabocabo vua na Turaga, ka masuta me kau laivi na ^bdausiga mai na

9b V&V 84:17-19;
Moses 6:7.

DV Matabete i
Melikiseteki.

10a Kala. 3:7-9.

b iVakate. 13:16;
Kala. 3:29;
2 Nif. 30:2.

c DV Peteriaki,

Vaka-Peteriaki.

11a DV Veiyalayalati vaka-
Eparaama.

b Ais. 61:9.

c DV Isireli;

Matabete;
iTutu Vakaulumatua.

12a V&V 88:63.

13a Epa. 1:15-17.

14a iVakate. 12:4-5.

15a DV Sera.

b DV Uri.

c DV Saumaki Mai,
Saumaki.

d DV Kenani, Kenanaiti.

16a DV Uluvatu, Vatu.

17a DV iCabocabo ni Soro.

b Epa. 1:29.

vuvale nei tamaqu, me ra kakua ni rusa.

18 Keimami sa qai lako siviti Jerisoni ka curuma na vanua ko Sikemi; sa tiko ena buca ko More, ia keimami sa curuma oti na iyalayala ni nodra vanua na kai “Kenani, au a vakacabo ^bisoro ena buca ko More, ka vakamamasu ena yalodina vua na Turaga ni keimami sa curuma oqo na nodra vanua na veimatani era dau qarava na matakau.

19 A sa rairai vei au na Turaga ni sa rogoca na noqu masu, ka kaya vei au: Au sa solia na “vanua oqo vei ira na nomu kawa.

20 Ia koi au, ko Eparaama, au sa tucake mai na icabocabo ni soro au a tara me nona na Turaga, ka lako mai kea ki na dua na ulunivanua ena tokalau kei “Peceli, ka birika kina na noqu vale laca, ia ko Peceli ki na ra kei ^bAi ki na tokalau; au sa tara tale mai kea e dua na icabocabo ni soro vua na Turaga, ka “masuta tale na yaca ni Turaga.

21 Ia koi Au, ko Eparaama, au sa cavutu ka kuria yani na noqu ilakolako vaka ki na ceva; ia sa yaco tikoga na dausiga ena vanua taucoko; ia koi au, ko Eparaama au sa mani nakita me’u lako sobu sara ki Ijipita, ka tiko vulagi kina, ni sa veivakararawataki sara na dausiga.

22 Ka sa yaco ni’u sa vakarau

curu ki Ijipita, sa kaya vei au na Turaga: Raica, sa yalewa mata vinaka sara ko “Serai na watimu;

23 O koya ena yaco kina, ni ra na raici koya na kai Ijipita, era na kaya—Oqo na watina; ka ra na vakamatei iko, ia era na vakabulai koya; oqo na ka mo na kitaka:

24 Me kaya ko koya vei ira na kai Ijipita ni sa ganemu. Io ko na qai bula kina.

25 Ka sa yaco niu sa tukuna vei Serai na watiq, koi au ko Eparaama, na veika kece sara sa tukuna vei au na Turaga—A ka oqo au sa masuti iko kina mo kaya ni ko sa ganequ me’u vinaka kina ena vukumu, ka me bula na yaloqu ena vukumu.

WASE 3

Sa kila rawa mai na Urimi kei na Cumimi ko Eparaama na veika e baleta na matanisiga, na vula kei na kalokalo—Sa vakatakila vua na Turaga ni sa ka e tawamudu na yalo—Sa vulica kina na bula taumada ni bera na mai bula e vuravura, na veilesi ena bula taumada, na Veibuli, na digitaki ni dua na Dauveisereki, kei na ikarua ni ituvatuwa ni tamata.

IA koi au ko Eparaama, sa tiko vei au na “Urimi kei na Cumimi, ka a solia vei au na Turaga na noqu Kalou mai Uri e Kalitia.

2 Au a raica na “veikalokalo, ni ra sa cecere sara, ia e dua vei ira sa

18a iVakate. 12:6.

b DV iSoro.

19a iVakate. 13:12–15; 17:8;

L.Y.3:1–10; Tiko. 34:2.

DV Vanua Yalataki.

20a DV Peceli.

b iVakate. 13:3–4.

c iVakate. 12:8.

22a iVakate. 12:11–13.

3 1a L.Y.28:30;

Mosa. 8:13; 28:13–16;

JS—AT 1:35.

DV Urimi kei na

Cumimi.

2a Epa. 1:31.

voleka sara ki na itikotiko vakatui ni Kalou; a sa vuqa tale na kalokalo cecere sa voleka yani kina.

3 A sa kaya vei au na Turaga: Sai ira oqo era sa liu; ia na yaca ni kalokalo levu duadua ko “Kolobo; a kena ibalebale ni sa voleka duadua vei au; ni sai au na Turaga na nomu Kalou: Au sa lesi koya me liutaki ira na vuravura lalai kece me vaka e dua ko tu kina oqori.

4 A sa kaya vei au na Turaga, ena Urimi kei na Cumimi, ni ko Kolobo sa vaka na kena ivalavala vua na Turaga, na gauna kei na kena draki ena kena cowiri tiko; ni dua na kena cowiri sa dua na “siga vua na Turaga, me vaka na itosotoso ni nona gauna na Turaga, ia oqori sa dua na udolu na ^byabaki ena vuravura ko tiko kina. Sa vakaoqori na nona gauna na Turaga, me vaka na gauna mai Kolobo.

5 A sa kaya vei au na Turaga: Na vuravura ka vu ni rarama lailai; ka lailai sobu mai na vu ni rarama sa lewa na siga, ia na vu ni rarama sa lewa na bogi, sa levu ka cecere cake mai na kena ko tiko kina ena toso ni kena gauna, ni sa berabera vakalevu cake na kena toso; sa dodonu oya baleta ni tu e dela ni vuravura ko tiko kina, o koya sa lailai kina na kena siga, na kena vula, kei na yabaki.

6 A sa kaya vei au na Turaga: I Eparaama, e yaco dina tiko na ka e “rua oqo, io mo raica sara e

matamu; sa soli tu vei iko na ka oqo mo kila kina na cowiri ni gauna; kei na gauna sa virikotori tu, io, na gauna sa virikotori tu ena vuravura ko tiko kina, kei na gauna sa virikotori ena vu ni rarama levu sa lewa na siga, kei na gauna sa virikotori ena vu ni rarama lailai sa lewa na bogi.

7 Ia na gauna sa virikotori ena vu ni rarama lailai sa gauna balavu cake na kena iwiliwili mai na iwiliwili ni gauna ena vuravura ko tu kina oqori.

8 Ia na vanua erau na kune kina na ka e rua oqo, sa na tiko tale e dua e uasivi cake vei rau, oya, io e dua tale na vuravura e balavu cake na iwiliwili ni kena gauna.

9 Raica sa vakaoqori na duidui ni wiliki ni gauna ena veivuravura, me yacova ni ko sa voleka yani ki Kolobo; ia sa tautauvata na wiliki ni gauna mai Kolobo kei na iwiliwili ni gauna vua na Turaga; raica ko Kolobo sa voleka duadua sara ki na itikotiko vakaturaga ni Kalou, a sa lewai ira na vuravura lalai e vuqa ka “tautauvata kei na kena ko tu kina.

10 Ka sa soli vei iko mo kila na gauna sa virikotori tu me baleta na veikalokalo sa buli me vu ni rarama lalai; me yacova ni ko sa voleka yani ki na itikotiko vakatui ni Kalou.

11 Sa vakaoqori na neirau “veivosaki vata kei na Turaga, koi au, ko Eparaama, sa vakayacori

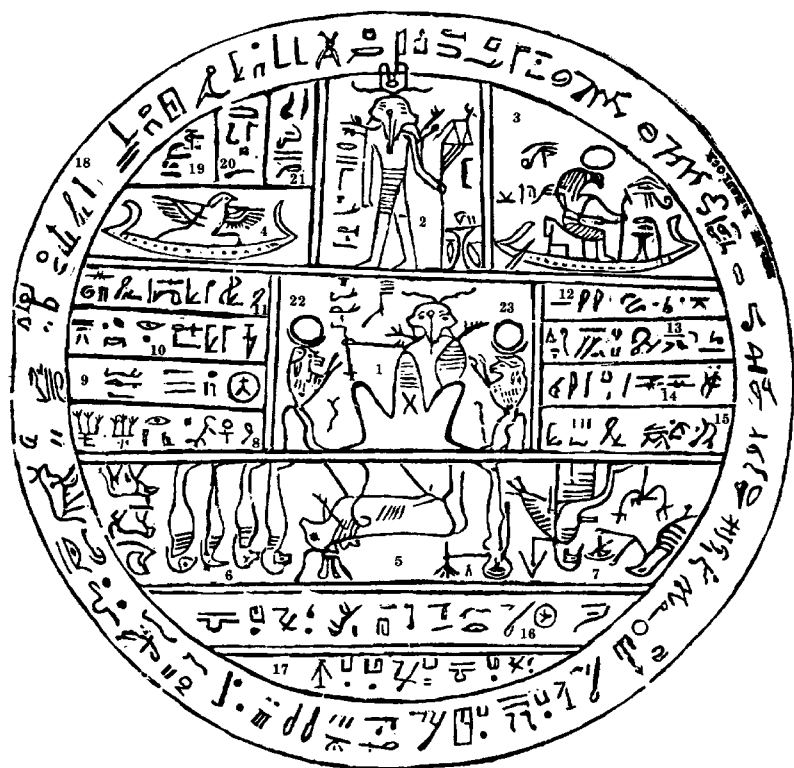
3a Raica na iVakatakarakara mai na iVola i Eparaama Naba 2, droini 1–5.

DV Kolobo.
4a Epa. 5:13.
b Same 90:4;
2 Pita 3:8.

6a Epa. 3:16–19.
9a V&V 88:37–44.
11a iVakate. 17:1;
Tiko. 12:5–8.

AI VAKATAKARAKARA MAI NA IVOLA I EPARAAMA

Naba 2

A KENA I VAKAMACALA

iYaloyalo 1. Ko Kolobo, na ulumatua ni ka sa buli, ka sa voleka duadua ki na silesitieli, se na itikotiko ni Kalou. Sa liu ena veiliutaki, sa berabera duadua na toso ni kena gauna. Na kena ivakarau e vaka na gauna vakasilesitieli, ia na gauna vakasilesitieli, sa tautauvata na dua na siga ki na dua na kiupiti. E dua na siga mai Kolobo sa tautauvata kei na dua na udolu na yabaki ena ivakarau ni gauna ena vuravura oqo, ka ra dau vakatoka na kai Ijipita ko Ja-o-e.

iYaloyalo 2. E tu volekati Kolobo, era vakatoka na kai Ijipita ko Olivilisi, oqo na ikarua ni ka buli liu ka volekata yani na silesitieli se na vanua e tiko kina na Kalou; sa tu kina na dodonu ni vakatulewa e baleta na veivuravura tale eso; me vaka sa vakatakila na Kalou vei Eparaama, ena nona vakacabo isoro ena dua na icabocabo ni soro, ka a tara ko koya vua na Turaga.

iYaloyalo 3. Sa buli me ivakatakarakara ni Kalou, ni dabe tiko ena nona idabedabe vakaturaga, a sa vakaisulu ena kaukauwa kei na lewa; a sa tokara na isala ni rarama tawamudu e uluna; sa ivakaraitaki tale ga ni veivosa Bibi ni Matabete Tabu, me vaka sa vakatakilai vei Atama ena Were ko Iteni; io vei Seci tale ga kei Noa, kei Melikiseteki kei Eparaama, kei ira kecega sa vakatakilai vei ira na Matabete.

iYaloyalo 4. E tautauvata kei na vosa vaka-Iperiu na Raukiana, se na maliwa lala, se na maliwa lala ni lomalagi; e dua talega na matanivika, ena vosa vaka-Ijipita oya na dua na udolu; ka tautauvata kei na ivakarau ni gauna mai Olivilisi ka sa tautauvata na cowiri ni gauna mai Kolobo.

iYaloyalo 5. A yacana vaka-Ijipita na Inisi-qo-oni-dosi; oqo e dua tale ga na vuravura veiliutaki, ka ra kaya na kai Ijipita ni oya na Matanisiga, ia sa rawata na nona rarama mai Kolobo ena Kai-e-vanarasi sai koya na Kaukauwa levu, se, ena dua tale na kena itukutukuni, na kaukauwa ni veiliutaki, ka liutaki ira e tinikalima tale na vuravura tudei se kalokalo, me vakatalega kina na Foloese se na Vula, na Vuravura oqo kei na Matanisiga ena kedra cowiri e veiyabaki. Ia na vuravura oqo sa rawata na nona kaukauwa ena Kili-folosi-isi-esi, se A-ko-kau-vini na kalokalo e rua ka vakaraitaki ena naba 22 kei na 23; ia erau sa rawata na nodrau rarama mai na cowiri nei Kolobo.

iYaloyalo 6. Ai vakaraitaki ni vuravura oqo kei na kena iwasesewase e va.

iYaloyalo 7. Sa vakaraitaka na Kalou ni dabe tiko ena nona idabedabe vakaturaga; sa vakatakila kina mai lomalagi na veivosa Bibi ni Matabete; me vakatalega kina, na ivakatakilakila ni Yalo Tabu a soli vei Eparaama, ia sa vaka na ruve.

iYaloyalo 8. Sa tu kina na volavola eso ka na sega ni rawa ni vakatakilai ki vuravura; ia ena tu ga ena Valetabu ni Kalou.

iYaloyalo 9. Me na kakua mada ni vakatakilai ena gauna oqo.

iYaloyalo 10. Tautauvata kei na 9.

iYaloyalo 11. E vakakina. Ia ke sa rawa me ra kunea na iwiliwili oqo na kai vuravura, sa daumaka sara. Emeni.

iYaloyalo 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, kei na 21 ena qai vakatakilai mai ena gauna sa lewa na Turaga.

Raica oqo na vakavakadewa ga sa soli vei keitou na kena dodonu me keitou cakava ena gauna oqo.

e matana votu, me vaka ni rau veivosaki e rua na tamata, ka sa tukuna vei au na cakacaka sa cakava na ligana;

12 Ka sa kaya vei au ko koya: I na luvequ, i na luvequ (a sa dodoka tu yani na ligana), au na vakaraitaka vei iko na veika kece oqo. A sa tara na mataqu ena ligana, ka'u sa qai raica na veika kece sa bulia na ligana, ia sa levu sara; ka ra sa vakalevutaki e mataqu, ia au sa sega ni raica rawa na kedra iyalayala.

13 A sa kaya vei au ko koya: Oqo ko Sainea, oya na matanisinga. Ka sa kaya tale vei au: Ko Kokobo, oya na kalokalo. Ka sa kaya tale vei au: Ko Olea, oya na vula. Ka sa kaya tale vei au: Ko Kokauvini; a kena ibalebale na veikalokalo, se vu ni rarama lelevu kecega, era sa tu ena maliwa lala kei lomalagi.

14 Ia sa tukuna vei au na veivosa oqo na Turaga ni sa bogi na vanua: Au na "vakalewevuqatiki iko kei ira na nomu ^bkawa mai muri, me vakataki ira oqo; ia kevaka ko sa rawa ni wilika na "mataninuku, ena vakakina na iwiliwili ni nomu kawa.

15 A sa kaya tale vei au na Turaga: I Eparaama, au sa vakatakila vei iko na veika kece oqo ni ko sa bera ni lako sobu ki Ijipita, io mo vunautaka na veivosa kece oqo.

16 Raica kevaka sa tiko e rua na

ka, me dua e toka e ra ka dua e toka e cake, sa na tiko e dua e levu cake e deladrau; ia na ka oqo sa levu duadua kina ko "Kolobo vei ira kece na Kokauvini sa vakaraitaki vei iko, baleta ni sa voleka duadua vei au.

17 Ia, kevaka sa tiko e rua na ka, e dua e toka e ra ka dua e toka e cake; io sa tiko e ra na vuravura ka toka e cake na vula, ena tiko beka e dua na vuravura se dua na kalokalo e cake vei rau; ka ni na sega ni dua na ka e lewa na Turaga na nomu Kalou me "vakayacora, me qai sega ni vakayacora.

18 Ia ni sa bulia na kalokalo e cecere cake; ia, kevaka sa tu e rua na yalo, ka sa vuku cake e dua mai vua e dua tale, ia oi rau na yalo e rua oqo, e dina ni vuku cake e dua vei koya e dua tale, sa sega na kedrau itekivu, erau a tu ga mai liu, ena sega na kedrau icavacava, erau na tu ga ni sa oti ko vuravura, ni rau sa "nolamu, se tawamudu.

19 A kaya vei au na Turaga: Raica sa yaco dina tiko na ka e rua oqo, sa tiko dina e rua na yalo, ka dua e uasivi cake vua na kena ikarua; ia sa tiko e dua sa uasivi cake vei iratou; koi au na Turaga na nomu Kalou, au sa "uasivia na ka kecega.

20 Ia na Turaga na nomu Kalou sa tala yani na nona agilosu me

14a Epa. 2:9.
b iVakate. 13:16;
V&V 132:30.
c iVakate. 22:17;
Osea 1:10.

16a Epa. 3:3.
17a Jope 9:4–12.
18a Na *nolamu* e ivakadewadewa ena kena irogorogoni ni dua na vosa

vaka-Iperiu ka kena ibalebale tawamudu.
19a Ais. 55:8–9.
DV Kila Taucoko.

“sereki iko mai na ligana na bete i Ilikena.

21 Au sa tiko ena kedra maliwa kecega; o koya oqo au sa lako sobu mai kina vei iko meu tukuna vei iko na “cakacaka sa cakava na ligaqu, o koya sa uasivi ira kecega na noqu ^bvuku, niu sa lewa mai lomalagi e cake, kei na vuravura e ra, ena vuku kei na lewa matau, ena veika vuku kecega sa raica na matamu mai na ivakatekivu; au sa lako sobu mai ena ivakatekivu ena kedra maliwa na veika vuku kecega ko sa raica.

22 Ia sa vakaraitaka vei au, na Turaga, koi au ko Eparaama, na veika “vuku era a sa vakarautaki tu ni se ^bbera na vuravura; ia ena kedra maliwa ko ira oqo sa tu kina eso era sa “vakaturaga ka lagilagi sara;

23 A sa raica na Kalou ni ra sa vinaka na yalo oqori, a sa tu ena kedra maliwa, ka kaya: Au sa na lesi ira oqo me ra noqu italai; ni sa tucake tu ena kedra maliwa na yalo, ka raica ni ra sa vinaka; sa kaya kina vei au: ko Eparaama, sa dua vei ira ko iko; ko a “digitaki ni ko se bera ni sucu mai.

24 A sa tu ena kedra maliwa e “dua sa vaka na Kalou, a sa vosa

vei ira sa tu vata kaya ka vaka: Tou lako sobu mada ni sa galala tu na vanua ko ya, ia me ^bda kauta yani na veika kece ka bulia na “vuravura me ra tawana ko ira oqo;

25 Io me da “vakatovolei ira mada kina, me da raica se ra na ^bmuria se sega na veika kece sa vakarota vei ira na Turaga na nodra Kalou;

26 Raica ko ira era sa maroroya na nodra “itutu taumada, ena vakaikuritaki vei ira; ia ko ira sa sega ni maroroya na nodra itutu taumada, era na sega ni rawata na lagilagi ena matanitu era sa taukena ko ira era sa maroroya na nodra itutu taumada; ia ko ira sa maroroya na nodra ^bikarua ni itutu, era na rawata na “lagilagi e vakaikuritaki e uludra me sega ni mudu ka sega ni mudu.

27 A sa kaya na “Turaga: Ko cei me’u tala? A sa sauma e dua sa vaka na ^bLuve ni Tamata: Koi au oqo, mo ni talai au. A sa kaya e “dua tale: Koi au oqo; mo ni talai au. A sa vosa na Turaga ka kaya: Au na talai koya sa bole e liu.

28 A sa cudru ko koya na kena “ikarua, ka sa sega ni maroroya na nona ituvatuvu taumada; ia mai

20a Epa. 1:15.

21a V&V 88:45–47;
Mosese 1:27–29.

b DV Yalomatua, Vuku.

22a DV Vuku, Veika Vuku.

b DV Bula Taumada;
Matabose mai
Lomalagi.

c V&V 138:55.

23a Ais. 49:1–5;

Jer. 1:5.

DV Digia, Digitaka,

Digitaki;
Veilesi ena Bula
Taumada.

24a DV Ulumatua.

b DV Buli, iBulibuli.

c DV Vuravura—Buli me
baleta na Tamata.

25a V&V 98:12–14; 124:55.

DV Galala ni Digidigi;
iTuvatuvu ni Veivueti.

b DV Talairawarawa.

26a Juta 1:6.

b DV Bula Vakayago.

c Taito 1:2.

DV Lagilagi.

27a DV Kalou, Lewe Tolu
Vakalou—Kalou na
Tamana.

b DV Jisu Karisito;

Luve ni Tamata.

c Mosese 4:1–2.

28a DV Tevoro.

na siga ko ya, sa lewe ^bvuqa sa muri koya.

WASE 4

Era sa navuca na Kalou na buli ni vuravura kei na veika bula kecega era tu kina—Sa vakamacalataki na veika eratou sa navuca me vakayacori ena ono na siga.

SA qai kaya na Turaga: Tou lako sobu mada. Ka ratou sa lako sobu ena ^aivakatekivu, ia eratou, sa ^btauyavutaka ka bulia na lomalagi kei na vuravura, ko iratou na Kalou.

2 Ia na vuravura, ni sa buli oti, a sa lala ka sega ni vakacokotaki, baleta ni ra se bera ni bulia e dua na ka ia na vuravura ga; ia sa butobuto kecega na dela ni wasa titobu, ka sa ^ayavavala na Yalodratou na Kalou e dela ni wai.

3 Ia ko iratou (na Kalou) eratou sa kaya: Me rarama mai; a sa rarama mai.

4 Ia ko iratou (na Kalou) eratou sa raica na rarama ni sa vinaka, ni sa ramase; ka ratou sa wasea na rarama, se lewa me tawase mai na butobuto.

5 A ratou sa vakatoka na rarama na Kalou me Siga, ka ratou vakatoka na butobuto me Bogi. Ka sa yaco, mai na yakavi ki na mataka eratou sa vakatoka me bogi kei na mataka ki na yakavi eratou

sa vakatoka me siga, ka sai koya oqo na imatai, se na ivakatekivu, ni ka eratou sa vakatoka me bogi kei na siga.

6 Eratou sa kaya tale na Kalou: Me dua na ^amaliwa lala ena maliwa ni wai, me wasei kina na wai mai na wai.

7 Eratou sa vakarota na Kalou me dua na maliwa lala me wasea na wai e ruku ni maliwa lala mai na wai ena maliwa lala; a sa yaco me vaka, na ka eratou sa lewa.

8 A ratou sa vakatoka na maliwa lala na Kalou, me ^aLomalagi. Ka sa yaco, mai na yakavi me yacova na mataka eratou sa vakatoka me bogi; ka sa yaco mai na mataka ki na yakavi eratou sa vakatoka me siga; ia oqo na kena ikarua ni ^bgauna eratou sa vakatoka kina me bogi kei na mataka.

9 Eratou sa vakarota na Kalou, ka kaya: Me soqoni vata na ^awai e rukui lomalagi ki na ^bdua na yasana, me rairai mai na vanua mamaca; a sa vakakina me vaka na nodratou ivakaro;

10 Eratou sa vakatoka na vanua mamaca na Kalou, me Vuravura; ka ratou vakatoka na wai sa soqoni vata tu me ^aWasawasa Levu; a ratou sa raica na Kalou ni sa yaco me vakakina.

11 Eratou sa kaya tale na Kalou: Me datou vakarautaki vuravura me vakatubura na ^aco; na kau sa

28b DV Luve ni
Veivakarusai.

4 1a iVakate. 1:1;
Mosese 2:1.
b DV Buli, iBulibuli.
2a iVakate. 1:2;

Mosese 2:2.
6a iVakate. 1:4–6;
Mosese 2:4.
8a DV Lomalagi.
b iVakate. 1:8.
9a Emosi 9:6;

Mosese 2:7.
b iVakate. 1:9.
10a iVakate. 1:10;
Epa. 4:22.
11a iVakate. 1:11–12;
Mosese 2:11–12.

vakasorena; kei na kau dauvua, me vaka na kena mataqali, ia na sorena sa vuataka na vuana e vuravura; a sa yaco me vakakina, me vaka na nodratou ivakaro.

12 A ratou sa vakarautaki vura-vura na Kalou me vakatubura na co na qele mai na sorena, na co sa vakasorena me solia mai na sorena, ka solia na sorena ena kena mataqali; io me vakatubura tale ga na qele na veikau kei na kau vuata mai na sorena, ia na sorena sa vakatubura na kau vata ga sa vu mai kina, ena kena mataqali; a ratou sa raica na Kalou ni sa vakakina.

13 Ka sa yaco ni ratou sa wilika na siga; mai na yakavi me yacova na mataka eratou sa vakatoka me bogi; ka sa yaco, mai na mataka me yacova na yakavi eratou sa vakatoka me siga; raica oqo sa kena ikatolu ni gauna.

14 A ratou sa tauyavutaka na Kalou na vu ni “rarama me tu ena maliwa lala kei lomalagi, me wasea na siga mai na bogi; ka tauyavutaka me ivakatakilakila ka tukuna na draki, kei na siga kei na yabaki.

15 Eratou sa bulia na vu ni rarama me tu ena maliwa lala kei lomalagi ka vakararamataki vuravura; a sa vakakina.

16 Eratou sa bulia na Kalou e rua na vu ni rarama; na “vu ni rarama levu me lewa na siga, kei na vu ni rarama lailai me lewa na bogi; io

eratou sa bulia na veikalokalo me cila vata kei na vu ni rarama lailai.

17 A ratou sa viritoka na Kalou me rau tu mai na maliwa lala kei lomalagi me vakararamataki vuravura, io me lewa na siga kei na bogi, ka wasea na rarama mai na butobuto.

18 Ka ratou sa vakaraica tiko na Kalou na veika eratou sa vakarota me yacova ni sa vakayacori me vaka na nodratou ivakaro.

19 Ka sa yaco, mai na yakavi ki na mataka sa vakatokai na bogi; ka sa yaco mai na mataka ki na yakavi sa vakatokai na siga; ia sa kena ikava ni gauna.

20 A ratou sa kaya na Kalou: Me datou qisia na wai me vakatubura vakalevu sara na ka sa yavavala voli ka bula rawa; kei na manumanu vuka, me vuka voli e delai vuravura ena maliwa ni lomalagi.

21 Eratou sa vakarautaka na wasawasa na Kalou me vakatubura mai na “ika lelevu ka rerevaki, kei na ka kecega sa bula ka yavavala rawa, ka na vakatubura mai vakalevu na wasawasa ena kedra veimataqali; kei na manumanu vuka kecega ena kedra mataqali. Ka ratou sa raica na Kalou ni na vakakina, ka ni sa vinaka na nodratou lewa.

22 Eratou sa kaya na Kalou: Me datou vosa vakalougatataki ira, me ra luvea ka tubu me lewe vuqa sara, io me ra vakatawa na veiwasawasa kei na “wai kecega; ka

14a V&V 88:7–11.
16a iVakate. 1:16.

21a iVakate. 1:21;
Mosese 2:21.

22a Epa. 4:10.

vakatubura talega na manumanu vuka e vuravura me vuqa sara.

23 Ka sa yaco mai na yakavi me yacova na mataka sa vakatokai na bogi; ka sa yaco mai na mataka me yacova na yakavi sa vakatokai na siga; ia sa kena ikalima ni gauna.

24 Eratou sa vakarautaki vuravura na “Kalou me vakatubura mai na ka bula ena kedra mataqali, na manumanu yavaiva kei na ka sa qasi voli, kei na manumanu tawa lasa ni vanua ena kedra veimataqali; a sa yaco me vakakina, me vaka na nodratou vosa.

25 Eratou sa qisi vuravura na Kalou me vakatubura na manumanu tawa lasa ni vanua ena kedra veimataqali, kei na manumanu e yavaiva me vaka na kedra veimataqali, kei na ka kecega sa qasi voli e dela ni vanua ena kedra veimataqali; ka ratou sa raica na Kalou ni sa yaco me vakakina.

26 A ratou sa “veivosaki vakai iratou na Kalou ka kaya: Tou ia mada ka bulia na ^btamata me itovo vata kei kedatou ka ^cucui kedatou; ia edatou na solia vua me lewa na ika ni veiwasawasa, kei na manumanu vuka, kei na manumanu e yavaiva, kei na vuravura taucoko, kei na ka kecega sa qasi voli e delai vuravura.

27 A ratou sa ia na “Kalou ka bulia na tamata me itovo vata kei iratou, io eratou sa bulia na

tamata me itovo vata kei na Kalou; io na tagane kei na yalewa eratou sa bulia.

28 Eratou sa kaya na Kalou: Me datou vosa vakalougatataki rau mada. A ratou sa kaya na Kalou: Me datou qisi rau me rau vakaluvani ka tubu me lewe vuqa ka vakatawai vuravura, ka vakamalalumutaka, io me rau lewa na ika ni waitui kei na manumanu vuka, kei na ka bula kecega sa qasi voli e delai vuravura.

29 A ratou sa kaya na Kalou: Raica, me datou solia vei rau na co kecega sa vakasorena ka tu e delai vuravura taucoko, kei na kau kecega sa tu kina na vuana; io, io na vuanikau sa vakasorena edatou na solia vei rau; me na kedrau “kakana.

30 Io na manumanu tawa lasa kecega ni vanua, kei na manumanu vuka kecega, kei na ka kecega sa qasi voli e delai vuravura, raica, edatou na solia kina na bula, ka datou na solia talega na draunikau drokadroka kecega me kakana, ia na veika kece oqo ena vakarautaki.

31 Eratou sa kaya na Kalou: Me datou vakayacora na veika kecega tou sa lewa, ka vakarautaka; ka raica era na talairawarawa sara. Ka sa yaco mai na yakavi ki na mataka sa vakatokai me bogi, kei na mataka me yacova na yakavi sa vakatokai me siga; ka ratou sa wilika me kena “ikaono ni gauna.

24a DV Kalou, Lewe Tolu Vakalou.

26a DV Vakasala, Veivakasalataki.

b DV Tamata.

c Mosesese 6:8–10.

27a iVakate. 1:26–27; Epa. 5:7.

29a iVakate. 1:29–30.

31a L.Y 31:17.

AI VAKATAKARAKARA MAI NA IVOLA I EPARAAMA

Naba 3

A KENA I VAKAMACALA

iYaloyalo 1. Sa dabe ko Eparaama ena nona idabedabe vakaturaga na Fero, ni sa yalovinaka vua ko koya na tui, a sa tokara na isala vakaturaga e uluna, na ivakaraitaki ni Matabete, sa ivakatakarakara ni Mataveiliutaki levu mai Lomalagi; vata kei na ititoko ni lewa dodonu kei na veilewai sa taura e ligana.

iYaloyalo 2. Ko Fero na Tui. A sa volai e cake vua na yacana.

iYaloyalo 3. Sa tiko voli mai Ijipita ko Eparaama me vaka e vakaraitaki ena iyaloyalo 10 ni iVakatakarakara Naba 1.

iYaloyalo 4. Oqo na Ravouvou nei Fero, na Tui Ijipita, me vaka sa volai e cake vua.

iYaloyalo 5. Oqo ko Sulemi e dua na dau vakarau gunu nuitaki ni tui me vaka sa volai e cake vua.

iYaloyalo 6. Oqo ko Olimila, na nona bobula na luve ni tui.

Sa vakamacalataka tiko ko Eparaama na itukutuku ni maliwa lala ena nona itikotiko na tui.

WASE 5

Eratou sa vakacavara na Kalou na Nodratou navuca na buli ni veika kecega—Eratou sa vakayacora sara na Veibuli me vaka na veika Eratou sa navuca—Sa vakatokayacataka ko Atama na veika bula kecega.

IA sa vakakina na nodatou sa na vakacavara na buli ni lomalagi kei na vuravura, kei na veika kecega sa tu kina.

2 A ratou sa veivosaki vakataki iratou na Kalou ka kaya: Ena ^aikavitu ni gauna edatou sa na tinia kina na nodatou cakacaka, me vaka na nodatou veivosaki; ka datou na vakacegu ena kavitu ni gauna mai na nodatou cakacaka kecega me vaka na nodatou veivosaki.

3 Eratou sa vakacegu na Kalou ena ikavitu ni gauna; baleta ena ikavitu ni gauna eratou na ^avakacegu kina mai na nodratou cakacaka kecega me vaka eratou (ko iratou na Kalou) sa lewa vata me ratou cakava; ka ^bvakatabuya. Ia sa vakaoqori na nodratou lewa ena gauna eratou a lewa vata kina me ratou bulia na lomalagi kei na vuravura.

4 A ratou sa ia na Kalou ka bulia na veitagede oqo ni lomalagi kei na vuravura, ena gauna era a buli kina ena siga eratou bulia kina na vuravura kei na lomalagi na Kalou.

5 Me vaka na veika kece sara eratou sa tukuna me baleta na kau kecega ni vanua ni sa bera ni tu e vuravura, kei na co kecega ni vanua ni sa ^abera ni tubu; a ratou sa sega ni vakatauca na uca ki vuravura na Kalou ena gauna eratou a bosea kina na ka me caka, a sa sega tale ga ni buli na tamata me teivaka na vanua.

6 Ia sa kuvu cake na kabukabu mai na qele, ka vakasuasutaka na dela ni vanua taucoko.

7 A ratou sa bulia na tamata na ^aKalou mai na ^bkuvu ni qele, ka taura na ^cyalona (ko ya, na yalo ni tamata), ka biuta ki vua; ka ceguva ki qara ni ucuna na icegu ni bula, ka sa yaco kina me ^atamata bula.

8 A ratou sa tea na Kalou e dua na were, mai natuicake mai ^aIteni, ka ratou sa vakatikora kina na tamata, io na yalona eratou a vakacuruma ki na yago eratou a bulia.

9 Eratou sa vakatubura mai na qele na Kalou na kau kecega sa rairai vinaka ka yaga me kakana; na ^avunikau ni bula talega, ena loma ni were, kei na kau sa kilai kina na ka vinaka kei na ka ca.

10 A sa drodro e dua na uciwai mai Iteni, me vakasuasutaka na were; a sa wase mai kea ka yaco me va na kena idavedave.

11 Eratou sa kauta na tamata na Kalou ka vakatikora ena Were ko Iteni, me wereca ka vakatawa.

5 *2a* DV Siga ni Vakacecegu.
3a L.Y 20:8–11;
 Mosa. 13:16–19.
b V&V 77:12.
5a DV iBulibuli Vakayalo.

7a Epa. 4:26–31.
b Mosese 4:25; 6:59.
c iVakate. 2:7;
 V&V 93:33.
 DV Bula Taumada;

Yalo.
d DV Yalo.
8a DV Iteni.
9a DV Vunikau ni Bula.

12 Eratou sa vakaroti koya na tamata ko iratou na Kalou ka kaya: Ena kau kecega sa tu ena were sa tara mo kana mai kina,

13 Ia mai na kau sa kilai kina na ka vinaka kei na ka ca, mo kakua sara ni kana kina; raica ko na mate vakaidina ena siga ko sa kana kina. Ia koi au, ko Eparaama, au raica ni sa tautauvata kei na “gauna ni Turaga, ka sa tautauvata kei na gauna mai ^bKolobo; ena gauna ko ya, eratou sa bera ni lesia kina na Kalou vei Atama na ivakarau ni nona gauna.

14 Eratou sa kaya na Kalou: Me datou ia ka bulia e dua na dauveivuke e yaga vua na tamata, ni sa sega ni vinaka me tiko duadua ga ko koya, io me datou bulia e dua na dauveivuke e yaga vua.

15 A ratou sa vakavuna na Kalou me biti “Atama e dua na moce lutu; ka sa moce kina ko koya, eratou sa kauta tani e dua na sui mai na sarisarina, ka cakava na lewena me veiuturi me kena isosomi.

16 Ia mai na sui ni sarisari eratou

sa kauta tani na Kalou mai vua na tagane, eratou sa bulia kina e dua na “yalewa ka kauti koya vua.

17 A sa kaya ko Atama: Oqo dina na sui mai na sui, kei na lewe mai na lewequ; ia ena vakatokai ko koya me Yalewa, ni sa kau tani mai vua na tagane;

18 O koya oqo sa biuta kina na tamana kei na tinana na tagane, ka “kabita na watina, a rau sa yaco me lewe ^bdua ga.

19 A rau sa luvawale, na tagane kei na watina, ia erau sa sega ni madua.

20 A ratou sa bulia mai na qele na Kalou na manumanu kecega ni vanua, kei na manumanu vuka kecega, eratou sa kauti ira vei Atama me raica se yaca cava ena vakatokai ira kina; ia na yaca ga sa vakatoka kina na ka bula kecega ko Atama, oqori ga na yacana.

21 A sa vakayacana na manumanu yavaiva kecega ko Atama, kei na manumanu vuka kecega, kei na manumanu tawa lasa ni vanua; ia ko Atama, a sa kune e dua na nona dauveivuke.

13a 2 Pita 3:8.
b Epa. 3:2–4.
DV Kolobo.

15a DV Atama.
16a DV Ivi.
18a V&V 42:22; 49:15–16.

b DV Vakamau,
Vakamautaka.

JOSEFA SIMICI—MACIU

Oqo e dua na tikina lavetaki, mai na ivakadewa ni iVolatabu me vaka sa vakatakilai vei Josefa Simici na Parofita ena 1831: Maciu 23:39 kei na wase 24.

Sa tukuna ko Jisu ni na vakarusai ko Jerusalemi—Sa tukuna tale ga na iKarua ni nona Lako mai na Luve ni Tamata kei na nodra vakarusai na tamata dau caka ca.

NIU sa kaya vei kemudou, ni dou na sega tale ni raici au mai na gauna oqo ka lako yani ka kila ni sai au era sa vola kina na parofita, me yacova ni dou sa kaya: Sa kalougata ko koya sa “lako mai ena yaca ni Turaga, ena o ni lomalagi, kei ira kecega na agilosu tabu vata kaya. Era sa qai kila na nona tisaipeli ni na lako tale mai ki vuravura ko koya, io ni sa rawata na lagilagi kei na isala vakatui ena liga imatau ni ^bKalou.

2 A sa curu yani ko Jisu, ka lako tani mai na valetabu; a ra sa lako mai na nona tisaipeli, me ra rogoci koya, ka ra kaya: Turaga, ni vakamacalataka vei keitou na veika e baleta na valetabu, me vaka ko sa kaya kina—Era na talaraki sobu kecega, ka biu tu vei kemudou ni ra sa lala.

3 A sa kaya vei ira ko Jisu: Dou sa sega ni raica na ka kecega oqo,

ka dou sa sega beka ni kila ne? Au sa kaya vakaidina vei kemudou, ena sega tale ni vo eke, ena vale-tabu oqo, e dua na “vatu sa taqa toka ena delana e dua tale ka na sega ni talaraki.

4 A sa biuti ira ko Jisu, ka lako ki na “Ulunivanua ni Veiolive. Ia ni sa tiko sobu mai na Ulunivanua ni Veiolive, era sa lako vuni vua na tisaipeli, ka kaya: Ni tukuna mai vei keitou se na yaco ni naica na veika ko ni sa tukuna me baleta na vakarusai ni valetabu, kei ira na Jiu; ia ka cava na ^bivakatakilakila ni nomuni “lako mai, kei na ivakataotioti kei vuravura, se na nodra vakarusai tale ga na dau ^dcaka ca, io na ^eivakataotioti kei vuravura.

5 A sa vosa ko Jisu, ka kaya vei ira: Dou qarauni kemudou vinaka me kakua ni vakacalai kemudou e dua na tamata.

6 Ni na lewe vuqa era na lako mai ka kaya ni ra sa lako mai ena yacaqu, ka kaya—Koi au na Karisito—Ia e lewe vuqa era na vakacalai.

7 Era na qai soli kemudou yani

1 1a Maci. 26:64;
Cakacaka 1:11.
b DV Kalou, Lewe Tolu
Vakalou.
3a Luke 19:44.
4a DV Veiolive,
Ulunivanua ni.

b Luke 21:7–36;
V&V 45:16–75.
DV iVakatakilakila ni
Veigauna;
Veisiga e Muri, Veisiga
Edaidai.
c DV iKarua ni Lako Mai

nei Jisu Karisito.
d Mala. 4:1;
V&V 133:64–74.
DV Caka Ca.
e DV Vuravura—Na
icavacava ni vuravura.

mo dou ^avakararawataki, ka ra na vakamatei kemudou, ia era na ^bcati kemudou na lewe ni veivanua kecega, ena vuku ni yacaqu.

8 Raica era na lewe vuqa era na tarabe, ka veivakaraitaki vakataki ira, ka ra veicati vakataki ira.

9 Ena lewe vuqa tale ga na parofita vakailasu ena tubu cake mai, ka lewe vuqa era na vakacalai kina.

10 Ia ni sa tubu vakalevu na caka ca, ena batabata mai na nodra ^aloloma na lewe vuqa;

11 Ia ko koya sa tudei tiko ga ka sega ni rawai, ena vakabulai.

12 Ia ni dou sa raica sa yaco na ka ^avakasisila sa dauveivakarusa i a tukuna ko ^bTaniela na parofita, me baleta na vakarusai kei ^cJerusalemi, mo dou tudei ga ena ^aveivanua tabu; o koya sa wilika me kila sara.

13 Ia me ra dro ki na ^aveiulunivanua ko ira sa tiko mai Jutia.

14 Me dro ga ko koya sa tiko e dela ni vale, ka kakua ni lako sobu me kauta tani e dua na ka mai na nona vale.

15 Me kakua tale ga ni lesu ko koya sa tiko ena were me kauta na nona isulu.

16 Ena ca vei ira sa ^abukete, kei ira sa vakasucuma na gone ena gauna ko ya!

17 O koya, mo dou masuta na Turaga me kakua ni yaco na gauna ni nomudou dro ena vula i liliwa, se ena siga ni Vakacegegu.

18 Ia ena gauna ko ya, ena levu sara na rarawa vei ira na ^aJiu, kei ira na lewei ^bJerusalemi, raica e sa sega mada ni vakayacora vakaoqo na Kalou vei ira na Isireli, mai na itekivu ni nodra matanitu me yacova na gauna oqo; ia ena sega ni vakayacori tale vakakina e muri, vei ira na Isireli.

19 Ia na ka kecega sa yaco vei ira, sa itekivu walega ni veika rarawa era na sota kaya.

20 Ia kevaka sa sega ni vakalekalekataki na gauna ko ya, ena sega na tamata ena bula rawa; ia ena vukudra o ira sa digitaki, me vaka na veiyalayalati, ena vakalekalekataki na gauna ko ya.

21 Raica, na veika au sa tukuna oqo vei kemudou me baleti ira na Jiu; ia kei na dua tale, ni sa oti na siga ni veivakararawataki ko ya vei ira mai Jerusalemi, kevaka e dua na tamata e qai tukuna vei kemudou, Raica, oqo na Karisito, se oya, dou kakua sara ni vakabauti koya;

22 Ni na tubu mai ena veisiga oqori na Karisito vakailasu, kei na parofita vakailasu, ka ra na vakatakila na ivakatakilakila kei na ka veivakurabuitaki lelevu, ka na rawa kina me ra vakacalai ko ira sa digitaki, ko ira era sa digitaki me vaka na veiyalayalati.

23 Raica, au sa tukuna vei kemudou na veika oqo ena vukudra na tamata ^adigitaki; ia dou na rogoca

7a 1 Pita 4:12–14.

b DV Veivakacacani.

10a V&V 45:27.

12a Tani. 12:11.

b DV Taniela.

c DV Jerusalemi.

d V&V 101:22–25.

13a V&V 133:13.

16a Luke 23:29–30.

18a DV Jiu.

b Saka. 12; 14:1–5.

23a DV Digitaki.

na ^bivalu kei na irogorogo ni valu; ia mo dou kakua ni kidroa kina, ni sa kilikili me yaco na veika kece au a tukuna vei kemudou; ia e sa bera ga na ivakataotioti.

24 Raica, au sa tukuna oti e liu vei kemudou.

25 Ia, kevaka era sa kaya vei kemudou: Raica, sa tiko ko koya mai na vanua dravuisiga; Dou kakua sara ni lako kina: Raica sa tiko ko koya mai loqi; Dou kakua sara ni vakabauta;

26 Ia me vaka sa cila mai na rarama ni mataka mai na “tokalau, ka serau yani ki na ra, ka ubia na vuravura kecega, sa na vakatale ga kina na nona lako mai na Luve ni Tamata.

27 Ia oqo au sa tukuna vei kemudou e dua na italanoa vakai-balebale. Raica na yasana sa koto kina na yago, era na soqoni vata kina na ikeli; era na vakatale ga kina na noqu tamata digitaki ni ra na “soqoni vata mai na yasai vuravura e va.

28 Ia era na rogoca na ivalu kei na irogorogo ni valu.

29 Raica au sa vosa ena vukudra na noqu tamata digitaki; ena veibolebolei na veimatani, kei na veivanua; ena yaco tale ga na “dausiga, kei na mate dauveitauvi, na tavuki ni vanua, ena yasana e vuqa.

30 Kei na dua tale, ni sa tubu vakalevu na ivalavala ca, sa na batabata mai na nodra loloma

na tamata; ia ko koya sa tudei tiko ga ka sega ni rawai, ena vakabulai.

31 Kei na dua tale, ena vunautaki mada e “vuravura taucoko na Kosipeli oqo ni Matanitu, me ivakadinadina ki na veivanua kecega, sa na qai yaco mai na ivakataotioti, se na nodra vakarusai na tamata dau caka ca.

32 Ia ena qai yaco tale na ka vakasisila sa dau veivakarusai, a tukuna ko Taniela na parofita.

33 Ia ni sa oti mada na gauna rarawa ko ya, ena qai vakabutobutotaki na “matanisiga, ia ena sega tale ga ni cila na rarama ni vula, ka na lutu mai lomalagi na veikalokalo, ka na yavalati na veikaukauwa vakalomalagi.

34 Au sa kaya vakaidina vei kemudou, ena sega mada ni se takali yani na itabatamata ka na vakatakilai kina na veika oqo, me yacova ni sa vakayacori taucoko na veika au sa tukuna vei kemudou.

35 E dina, ena yaco mai na siga me takali ko lomalagi kei vuravura, ia na noqu “vosa ena sega ni takali, ena yaco kece mada ga.

36 Ia, me vaka au sa tukuna oti, ni sa oti na “rarawa ni veisiga ko ya, ka yavalati na veikaukauwa vakalomalagi, ena qai rairai mai na ivakatakilakila ni Luve ni Tamata mai lomalagi; era na tagi na mataqali vakayadua ga e vuravura; ka ra na qai raica na Luve ni Tamata ni sa ^blako mai ena veio

23b V&V 45:26.

26a Isi. 43:2.

27a DV Isireli—Na vakasoqoni kei Isireli.

29a V&V 43:24–25.

31a Maci. 28:19–20.

33a Joeli 2:10;
V&V 29:14.

35a V&V 1:38.

36a JS—M 1:18.

b DV iKarua ni Lako Mai nei Jisu Karisito.

ni lomalagi, ena kaukauwa kei na lagilagi cecere;

37 Ia ko koya sa tugana na noqu “vosa, ena sega ni vakacalai, ni na lako mai na Luve ni Tamata, ka na talai ira mai e liu na nona ^bagilosu kei na davui sa rogo levu, ia era na qai ^cvakasoqoni ira vata na vo ni nona tamata digitaki mai na mata ni cagi e va, mai na vu ni lomalagi e dua ka yacova na vu ni lomalagi kadua.

38 Mo dou kila mada na vosa vakatautauvata ni ^avunilolo—Ni sa qai lavouvou na tabana ka sa tubu na drauna, dou sa kila kina ni sa voleka na vulaikatakata;

39 Sa vakakina, ko ira na noqu digitaki, ni ra sa raica na veika oqo, era sa na kila ni sa voleka ko koya, io mai na mata ni katuba.

40 Ia na siga ko ya, kei na tiki ni auwa, sa sega e dua e ^akila; e sega sara, e sega ko ira na agilosu ni Kalou mai lomalagi, ia na Tamagu duadua ga.

41 Ia me vaka na siga i ^aNoa, ena vakatale ga kina na nona lako mai na Luve ni Tamata;

42 Ni na yaco vei ira, me vaka na veisiga ni sa bera na ^awaluvu; me yacova na siga sa vodo kina ki waqa ko Noa era a kana ka gunu, ka vakawati ka veimusumusuki me ra vakawati;

43 A ra sa sega mada ni kila me yacova ni sa yaco mai na waluvu,

ka kauti ira kece yani; sa na vakatale ga kina na nona lako mai na Luve ni Tamata.

44 Sa na qai vakayacori kina na veika sa volai, ni na yaco ena ^aveisiga mai muri, raica ena lewe rua sa tiko ena were, ena kau tani e dua, ka ^bbiu e dua;

45 Ena lewe rua erau qaqi sila, ena kau tani e dua, ka biu e dua;

46 Ia na ka au sa tukuna vua e dua, au sa tukuna ki na tamata kecega; mo dou ^avakatawa, ni dou sa sega ni kila na tiki ni siga sa lako mai kina na nomudou Turaga.

47 Ia mo dou kila ga oqo, kevaka e kila na itaukei ni vale na tiki ni bogi ena lako mai kina na daubutako, ena vakatawa ga ka sega ni biuta na nona vale me ravabasuki, io sa na vakarau tu.

48 O koya mo dou qai vakarau talega koi kemudou, ni, ena gauna dou sa sega ni nanuma kina, ena qai lako mai na Luve ni Tamata.

49 Ko cei, na tamata ^ayalodina ka vuku, sa lesia na nona turaga me lewai ira na nona lewe ni vale me solia vei ira na kedra ena kena gauna dodonu?

50 Sa kalougata na tamata ko ya, ni na lako mai na nona turaga ka kunei koya ni sa kitaka vakakina; kau sa kaya vakaidina vei kemudou, ena lesi koya me lewa na nona ka kecega.

37a DV iVolanikalou.

b V&V 29:11–15.

c DV Isireli—Na vakasoqoni kei Isireli.

38a V&V 35:16.

40a V&V 39:20–21; 49:7.

41a iVakate. 6:5.

42a DV Waluvu ena Gauna i Noa.

44a DV Veisiga e Muri,

Veisiga Edaidai.

b Saka. 13:8.

46a DV iVakatawa.

49a DV Vakararavi, Veivakabauti, Nuitaka.

51 Ia kevaka ena kaya e lomana na tamata ca ko ya: Sa “vakaberabera taka na nona lako mai na noqu turaga,

52 Ia sa vakatekivu kina me yaviti ira na nona itokani, ka sa kana ka gunu vata kei ira na daumateni.

53 Ena lako mai na turaga ni tamata ko ya ena siga sa sega ni vakasaqarai koya kina, kei na tiki ni auwa e sega ni kila kina.

54 Ena qai varo musuka rua, ka vota vua me vakaivota-vota vata kei ira na dauveivakaisini; io ena dautagi kina ka “vakasequruqurubati.

55 A sa vakaoqo na nodra “icavacava na daucaka ca, me vaka na parofisai nei Mosese, ka kaya: Era na muduki tani mai vei ira na tamata; raica e sa bera ga na ivakataotioti kei vuravura, ia ena qai yaco mai.

51*a* V&V 45:26.
54*a* Maci. 8:12.

55*a* 2 Nif. 30:10;
V&V 1:9–10; 29:17.

DV Vuravura—Na icavacava ni vuravura.

JOSEFA SIMICI—AI TUKUTUKU

VEITIKINA LAVETAKI MAI NA ITUKUTUKU NEI
JOSEFA SIMICI NA PAROFITA

Sa tukuni ira na nona qase, ko ira na lewe ni nona matavuvale, kei na veivouana era a dau vakaitikotiko kina ko Josefa Simici—Sa robota voli na ra kei Niu Ioka e dua na yalo matalia ni veiletitaki ni lotu—Sa gadreva sara me vakasaqara na vuku, me vaka a vakarota ko Jemesa—Erau sa rairai mai ko Tamada kei na Luvena, ka lesi ko Josefa ki na veiqaravi vakaparofita. (Tikina e 1–20.)

SA levu sara na itukutuku era sveikauyaka voli na tamata dau taleitaka na ca ka inaki ca, me baleta na “tubu kei na toso ni”^b Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, sa kena inaki kece mai vei ira era vakavuna me saqati ka vakarogorogocataki kina na Lotu kei na kena itosotoso e vuravura—Au sa vakauqeti me’u vola na itukutuku oqo, me’u vakadodonutaka kina na nodra rai na tamata, me ra kila kina na dina ko ira era vakasaqara voli, me vaka sa yaco tiko, me baleti au kei na Lotu, ena veigauna kece e tu kina vei au na dina oqori.

2 Ena itukutuku oqo au sa na vakaraitaka kina na veika eso ka yaco me baleta na Lotu, ena dina

kei na dodonu, me vaka sa yaco oti, se ena kedra itutu ena gauna oqo, me vaka ni oqo na yabaki [1838] na ikawalu ni yabaki mai na gauna a “tauyavutaki kina na Lotu e tukuni tiko oqo.

3 “Au a sucu ena ikadua na udolu walu na drau kalima ni yabaki ni noda Turaga, ena ikarua-sagavulu katolu ni siga ni vula ko Tiseba, ena koro ko Saroni ena yasayasa vaka-Winisa, ena yasana ko Vemoni. . . . A biuta ko^b Josefa Simici Levu na tamaqu, na yasana ko Vemoni, ka toki ki Palamaira e Onitario ena yasayasa (sa yacana nikua ko Weini) ena yasana ko Niu Ioka, ena gauna au yabaki tini kina, se volekata. Ni oti e rauta ni va na yabaki mai na gauna e tadu yani kina ki Palamaira ko tamaqu, a toki vata sara kei na nona matavuvale ki Menijesita ena yasayasa vata ko Onitario.

4 E tinikadua na lewe ni vuvale nei tamaqu, ko ya ko “Josefa Simici na tamaqu; ko Lusi Simici, na^b tinaqu, (ka yacana, ni se bera ni vakamau, ko Meki, na luvei Solomoni Meki); ko iratou na taciqu, ko ‘Alaveni (ka a mate ena ika 19 ni Noveba, 1823, ni sa yabaki 26),

1 1a DV Vakalesui Mai ni Kospipeli.
b DV Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu

Edaidai, Na.
2a V&V 20:1.
3a DV Simici, Josefa Lailai.
b 2 Nif. 3:15.

4a DV Simici, Josefa Levu.
b DV Simici, Lusi Meki.
c V&V 137:5–6.

o^dAirame, o au, “Samuela Erisoni, ko Viliame, Toni Kalosi, kei iratou na ganei keitou; ko Soforonia, Kacarini kei Lusi.

5 Ena dua na gauna ena ikarua ni yabaki ni keitou sa tiko mai Menijesita, sa tubu cake sara ena vanua keitou tiko kina na veileti-tiki ni lotu. A tekivu mai vei ira na Lotu Wesele, sega ni dede sa tarai ira raraba na veimatalotu kecega ena vanua ko ya. A sa tara na vanua taucoko, era sa totoavata na ilala ni veimatalotu ka vakauqeti ira vakalevu na tamata me ra curu ki na nodra lotu, sa basika kina e dua na yavavala kei na tawase, e sega ni ka lailai, ena kedra maliwa na tamata, a ra sa kaya eso: “Dou curu mai ki ke! Ka so tale, Dou curu mai ki ke! E so era boletaka na vakabauta vaka-Wesele, eso tale era boletaka na Lotu vaka-Sikoteladi; ka so era boletaka na Lotu Papitaiso.

6 Ia, e dina ni ra a taleitaka sara vakalevu o ira era saumaki mai ki na veivakabauta duidui oqo na gauna era se qai saumaki mai kina, kei na sasaga levu era a vakaraitaka na iliuliu eso ni veimatalotu, ka ra a vakaitavi sara vakalevu ena kena vakavurei na gagadre vakalotu matalia oqo, me rawa kina ni ra saumaki mai na tamata kecega, era dau taleitaka me ra kaya, me ra curu ga ki na matavakabauta era vinakata; ia ni sa tekivu me ra dui gole ko ira era sa saumaki mai, eso ki na dua na

vakabauta ka so ki na dua tale, sa kune votu ni a sega ni ka dina na yalovinaka era a vakaraitaka na italatala kei ira na saumaki mai, ni sa tekivu basika mai e dua na veilecayaki kei na yalo ca—era sa veiqati vakataki ira na italatala, kei ira na saumaki mai ki na lotu; sa yali kina vakadua na nodra veiyaloni, kevaka a tu e dua, ki na “veisa vosa kei na nodra dui surevaka na nodra dui nanuma.

7 Au sa yabaki tinikava tiko ena gauna oqo. Sa vakalotutaki na matavuvale nei tamaqu ki na vakabauta ni Lotu vaka-Sikoteladi, ka lewe va vei keitou eratou sa curu sara kina, oqori ko Lusi na tinaqu; koi rau na tuakaqu ko Airame kei Samuela Erisoni; kei Soforonia na ganequ.

8 Ni sa yaco tiko na veiqati levu oqo au sa dau vakasama sara vakatitobu ka veilecayaki vakalevu; ia e dina niu dau vakanananu vakatitobu ka vakabibi vakawasoma, au a vagalalataki au tikoga mai na veimatalotu kece oqo, e dina niu dau lakova na nodra soqoni ena veigauna kece e rawa kina. Ni toso tiko na gauna sa gole vakalailai na noqu vakasama ki na vakabauta vaka-Wesele, kau gadreva meu laki duavata kei ira; ia sa rui levu na veilecayaki kei na veilecalecavi vei ira na veimatavakabauta, sa dredre kina vua e dua na tamata gone me vakataki au, kau se vulagi vakalevu vei ira na tamata kei na veika kecega,

4d DV Simici, Airame.
e DV Simici, Samuela H.

5a Maci. 24:23.
6a DV Veileti.

meu vakadeitaka se ko cei e dina kei cei e lasu.

9 Sa vusolo vakalevu na noqu vakasama ena so na gauna, sa rogolevu ka sega ni mudu rawa na ue kei na kosakosa. Sa gumatua sara na lotu vaka-Sikoteladi ena nona saqata na Lotu Papitaiso kei na Lotu Wesele, sa vakayagataka tiko na kaukauwa kece sara ni iulubale kei na ile me vakacalai rau, se, kevaka mada ga e rawa, me ra nanuma na tamata ni rau cala tiko. Ena yasana kadua, erau sa cakacaka tale tikoga vagumatua na Lotu Papitaiso kei na Lotu Wesele ena nodrau sasaga me rautura na yavu ni nodrau ivakavuvuli ka vakacala na ivakavuvuli kece tale.

10 Ena loma ni ivalu vosa oqo kei na sosa ni vakasama eso, au sa dau kaya vakavuqa e lomaqu: A cava beka me caka? Na matalotu cava vei ira kece oqo e “dina; se, era lasu taucoko li? Kevaka e dua vei ira e dina, ia ko cei, kau na kila beka vakacava?

11 Niu sotava tiko na gauna dre-dre sara oqo ka vu mai na nodra veisisivi na veimatavakabauta, au a wilika tiko ena dua na siga na iVola i Jemesa, ena imatai ni kena wase ena tikina e lima, ka kaya vakaoqo: *Ia kevaka sa lailai na vuku vua e dua vei kemudou, me kerea vua na Kalou, o koya sa solia vakalevu ki-vei ira kecega na tamata, a sa sega ni veivakadirideini; ia ena solia ga vua.*

12 E sa sega mada ni dua na

tiki ni ivolanikalou me tara vakaukauwa na yalo ni tamata me vaka na kena tara na yaloqu na kena oqo ena gauna oqo. E laubasikata vakalevu sara na veitiki ni yaloqu. Au vakasamataka lesu vakavica, ka kila ni kevaka e dua na tamata e gadreva na vuku mai vua na Kalou, o au; ia na kena icakacaka au sega ni kila, vakavo sara kevaka au na rawata vakalevu cake na vuku mai na kena e sa tu rawa vei au ena gauna ko ya, au na sega sara ni kila; ni duatani sara na veika era “vakabauta ena vuku ni ivolanikalou oqo ko ira na qasenivuli ni lotu ena veivakabauta duidui ka sa vakamatea kina na yalo ni via vakasaqaqara ena ^biVolatabu me baleta na isau ni taro ko ya.

13 Ni sa oti e dua na gauna sa qai votu vei au ni na dua ga vei rau, me’u sa na tu ga ena butobuto kei na veilecayaki, se meu cakava na veika sa dusia ko Jemesa, oya, me’u kerekere vua na Kalou. Ni sa oti e dua na gauna au sa qai lewa me’u “kerekere vua na Kalou, niu kila ni kevaka ena solia ko koya na vuku vei ira e lailai vei ira na vuku, me solia ga, ka sega ni veivakadirideini, sa na rawa ni toso na noqu sasaga.

14 Ia, ena vuku ni ka oqo, na noqu sa nakita me’u kerekere vua na Kalou, au sa mani lako yani kina ki veikau me’u tovolea. Oqo ena mataka ni dua na siga totoka, ka makare, ena itekivu ni

10a DV Dina.
12a 1 Kori. 2:10–16.

b DV iVolatabu.
13a DV Masu.

vulaitubutubu ni tinikawalu rua-sagavulu. Oqo na imatai ni gauna ena noqu bula meu qai tovolea kina e dua na mataqali ka vaka-oqo, ni, ena gauna kece ni noqu lomatarotaro au se sega mada niu bau tovolea vakadua me'u "masu votu.

15 Ni'u sa yaco ki na vanua au sa nakita oti me'u lako kina, ni'u sa veiraiyaki wavokiti au, ka raica ni'u sa tiko duadua, au qai teki-duru sobu ka tekivu me'u cabora cake na gagadre ni yaloqu vua na Kalou. Au se qai tekivu ga, sa vakasauri na kena vesuki au e dua na kaukauwa ka vakamalumu-mutaki au sara, e veivakurabuitaki sara na kena cakacaka vei au ni vesuka na yamequ me'u sega ni vosa rawa. Sa vakavolivoliti au na butobuto loaloa, ka sa votu mai vei au vakalailai ni'u sa vakarau vakarusai.

16 Ia, au sa segata ena noqu igu taucoko me'u "masuta na Kalou me sereki au mai na nona kaukauwa na meca oqo ka sa vesuki au tu, ia ena gauna sara ga sa vakarau kina meu luvuci ena yaluma ka soli au yani me'u vakarusai—sega ni rusa ena vakasama walega, io me vakarusai au e dua na kaukauwa vuni mai na vuravura tani, ka tu vua na kaukauwa veivakurabuitaki kau se bera vakadua ni bau vakila ni tu ena dua na ka bula—ena gauna sara ga

ni rere vakaitamera oqori, au sa raica kina e dua na duru ^bbuka-waqa ka donumaka sara tu ga na uluqu, e sivia sara na rarama ni 'matanisiga, sa lako sobu tiko ga mai vakamalua me yacova ni sa serauni au.

17 Ena gauna ga e basika mai kina au vakila sara niu sa sereki mai vua na meca ka vesuki au tu. Ni sa mai cilavi au na rarama au sa "raica e ^brua na Tamata, ka sega ni vakamacalataki rawa na kedrau iserau kei na 'lagilagi, e rau tucake tu e macawa donumaki au. A vosa mai vei au e dua vei rau, e kaciva na yacaqu ka kaya, ni dusi koya na kena ikarua—*Oqo na* ^d*Luvequ* ^e*Lomani*. *Mo rogoci Koya!*

18 Na inaki ni noqu la'ki "taroga na Turaga me'u kila se matalotu cava e dodonu, me'u kila kina o koya meu lewena. E sega ni dede, ena gauna ga sa dei kina na yaloqu, ka sa rawa ni'u vosa, au sa tarogi rau sara na Tamata ka rau duri tu e macawa donumaki au ena rarama, ko cei vei ira na veimatalotu kece oqo e dina (ni ena gauna oqori e se sega vakadua ni bau votu mai ki lomaqu ni ra lasu kece)—kei na kena me'u na curu kina.

19 A tukuni vei au me'u kaku ni curu ki na dua vei ira, ni ra sa sega kece ni dina; ka kaya ko Koya e vosa tiko mai ni nodra yavu ni vakabauta sa

14a DV Masu.

16a Mosese 1:20.

b Cakacaka 26:13.

c iVakata. 1:16.

17a DV Raivotu.

b Cakacaka 7:55–56;

Kolo. 3:1.

DV Kalou, Lewe Tolu

Vakalou.

c DV Lagilagi.

d DV Jisu Karisito.

e Maci. 3:17; 17:5;

3 Nif. 11:7.

18a V&V 6:11; 46:7.

“vakasisila kece e matana; ko ira kece na nodra ivakavuvuli era sa tawadodonu kecega; “era sa ^btoro voleka ga vei au ena tebe ni gusudra, ia na ^clomadra sa yawa tani vei au, era vakatavulica me ivunau na ^divakavuvuli ni tamata, era sa viavia vakalou ena nodra ^eivalavala, ia era sa cakitaka ga na nona kaukauwa.”

20 A vakatabui au tale me’u kaku ni curu ki na dua vei ira; ia sa vuqa tale na ka e tukuna vei au, kau na sega ni rawa ni vola ena gauna oqo. Ia ni’u sa kilai yaloqu tale, au sa davo vakatadraicake koto, ka dagava na lomalagi. Ni sa takali na rarama, sa sega na noqu kaukauwa; ia vakalailai ni’u sa vinaka cake mai, au sa lako ki vale. Ia ni’u laki ravi tu ena yasa ni irara qai taroga ko tinaqu se cava e manati au. Au a sauma ka vaka, “ni sega ni dua na leqa—e sega ni dua na leqa vei au.” Au qai kaya vei tinaqu, “ni’u sa kila vakataki au ni sega ni dina na Lotu vaka-Sikoteladi.” Sa kena irairai ni sa kila rawa na ^ameca, ni’u se tamata gone sara, ni’u sa lesi meu na vakacacana ka vakasosataka na nona matanitu; se cava beka me ra sa duavata kina na kaukauwa ni butobuto me ra vorati au? Na cava era tubu mai kina na ^bveisaqasaqa kei na veivakacacani me

baleti au, e voleka ni gauna ga au se qai sucu kina?

Era saqata ka sega ni vakabauta na itukutuku ni iMatai ni Raivotu eso na dauvunau kei ira na ivakavuvuli ni veimatalotu—Sa vosa vakacacani vakalevu sara ko Josefa Simici—Sa vakadinadinataka tiko ga ko koya na dina ni raivotu ko ya. (Tikina 21–26.)

21 Sa oti e vica na siga mai na noqu a raica na ^araivotu ko ya, keirau a veitalanoa tiko kei na dua na dauvunau ni Lotu Wesele, ka a vakaitavi sara vakalevu ena matusa vakalotu sa tukuni oti; ia, ni keirau veitalanoa tiko ena veika vakalotu, au a mani tukuna vua na raivotu au a raica. Au a kurabuitaka dina na nona itovo; a sega walega ni vakamamadataka na veika au tukuna, ia a raica ena veibeci levu, ka kaya ni sa ka vakatevoro kecega, ni sega ni dua na ka e vakatokai ena gauna oqo me ^braivotu se ^civakatakila; ni veika kece oqori sa mai mudu vata kei ira na iapositolo, ka ni sa na sega tale ni ra yaco.

22 Au a qai kila, ni ena noqu talanoataka sa vakavuna na nodra sevaki au na ivakavuvuli ni veimatalotu, ka sa vu ni ^aveivakacacani levu, sa tubu tiko ga; e dina niu gonetagane ^bsega soti ni kilai levu, ka’u se qai yabaki tinikava

19a Same 14.
DV Vukitani—
Nodra vukitani na
veimatalotu taumada
Vakarisiko.
b Ais. 29:13–14;
Isi. 33:30–31.
c DV Vukitani—Na

vukitani raraba.
d Taito 1:14;
V&V 45:29.
e 2 Timo. 3:5.
20a DV Tevoro.
b 2 Nif. 2:11;
V&V 58:2–4.
DV Rarawa.

21a DV iMatai ni Raivotu.
b DV Raivotu.
c DV iVakatakila.
22a Jeme. 5:10–11.
DV Veivakacacani.
b 1 Samu. 16:7;
Alama 37:35.

se tinikalima, e sega soti ni dau kauwaitaki na ka e tukuna se kitaka e dua na gonetagane ena itabayabaki oqori, ia vei au sa sega ni vakakina era sa kauwaitaki au vakalevu sara na vakailesilesi torocake kei ira na turaga lelevu, ka ra sa vakauqeti ira na tamata kecega me ra saqati au; ka vakavuna na veivakacacani ca sara; ka ni sa matau oqo ena veimatalotu oqori—era sa duavata me ra vakacacani au.

23 Au a vakasamataka vakabibi sara ena gauna ko ya, ka dau vakakina ena vuqa na gauna, sa dua na ka matalia dina me dua na gonetagane sega ni kilai, yabaki tinikava vakacaca, ka dua talega, e dau cakacaka vakaukauwa ena veisiga me rawata na veika lalai me bula kina, ka me nanumi ni dua na tamata bibi ka vesuka kina na nodra rai na vakaitutu lelevu ni veimatalotu kilai ena gauna ko ya, sa basika e lomadra e dua na yalo ni veivakacacani ca sara kei na vosa vakacaca. Ia se matalia se sega, sa vaka tu kina, ka sa vu ni rarawa levu vei au.

24 Ia, e sega ni rawa ni vakalasui ni'u a raica dina ga e dua na raivotu. Au dau vakasamataka tu me tekivu mai na gauna ko ya, niu tautauvata kei ^aPaula, ena nona ^btaqomaki koya e matai Akaripa na Tui, ka tukuna na nona raivotu ena nona raica e dua na rarama, ka rogoca e dua na domo; ia a lewe vica walega era

vakabauti koya; eso era kaya ni lasu, eso tale era kaya ni sa lialia; a veiwalitaki ka vosa vakacacani. Ia na veika kece oqori a sega ni vakarusa na dina ni nona raivotu. A raica e dua na raivotu, e kila ni vaka dina kina, ka na sega ni rawa ni veisautaka na tikina oqori na veivakacacani kece ena rukui lomalagi; e dina ni ra na vakacacani koya beka me yacova na mate, ia e kila tu, ka na kila tiko me yacova na iotioti ni nona icegu, ni a raica e dua na rarama ka rogoca e dua na domo ni vosa mai vua, ka na sega ni rawa ki vuravura taucoko me veisautaka na nona vakasama se na nona vakabauta.

25 E vakatale ga kina koi au. Au a raica dina e dua na rarama, ka rau sikavotu mai kina e rua na ^aTamata, io erau a vosa vakaidina vei au; e dina ni'u a cati ka vosa vakacacani ena noqu tukuna ni'u raica e dua na raivotu, ia e dina; ia ni ra vakacacani au, veiwalitaki au, ka ra tukuna vakailasu na veika ca kecega me baleti au ena noqu tukuna na veika oqo, sa vakavuna meu tukuna e yaloqu: Na cava meu vakacacani kina ena noqu tukuna na ka dina? Au a raica dina e dua na raivotu; ia ko cei ko au me'u vorata na Kalou, se na cava e nanuma kina ko vuravura me'u vakalasuya na veika dina au a raica? Ni'u a raica e dua na raivotu; au kila, ka'u kila ni kila na Kalou, ka'u sega ni rawa ni ^bcakitaka, au sega sara ga ni

24^a DV Paula.
b Cakacaka 26.

25^a JS—AT 1:17.
b DV Yalo Qaqa;

Yalodina.

via cakava; au kila ni ena noqu vakayacora vakakina au na vakararawataka na Kalou, ka’u na cudruvi kina.

26 Ia sa dei na lomaqu ena vuku ni vuravura ni veimatapotu—ni sega ni noqu itavi me’u curuma e dua vei ira, ia me’u tu ga vaqo me yacova ni sa soli tale mai eso na ivakaro. Au kila ni sa dina sara na “ivakadinadina nei Jemesa—io kevaka e dua na tamata sa lailai vua na vuku me kerea vua na Kalou; io ena soli vua, ka sega ni veivakadirideini.

Sa rairai vei Josefa Simici ko Moronai—Ena rogo yani na yacai Josefa ki na veimatapotu, eso era na taleitaka ka so era na vosa vakacacana—Sa tukuna vua ko Moronai na iVola i Momani kei na nona mai veilewai na Turaga ka cavuta tale ga e vuqa na ivolanikalou—sa vakatakilai na vanua e vunitaki koto kina na peleti koula—Sa tomama tiko ko Moronai na nona vakatavulica tiko na Parofita. (Tikina 27–54.)

27 Au sa qarava tiko ga na noqu cakacaka ni veisiga me yacova na ika ruasagavulu kadua ni Sepiteba, dua na udolu walunadrau ruasagavulu katolu, ena veigauna kece oqori au sotava tiko kina na veivakacacani ca sara mai na ligadra na tamata kecega, o ira na lotu kei ira era sega ni lotu, baleta ni’u sa vakadeitaka tikoga niu a raica e dua na raivotu.

28 Ena maliwa ni gauna mai na

noqu raica na raivotu ki na yabaki dua na udolu walunadrau ruasagavulu katolu—ni sa vakatabui me’u curu ki na dua vei ira na lotu sa tu ena gauna ko ya, ka vakakina ni’u se gone sara, ka dau vakacacani mai vei ira e dodonu me ra noqu itokani vinaka ka me ra dau lomani au, ia kevaka era nanuma ni’u cala me ra segata ena dua na sala dodonu me ra vakadodonutaki au—au sa biu tu me’u sota kaya na “veivakatovolei kecega; ka veimaliwai kei na veimatamatata kecega, ka dau vakayacora e vuqa na ka lialia, ka vakaraitaka vakavuqa na ivalavala vagonegonea, kei na gagadre ca vakatamata; ka sa ka ni madua vei au me’u tukuna eke, ni sa kauti au ki na veivakatovolei ca sara, ka sa vakasisila ena mata ni Kalou. Ia ni’u vakatutusa tiko oqo me kakua ni nanumi ni’u a vakayacora na ivalavala ca lelevu sara ka bibi. E sega ni vakakina na noqu ivakarau ni bula. Ia au sa dau vakawelewele ka vakamamadataka na veika eso, na marau vakalialia, kei na veika e sega ni kilikili me vakayacora e dua sa ^bkacivi koya na Kalou me vakataki au. Ia na yaco rawa ni ka oqori era na sega ni kurabui kina ko ira era kila vinaka na gauna ni noqu bula vakacauravou, kei na noqu itovo mamarau.

29 Ena vuku ni veika oqo, au sa beitaki au vakaiau ga ena noqu malumalumu ka itovo

26a Jeme. 1:5–7.
28a DV Vakatotovolei,

Veivakatovolei.
b DV Kaciv, Kacivi

Vakalou, iLesilesi.

tawakilikili; ia ena yakavi ni ika ruasagavulu kadua ni Sepiteba sa tukuni koto e cake, ni' u sa laki davo ena noqu idavodavo meu moce, au sa tekivu "masu ka vaka-takekere vua na Kalou Kaukauwa meu vosoti ena noqu ivalavala ca kei na noqu malumalumu, io me vakatakilai tale ga vei au, na vanua au tu kina e matana; au sa vakadinata ena vu ni yaloqu tau-coko ni na vakatakilai vakaidina vei au me vaka na raivotu au a raica e liu.

30 Ia niu sa masu tiko ga vua na Kalou, au sa raica e dua na rarama ni sa basika mai ki na loma ni noqu rumu, a sa rarama cake tiko ga me yacova ni sa uasivia na rarama ena sigalevu tutu, ena gauna au raica kina vakasauri e dua na "tamata ena yasa ni noqu idavodavo, e tu voli ga e maliwa lala, ni sega ni tara na yavana na buturara ni vale.

31 Sa vakaisulu tu ena dua na icurucuru balavu ka sa vakasakiti sara na kena "vulavula. Na kena vulavula sa uasivia na veika vulavula kecega au sa raica oti e vuravura; au sega talega ni vakabauta ni rawa ni dua na ka vakavuravura e caka me uasivia na kena vulavula kei na kena uasivi. E sega ni vakaisulu na qeteqete ni ligana, kei na tolo ni ligana, me sivia vakalailai na nona ilabeniika;

sa vakatalega kina na yavana, ena dela ni nona qurulasawa. E sega talega ni vakasulumi na uluna kei na domona. Au raica rawa talega ni sega tale ni dua na isulu e daramaka tu ia na icurucuru balavu ga oqo, me vaka ni tadola tu, ka rawa niu raica yani na lomaserena.

32 E sega walega ni uasivi sara na vulavula ni nona icurucuru balavu, ia na kena ivatuka kece sara ga e sega ni vakamacalataki rawa na kena "lagilagi, ia na kena irairai sa vaka na ^btibi ni liva. Sa rarama sara na loma ni rumu, ia sa sega ni vaka na kena iserau kei na iserau ni vanua e tu kina. Ena imatai ni gauna au raici koya yani kina, au a 'rere; ia e sega ni dede sa seyavu yani na rere oqori.

33 A kacivi au ena "yacaqu, ka kaya vei au ni sa italai mai na iserau ni Kalou ki vei au, ka yacana ko Moronai; ni sa digitaki au na Kalou me'u qarava e dua na cakacaka; a kaya ni na rogo na yacaqu vei ira na veimatani, veimataqali kei na duivosavosa; e so era na taleitaka, ka so era na vosacataka.

34 E mai kaya ni sa maroroi tu e dua na "ivola, ka volai ena ^bpeleti koula, ka tukuni kina na kedra itukutuku o ira era a tawana tu e liu na vanua oqo, kei na vanua era vu mai kina. E kaya tale ga ni sa tu ena ivola ko ya na "taucoko

29a DV Masu.

30a DV Agilosii;
Moronai, Luvei
Momani.

31a Cakacaka 10:30;
1 Nif. 8:5; 3 Nif. 11:8.

32a 3 Nif. 19:25.

DV Lagilagi.

b L.Y 34:29–35;
Ila. 5:36; V&V 110:3.

c L.Y 3:6;
Ica 3:6–8, 19.

33a L.Y 33:12, 17;

Ais. 45:3–4.

34a DV iVola i Momani.

b DV Peleti Koula.

c DV Vakalesui Mai ni
Kosipeli.

ni Kosipeli tawamudu, me vaka a solia na iVakabula vei ira era a tawana tu e liu na vanua oqo.

35 Ka vakakina, ni sa maroroi vata tu kei na rua na vatu ena vucu siliva—ia na vatu e rua oqo, ka rau qasoti ki na dua na “peleti ni sere, sai koya na ka sa vakatokai me ^bUrimi kei na Cumimi—sa maroroi vata tu kei na peleti; ia na kena taukeni ka vakayagataki na vatu oqo sai koya sa vakatokai me “^cdaurairai” ena veigauna e liu; ka sa vakarautaka na Kalou me baleta na kena vakadewataki na ivola.

36 Ni sa tukuna oti vei au na veika oqo, sa tekivu me cavuta mai na parofisai eso ni “Veiyalalati Makawa. A cavuta e liu e dua na tiki ni ^bikatolu ni wase ni Malakai; ka qai cavuta talega na ikava se iotioti ni wase ni parofisai vata oya, e dina ni duidui vakalailai mai na kena e volai ena noda iVolatabu. A sega ni wilika na imatai ni tikina me vaka ka volai ena noda ivola; ia a cavuta ga vakaoqo:

37 *Ia raica, sa lako mai na “siga ko ya ena ^bwaqa me vaka na lovo, ia ko ira kece sa viavialevu, kei ira kece sa caka ca era na kama me vaka na ^cvu*

ni co; Ia ko ira sa lako mai era na vakamai ira, sa kaya na Turaga ni Lewevuqa, me kakua kina ni vo vei ira na wakana se na tabana.

38 Sa cavuta talega na tikina e lima me vakaoqo: *Raica, au na vakatakila vei iko na “Matabete, ena ligai ^bIlaija na parofita ni se bera ni qai yaco mai na siga levu ka rerevaki ni Turaga.*

39 A duatani talega na nona cavuta na tikina ka tarava: *Ka na tea ko koya e lomadra na gone na “yalayala a caka vei ira na ^bqase, ka na gole na lomadra na gone vei ira na nodra qase. Kevaka e sega ni vakakina, sa na vakarusai sara na vuravura taucoko ena nona lako mai.*

40 A cavuta tale ga na ikatinika-dua ni wase ni ivola i Aisea, me ikuri ni tikina oqo, ka kaya ni sa vakarau me vakayacori. A cavuta tale ga na tikina e ruasagavulu karua kei na ruasagavulu katolu ni Cakacaka wase 3 me vaka sa volai tu ena noda Veiyalalati Vou. A kaya ni sai Karisito na “parofita ko ya; ia e sa bera ga ni yaco na siga a yalataki ni “tamata yadua sa sega ni rogoca na domona ena ^bmuduki tani mai vei ira na tamata,” ia sa voleka ga ni yaco.

41 A cavuta tale ga na “ivola i

35a Vuna. 8:8.
DV Peleti ni Sere.

b L.Y 28:30.
DV Urimi kei na Cumimi.

c DV Daurairai.

36a DV Veiyalalati Makawa.

b DV Malakai.

37a DV iKarua ni Lako Mai nei Jisu Karisito.

b 3 Nif. 25;
V&V 64:23–24.

DV Vuravura—Na ica-vacava ni vuravura;
Vuravura—Vakasava-savataki ni vuravura.

c Neumi 1:8–10;
1 Nif. 22:15, 23;
2 Nif. 26:4–6;
V&V 29:9.

38a DV iDola ni Matabete;

Matabete.

b V&V 27:9; 110:13–16.
DV Ilaija.

39a Kala. 3:8, 19.

b DV iTukutuku ni Kawa;
Vakabulai na Mate,
Nodra.

40a iVaka. 18:15–19.

b 3 Nif. 20:23; 21:20.

41a Cakacaka 2:16–21.

Joeli wase rua, mai na ika ruasa-gavulu kawalu ki na iotioti ni tikina. A kaya talega ni sa bera ni vakayacori, ia sa voleka sara. A kaya tale ga ni sa voleka ni yaco mai na taucoko ni nodra gauna na kai ^bMatanitu Tani. A cavuta talega eso na malanivoso ni ivolanikalou, ka vakamacalataka eso na ka ena sega ni tukuni eke.

42 A tukuna tale vei au, ni ena gauna au sa na taura kina na peleti oqori e mai tukuna tiko—ni se bera ni yaco mai na gauna me na tauri kina—meu na kakua sara ni vakaraitaka vua e dua tale na tamata; me kua talega na peleti ni sere kei na Urimi kei na Cumimi; ia vei ira ga ena vakaroti vei au meu vakaraitaka vei ira; kevaka e sega au na vakarusai. Ni keirau veivosaki tiko me baleta na peleti, a dolavi ki na noqu ^avakasama na raivotu kau raica na vanua e maroroi tu kina na peleti, e matata ka makare vinaka sara kau na kila na vanua oqori kevaka au na sikova.

43 Ni sa tinia na nona itukutuku, sa tekivu seyavu mai na rarama e loma ni vale, ka sa la'ki vakavolivoliti koya ga na italai a vosa tiko vei au; a sa vakatiko ga kina me yacova ni sa butobuto taucoko na loma ni vale, ka sa rarama dua-dua ga ko koya; sa qai dodo vakasauri cake ki lomalagi e dua na sala, sa lako cake kina ko koya me yacova ni sa yali yani vakadua, raica sa mai vakatale tu ga yani na kena irairai ena gauna e se bera ni

rairai mai kina na rarama vakalomalagi oqo na noqu rumu.

44 Au davo koto ga ka vakasamataka na matata vinaka ni veika au a raica, ka'u sa vakasakita vakaidina na veika sa mai tukuna vei au na italai veivakurabuitaki oqo; ena noqu ^avakanananu tiko oqori, au kurabui vakalevu dina ni'u raica ni sa tekivu rarama tale mai na loma ni noqu rumu, ka sega ni dede sa tu tale ena yasa ni noqu idavodavo na italai mai lomalagi.

45 A tekivu tukutuku, ka taleva lesu tale na veika vata ga a cakava ena imatai ni nona veisiko mai, e sega sara ga na ka e duidui kina; ia ni sa oti, a qai tukuna ni na cudruvi sara ko vuravura, ka na lala mai ena vuku ni dausiga, na iseleeiwau, kei na mate dauveitauvi; ia ena yaco na lewa veivakararawataki vei ira na itabatamata ga oqo. Ni sa tukuna oti na veika oqo, sa qai cabe cake tale me vaka a vakayacora e liu.

46 Ena gauna oqo, sa yavalati sara vakalevu na noqu vakasama, ka dredre kina me'u moce, au sa mani davo koto ga ka luvuci au na kurabui ena veika au sa raica ka rogoca. Ia sa qai toro cake ga na noqu kurabui ni'u raica ni sa tu tale ena yasa ni noqu imocemoce na italai vata ga oqo, ka'u rogoca na nona taleva ka tokaruataka tale vei au na veika vata ga me vaka e liu; a vakuria ena dua na ivakasala vei au, ka tukuna kina ni

41 *b* Roma 11:11–25;
V&V 88:84.

DV Matanitu Tani.
42*a* DV Vakasama.

44*a* DV Vakananuma.

na tovolea ko ^aSetani me ^btemaki au (me vaka na ituvaki dravudravua ni matavuvale nei tamaqu), meu taura na peleti meu vutuniyau kina. E vakatabuya sara vei au na ka oqo, ka kaya meu kakua ni nanuma e dua tale na ka ena vuku ni peleti ia meu vakalagilagia ga kina na Kalou, ka me'u kakua ni vakauqeti ena dua tale na 'inaki, ia na tarai cake ga ni nona matanitu; kevaka e sega au na sega ni taura.

47 Ni sa oti na ikatolu ni nona rairai mai, sa lesu cake tale ki lomalagi me vaka e liu, ka'u sa mai biu tale koto me'u vakananuma na ka levu ka veivakurabuitaki au se qai sotava oti; ia e sa qai cabe ga ena ikatolu ni gauna mai vei au na italai mai lomalagi, sa tagi na toa, ka'u kila ni sa voleka ni kida na mataka, kena ibalebale oqo, ni voleka ni taura na bogi taucoko ko ya na neirau veivosaki tiko.

48 Oti ga vakalailai au sa duri mai, ka tekivu qarava na itavi e dodonu me'u dau qarava ena veisiga me vaka na kena ivakarau; ia, ni'u laki tovolea me'u cakacaka me vaka ena veigauna kecega, sa sega ni rawa ni sa wawale vakalevu sara na yagoqu ka sega ni rawa ni'u cakacaka. Keirau a cakacaka vata tiko kei tamaqu, ka sa siqema rawa ko koya ni dua na ka e sa manati au, ka tukuna me'u lesu tale ki vale. Au sa lako ka noqu inaki me'u lesu tale ki vale; ia, ni'u tovolea meu kosova

na bai ni vanua keirau cakacaka tiko kina, sa malumalumu sara na yagoqu, au a bale sobu ki na qele ka lecai yaloqu sara koto.

49 Na imatai ni ka au vakila mai ni vaka me vosa tiko e dua na domo ni tamata, ka cavuta mai na yacaqu. Au rai cake yani, ka raica na italai vata ga oqo ni tucake donuya tu na uluqu, ka vakavivololiti koya na rarama me vaka e liu. A baci tukuna taucoko tale vei au na veika a sa tukuna mada vei au ena bogi, ka qai vakaroti au me'u lesu vei ^atamaqu ka tukuna vua na raivotu kei na ivakaro sa soli vei au.

50 Au a muria na nona ivakaro; ka lesu vei tamaqu ki na were, ka'u tukuna vua na veika kece. A kaya vei au ko koya ni oqori na veika va-Kalou, ka tukuna me'u lako ka kitaka me vaka sa vakaroti au kina na italai. Au biuta na were, ka lako ki na vanua a tukuna vei au na italai ni maroroi tu kina na peleti; ia me vaka na matata vinaka ni raivotu au a raica, au a kila na vanua ko ya ena gauna ga au yacova yani kina.

51 Ena yasa ni koro ko Menijesita, ena yasayasa vaka-Onitario mai Niu Ioka, e tu kina e dua na ^aulunivanua levu toka, oqo na ulunivanua cecere duadua ena vanua ko ya. Ena ra ni ulunivanua oqo, sega ni yawa mai delana, ena ruku ni dua na vatu levu, era tu kina na peleti, e tawa tu ena dua na kato vatu. E vavaku na vatu

46a DV Tevoro.
b DV Vakatovolei,

Veivakatovolei.
c V&V 121:37.

49a DV Simici, Josefa Levu.
51a DV Kumora, Delana ko.

oqo ka rodu cake e loma donu, ka qai mamare sobu na batina, o koya sa votu tu mai kina e dela ni qele na kena loma donu ka tabulu tu na batibatina.

52 Ni'u sa qeva tani rawa na qele, au qai taura e dua na kau, vakaciqira e ruku ni vatu ka tu-lega cake. Au iro yani ki loma ni kato ka raica ni sa tu dina kina na "peleti, na ^bUrimi kei na Cumimi, kei na ^cpeleti ni sere, me vaka a tukuna vei au na italai. Na kato era tawa tu kina e caka ena kena kabiri vata na vatu ena dua na mataqali simede. Ena boto ni kato e rau davo vakababa koto kina e rua na vatu, ka ra qai dabe yani e deladrau na vatu oqori na peleti kei na veika tale eso.

53 Au sa segata sara me'u taura, qai vakatabui au ko koya na italai, a kaya tale vei au ni se bera mai na gauna me na tauri kina, ena sega tiko ni yaco mai, me yacova ni sa oti e va na yabaki mai na siga ko ya; ia e tukuna vei au me'u na lako tale mai ki kea ni oti e rauta ni dua na yabaki mai na gauna ko ya, me keirau na mai sota kina, ia me'u na dau vakayacora tiko vakakina me yacova na gauna me sa na tauri kina na peleti.

54 Me vaka, na ivakaro sa soli vei au, au dau lako ena mua ni veiyabaki, ena veigauna yadua oqori au dau raica e kea na italai vata oqo, kau sa dau vakasalataki ka vakavukui ena neirau

veitalanoa yadua, me baleta na veika ena vakayacora na Turaga, ka vakakina na sala kei na iwalewale cava me na cicivaki kina na nona "matanitu ena veisiga mai muri.

Erau sa vakamau ko Josefa Simici kei Ema Ele—Sa ciqoma ko koya na peleti koula mai vei Moronai, ka vakadewataka sara eso na tikina—A la'ki vakaraitaka ko Matini Erisi na ivakatakilakila volai a lavetaki mai kei na kena vakadewa, ki vei Parofesa Enitoni; ia a qai kaya ko koya, "Sa sega ni rawa me'u wilika na ivola sa dregati tu." (Tikina 55–65.)

55 E sega soti ni tamata vutuniyau ena veika vakavuravura ko tamaqu, ka gadrevi vakalevu sara me keitou dau cakacaka vakalevu e ligai keitou, ka keitou dau cakacaka saumi e veisiga se dua tale na sala, ena veigauna e rawa kina. Ena so na gauna keitou dau tu ga e vale, ka so na gauna keitou tu tani, ia ni keitou cakacaka tikoga sa rawa kina na veika me keitou bula kina.

56 Ena yabaki 1832 a sotava kina na matavuvale nei tamaqu e dua na ka veivakararawataki levu ena nona mate na tuakaqu qase duadua, o "Alaveni. Ena vula ko Okotova, ni 1825 au a la'ki cakacaka vua e dua na kena turaga na yacana ko Josaia Sitolu, ka vakaitikotiko mai na yasayasa vakaseno ena yasana ko Niu Ioka. E

52a Moma. 6:6.
DV Peleti Koula.
b DV Urimi kei na

Cumimi.
c DV Peleti ni Sere.
54a DV Matanitu Vakalou

se Matanitu
Vakalomalagi.
56a V&V 137:5–8.

rogoca ko koya ni ra sa dolava e dua na qara ni siliva ko ira na kai Spain mai Amoni, ena yasayasa vaka-Sasukuena ena yasana ko Penisilivenia; ka a dau vakekeli voli, ni se bera ni'u laki cakacaka vua, me rawa kina ni, kevaka e rawa, me kunea na qara. Niu sa lako yani me'u tiko vata kei koya, a qai kauti au, vata kei ira na vo ni nona tamata cakacaka, me keimami vaqara na qara ni siliva, na vanua au a qai cakacaka tiko kina me rauta ni sivia na dua na vula, ka sega ga ni kune e dua na vuna, e muri, au qai vakatakekere vua na kena turaga oqo me sa rauta na kelikeli. Oqori na vanua ka vu mai kina na irogorogo, ni'u tamata domodomo ilavo.

57 Ena gauna au cakacaka tiko kina mai kea, au a la'ki vakaicili tiko ena vale nei Aisake Ele, mai na vanua ko ya; oqori na vanua au raica kina ena imatai ni gauna na yalewa a qai watiq (na luvena yalewa), ko "Ema Ele. Keirau a vakamau ena ika 18 ni Janueri 1827 ni'u se cakacaka tiko vei Misita Sitolu.

58 Ena noqu tukuna tikoga niu a raica e dua na raivotu, sa muri au voli ga kina na "veivakacacani, ka ratou sa saqata kina na matavu-vale nei tamai watiq na neirau vakamau. Oqori na vuna sa na ka wale ga e rawa me'u kitaka me keirau sa toki tani ki na dua na vanua; keirau a mani lako ka la'ki vakamau ena vale nei Sikuwaia

Tabili, ena Ceva ni Beniberiji, ena yasayasa vaka-Senago, mai Niu Ioka. Ia ni'u sa vakamau oti, au sa mani biuti Sitolu, ka lesu ki vale me keirau la'ki teitei vata kei tamaqu.

59 Ni sa toso tiko na gauna ka sa yaco mai na gauna me'u taura kina na peleti, na Urimi kei na Cumimi, kei na kena peleti ni sere. Ena ika ruasagavulu karua ni Sepiteba, dua na udolu walunadrua ruasagavulu kavitu, ni'u baci lako tale me vaka na kena ivakarau ni oti e dua na yabaki ki na vanua era maroroi tu kina, sa solia mai vei au na italai vakalomalagi vata ga ko ya, vata kei na kena ivakaro oqo: ni sa noqu itavi na kedra maroroi; kevaka au na laiva me kau tani vakailoa, se ena noqu "vaka-welewele, au na tamusuki tani; ia kevaka au na segata ena noqu igu meu^bmaroroya, me yacova na gauna ena mai kauta kina ko koya, na italai, era na taqomaki tu.

60 A sega ni dede au sa kila na vuna ka vakaroti vakabibi tiko kina vei au me'u taqomaka ka maroroya vinaka na peleti, kei na kena ibalebale e tukuna kina na italai ni ena gauna au sa cakava oti kina na veika e gadrevi e ligaqu, ena qai lakova mai. Ena gauna ga e kilai kina ni sa tiko vei au na peleti, sa tekivu sagai sara vakaukauwa me kaliraki tani vei au. Era a taurivaka na ivadi kecega era vakasamataka rawa me baleta na inaki oqori. Sa qai gaga cake ga

57a DV Simici, Ema Ele.
58a DV Veivakacacani.

59a JS—AT 1:42.
b DV iVolanikalou—Na

ivolanikalou me
maroroi.

ka ca vakalevu na veivakacacani, ka ra sa qaqarauni sara toka e veigauna na lewevuqa me ra kauta tani mai vei au kevaka e rawa. Ia ena lewa vuku ni Kalou, era a taqomaki vinaka toka ga kina e ligaqu, me yacova niu sa rawata na veika a gadrevi kina mai ligaqu. Ena gauna, sa lesuva mai kina na italai, me vaka sa tuvai tu, au sa solia yani ki vua; ka sa koto ena nona lewa me yacova mai na gauna oqo, na ikarua ni siga ni vula ko Me, dua na udolu walunadrau tolusagavulu kawalu.

61 E toso ga na tiko yavavala, ia na dauvakau vosa ena yamena e udolu sa vakayagataki ga ena veigauna ena kena veikauyaki na itukutuku lasu me baleta na matavuvale nei tamaqu, ka baleti au tale ga. Ia ke'u vola e dua na kena iwase lailai sara, ena sinai kina e vica vata na ivola. Na veivakacacani, sa sega ni caka rawa kau sa gadreva kina me'u biuti Menijesita, ka lako vata kei na watiq ki na yasayasa vaka-Sasukuena ena Yasana ko Penisilivenia. Ni sa vakarau tiko me keirau biubiu—me vaka ni keirau dravudravua, ka sa tarabi sara vei keirau na veivakacacani ka sega kina ni dua na vakanuinui ni na dua na veisau—ena loma ni neirau kune rarawa keirau a kunea na veitokani mai vua e dua na turaga ka yacana ko "Matini Erisi, a lako mai vei keirau ka solia e limasagavulu na dola me vukea na

neirau ilakolako. O Matini Erisi e vakaitikotiko ena koro ko Palamaira, ena yasayasa vaka-Weini ena Yasana ko Niu Ioka, ka dua na dauteitei dokai.

62 Ena veivuke taudonu oqori a rawa kina me'u yacova na vana au lako tiko kina e Penisilivenia; ni'u yaco ga yani sa tekivu sara meu lavetaka na ivakatalakila volai eso mai na peleti. Sa levu toka au lavetaka rawa, au sa qai tekivu vakadewataka eso ena noqu vakayagataka na "Urimi kei na Cumimi, au cakava oqori ena maliwa ni gauna au yaco yani kina ki na vale nei tamai watiq, ena vula ko Tiseba, kei na Feperueri ka tarava.

63 Ena dua na gauna ena vula oqo ko Feperueri, a lako mai kina ki na neitou itikotiko ko Matini Erisi ka sa cavuti oti na yacana, a taura na ivakatalakila volai ka tauri mai na peleti, ka kauta ki na koro ko Niu Ioka. Na veika a yaco me baleti koya kei na ivakatalakila volai, au na goleva kina na nona itukutuku sara ga o koya me baleta na veika a yaco, me vaka a tukuna vei au ena gauna e lesu mai kina:

64 "Au lako ki na koro ko Niu Ioka, ka la'ki vakaraitaka sara na ivakatalakila volai sa vakadewataki oti, kei na kena ivakadewa, ki vei Parofesa Jale Enitoni, e dua na turaga ka kilai ena veika sa rawata me baleta na volavola kei na vosa. A kaya ko Parofesa

61a V&V 5:1.
DV Erisi, Matini.

62a DV Urimi kei na
Cumimi.

Enitoni ni dodonu vinaka sara na vakavakadewa ko ya, e vinaka cake mai na veika kece e sa raica oti ni vakadewataki mai na vosa vaka-Ijipita. Au qai vakaraitaka vua na kena era se bera ni vakadewataki, ka qai kaya ko koya ni oqori na vosa vaka-Ijipita, Kalitia, Asiria, kei Arapea; ka kaya ni ra ivakatakilakila volai dina. A solia vei au ko koya e dua na sitivikiti, ka vakadinadinataka kina vei ira mai Palamaira ni ra sa ivakatakilakila volai dina, ka ni sa dodonu talega na ivakavakadewa ni kena era sa vakadewataki oti. Au taura na sitivikiti ka tawana ena noqu taga, kau se qai vakarau biuta sara ga na vale, sa kacivi au lesu yani ko Misita Enitoni, ka taroga se kila vakacava na gonetagane ko ya ni tu na peleti koula ena vanua a kunea kina. Au sauma ka kaya ni a vakatakila vua e dua na agilosi ni Kalou.

65 “A qai kaya vei au, ‘Meu raica tale mada na sitivikiti.’ Au a tara mai na noqu taga ka solia yani vua, a taura ko koya ka dresulaka vakamatailalai ka kaya ni sa oti na gauna ni nodra veiqaravi na ^aagilosi, kevaka au na kauta yani vua na peleti ena vakadewataka ko koya. Au a tukuna vua ni ^bdregati tu e dua na iwase ni peleti oqori, ka vakatabui au me’u kauta mai. A sauma ko koya ka vaka: ‘Sa sega ni rawa me’u wilika na ivola e dregati tu.’ Au a biuti koya ka lako vei Doketa Mijieli,

a tokona ko koya na veika a kaya ko Parofesa Enitoni me baleta na ivakatakilakila volai kei na kena vakadewa.”

.....

Sa mai veiqaravi vakavunivola ko Oliva Kaudari ena vakadewataki ni iVola i Momani—Erau sa ciqoma ko Josefa kei Oliva na Matabete i Eroni mai vei Joni na Dauveipapitaisotaki—Erau sa papitaiso, tabaki ka ciqoma na yalo ni parofisai. (Tikina 66–75.)

66 Ena ika 5 ni siga ni Epereli, 1829, a lako mai kina ki na noqu vale ko “Oliva Kaudari, oqo na imatai ni gauna me’u raici koya kina. E kaya vei au ni a veivakavulici tiko voleka ki na vanua e vakaitikotiko kina ko tamaqu, ia ko tamaqu me vaka ni dua vei ira ka vuli tiko na luvena ena koronivuli ko ya, sa mani laki vakaitikotiko kina ena nona vale ena dua na gauna, ni tiko voli e kea eratou qai talanoataka vua na matavuvale na veika a yaco kau qai laki taura kina na peleti, o koya sa mani lako mai kina me vakatarogi au.

67 Ni oti e rua na siga ena nona yaco mai ko Misita Kaudari (ena ika 7 ni Epereli) sa tekivu me’u vakadewataka na iVola i Momani, ka tekivu me volavola vei au ko koya.

.....

68 Ni keirau se tomana tikoga na cakacaka ni vakavakadewa,

65a DV Agilos.
b Ais. 29:11–12;

2 Nif. 27:10;
Ica 4:4–7.

66a DV Kaudari, Oliva.

ena vula ka tarava (Me, 1829), keirau a gole ki veikau ena dua na siga me keirau masu ka vakatataro vua na Turaga me baleta na ^apapitaiso me ^bbokoci kina na ivalavala ca, ni keirau a kunea ni tukuni ena ivakadewa ni peleti. Ni keirau ogaoga tiko, ena masu kei na kerekere vua na Turaga, sa siro sobu mai ena dua na ^co lumilumisa e dua na ^ditalai mai lomalagi, ia ni sa vakatora na ^eligana e buradelai keirau, sa ^ftabaki keirau, ena nona kaya:

69 *Vei kemudrau na noqu itokani dauveiqaravi, ena yaca ni Mesaia, au sa solia na ^aMatabete i Eroni, sa koto kina na idola ni nodra veiqaravi na agilosu, kei na kosipeli ni veivutuni, kei na papitaiso ena tabadromuci me bokoci kina na ivalavala ca; ia oqo ena sega ni kau tani tale mai vuravura me yacova ni ra sa vakacabora tale na luvei ^bLivai ena buladodonu e dua na ivakacacabo vua na Turaga.*

70 E kaya ni Matabete i Eroni oqo e sega ni tiko kina na kaukauwa ni

veitabaki ni liga me baleta na ^aisolisoli ni Yalo Tabu, ia oqo ena qai soli malua vei keirau ena dua na gauna e muri; ka vakaroti keirau me keirau lako ka papitaisotaki, ka dusimaka me^u papitaisotaki Oliva Kaudari e liu, ka qai papitaisotaki au e muri ko koya.

71 Keirau sa mani lako yani ka papitaisotaki. Au a papitaisotaki koya taumada, qai papitaisotaki au ko koya—ni oti oya au qai tabaka na uluna ka lesi koya ki na Matabete i Eroni, sa qai tabaka na uluqu ko koya ka lesi au tale ga ki na Matabete vata oqori—ni keirau a vakaroti me vakakina.*

72 Na italai ka a sikovi keirau ena gauna oqo ka solia vei keirau na Matabete, e kaya ni yacana ko Joni, ko koya ga sa vakatokai ko ^aJoni na Dauveipapitaiso ena Veiyalayalati Vou, ka ni veiqaravi ena nodratou vakatulewa ko ^bPita, ^cJemesa kei ^dJoni, ni sa tu vei iratou na ^ekaukauwa ni ilesilesi ni Matabete i ^fMelikiseteki, na Matabete ka tukuna ko koya, ni na

* A vakamacalataka vakaoqo ko Oliva Kaudari na veika a yaco oqo: “Oqo na veisiga me na kua ni guilecavi—me da dabe ka rogoca na domo e cavuti mai na veivakauqeti mai lomalagi, e vakayadrata na vakavinavinaka cecere duadua ni yalo oqo! Ena veisiga yadua au tomana tiko, sega na kena veivakasosataki, ena noqu vola na veika e lutu mai gusuna, ni vakavakadewa tiko mai na Urimi kei na Cumimi, se, me vaka era vakatoka na Nifai me ‘ivakavakadewa’ na itukutuku makawa se na itukutukuvolai ka vakatokai ‘Na iVola i Momani.’

68a DV Papitaiso.
b DV Vakabokoci ni iValavala Ca.
c Tiko. 11:25;
Ica 2:4–5, 14; V&V 34:7.
d DV Joni na
Dauveipapitaisotaki.
e Y ni V 1:5.
DV Liga, Veitabaki ni.

f DV Dodonu;
Tabaki, Veitabaki.
69a DV Matabete i Eroni.
b iVaka. 10:8;
V&V 13; 124:39.
DV Livai—Na mataqali
i Livai.
70a DV iSolisoli ni Yalo Tabu.
72a DV Joni na

Dauveipapitaisotaki.
b V&V 27:12–13.
DV Pita.
c DV Jemesa, Luvei
Sepete.
d DV Joni, Luvei Sepete.
e DV iDola ni Matabete.
f DV Matabete i
Melikiseteki.

yaco mai na gauna me na qai soli kina vei keirau, ka me'u na qai vakatokai me isevu ni ^siTalatala Qase ni Lotu, ka ikarua ko koya (ko Oliva Kaudari). Oqo ena ika tinikawalu ni Me, 1829, keirau a tabaki kina mai ligana na italai oqo, ka papitaiso.

73 Ni keirau qai cabe ga mai wai ni oti na neirau veipapitaisotaki, keirau vakila na veivakalougatataki cecere ka lagilagi mai vei Tamada Vakalomalagi. Au sa qai papitaisotaki Oliva Kaudari oti ga, sa sobuti koya sara na "Yalo Tabu; a tucake ka ^bparofisaitaka na veika eso sa voleka ni yaco. E vakatale ga kina vei au. Ni'u sa papitaisotaki oti ga mai vua, sa tu talega vei au na yalo ni parofisai, ni'u sa tucake, au qai parofisaitaka na kena tubu na Lotu oqo, kei na veika tale e vuqa e baleta na Lotu, kei na nodra itabatamata oqo na luve ni tamata. Keirau sa vakasinaiti ena Yalo Tabu ka keirau vakavinavinaka vua na Kalou sa vakabulai keirau.

74 Sa vakararamataki na neirau vakasama, sa tevuki kina na neirau "kila na ivolanikalou, ka

vakatakilai vei keirau na kena ^bibalebale dina kei na kena inaki ena kena ivalavala keirau sega ni se bau sotava vakadua, ka sega talega ni keirau a bau vakasamataka vakadua e liu. Ena gauna oqo keirau sa vakasaurarataki me keirau kakua mada ni vakatakila na neirau sa ciqoma na Matabete kei na neirau sa papitaiso, ena vuku ni dua na yalo ni veivakacacani sa tekivu basika ena vanua keitou vakaitikotiko kina.

75 Keirau sa dau vakarerei ka tukuni me keirau buturaki, ena veigauna eso, oqo mai vei ira sara ga na iliuliu ni veimatalotu. Ia sa isa vinaka sara ni nodra vakarerei keirau na nodratou tokoni keirau ka lomani keirau sara na matavuvale nei tamai na watiq (ena veivakarautaki Vakalou), eratou sa yalovinaka sara vei au, ka ratou saqati ira vakaukauwa na via veibuturaki, ka ratou tokona sara me'u sa biu ga ka kakua ni vakasosataki mai na cakacaka ni vakavakadewa, o koya eratou sa solia ka yalataka vei keirau na veitaqomaki kece eratou rawata mai na veika kecega e cala vakalawa.

"Me'u tukuna, ena vica wale mada ga na vosa, na itukutuku talei a solia ko Momani kei na luvena yalodina, ko Moronai, me baleta e dua na matatamata a dau lomani ka totaki mai lomalagi, ena ulabaleta sara na noqu inaki oqo; au sa na vakadaroya kina ki na dua na gauna mai muri na ka oqo, ia, me vaka au a tukuna ena ivakamacala tau-mada, au na vola vakatabakidua e vica na ka e semati vakadodonu sara ki na tubu ni Lotu oqo, ka ra na taleitaka beka na udolu era sa kalawa mai ki liu, ena loma ni nodra veivakawai na daulelewa kei na nodra veibeitaki na dauveivakaisini, ka ciqoma na Kosipeli i Karisito.

"E sega ni dua na tamata e tu vinaka na nona vakasama, ena vakadewataka ka vola rawa na ivakaro ka soli vei ira na Nifai mai vua na iVakabula, me baleta na ivakarau

72g DV iTalatala Qase.
73a DV Yalo Tabu.

^b DV Parofisai.
74a DV Kila.

^b Joni 16:13.

dodonu me tara cake kina na tamata na Nona Lotu, ka vakabibi ni sa tu na veilecayaki ena kena sa curuma na isoqosoqo kei na ivakarau kecega vakatamata na cacacaka ca, ka ra sega sara ni kauwaitaka na galala me ra vakaraitaka na gagadre ni lomadra me ra buluti ena ibulubulu wai, me 'kere'i kina na lewa savasava e loma ena tucake tale nei Jisu Karisito.'

"Ni'u sa vola oti na itukutuku ni nona veiqaravi na iVakabula ena kedra maliwa na vo ni kawa i Jekope, ena vanua oqo, sa rawa ni laurai, me vaka sa tukuna na parofita ni na vakakina, ni na ubia na vuravura na butobuto, ia na butobuto loaloa na nodra nanuma na tamata. Ni da vakasamataka vakabibi sa rawarawa talega me kilai ni ena loma ni veiqati kei na veivosaki me baleta na lotu, e sega ni dua e tu vua na dodonu mai vua na Kalou me qarava na veicacacaka vakalotu ni Kosipeli. Ena tarogi beka na taro me vakaoqo, sa tu beka vua na tamata na dodonu me cacacaka ena yacai Karisito, era sa cakitaka na ivakatakila, na Kena ivakadinadina sa sega ni lailai sobu mai na yalo ni parofisai, kei na Nona lotu sa yavutaki, tara, ka tokoni mai na ivakatakila butakatakata, ena veitabayabaki kece ni vuravura ni ra se tu na Nona tamata e vuravura? Ke-vaka era a buluti tu na veika dina oqo, ka tabonaki vakavinaka mai vei ira na tamata ena kune na nodra ivadi duka kevaka ena vakatarai me cila yani e matadra na tamata, sa sega tale ni vunitaki vei keirau; ka keirau sa waraka ga na ivakaro me tukuni mai 'Tucake ka papitaisotaki!'

"Sega soti ni dede sa vakayacori na ka oqori. Ni sa vutuniyau tu na Turaga, ena loma, ka sa dau tu vakarau me sauma na nodra vakatakekere cikecike na tamata yalomalumalumu, ni keirau sa masuti koya tiko vagumatua, ena vanua sa sega ni tiko kina na tamata, sa lako sobu mai me vakatakila vei keirau na Nona lewa. E vakasauri, sa vosa mai vei keirau mai na maliwa ni gauna tawamudu na domona na Dauveivueti ka kauta mai na vakacegu, ni sa tawasei na ilati ka lako sobu mai na agilosi ni Kalou sa vakaisulu ena lagilagi, ka kauta mai na itukutuku sa waraki tu mai vakabalavu, kei na idola ni Kosipeli ni veivutuni. Sa dua na ka rekitaki! Sa dua na ka veivakurabuitaki! Sa dua na ka marautaki! Ni veidre tu ko vuravura ka lakosese voli—ni ra vakayayamo voli e milioni me vaka na mataboko sa vakayayamo e lalaga, ni ra sa vakanuinui na tamata ena veika tawamacala, me vaka e dua na lotu raraba, sa rai na matai keirau, ka rogo na daligai keirau, me vaka na rarama ena sigalevu; io—e uasivia na rarama ni siga ena vula ko Me, ka sa serauna tu oqo na veika bula kecega! Sa qai rogo mai na domona! E dina ni rogo lailai ga, sa laubasikata sara na yaloi keirau, ia na nona vosa, 'Koi au na nomudrau itokani ga,' sa seyavu kina na neirau rere. Keirau vakarorogo, keirau vakararai, keirau qoroqoro! Oqori na domo ni agilosi mai na vanua lagilagi, oqori na itukutuku nei Koya sa Cecere Sara! Sa reki na yaloi keirau ka vuabale na neirau marau ni keirau sa rogoca, ni sa vakaramataki na yaloi keirau ena nona loloma, ka sa ovici keirau na raivotu nei Koya sa Kaukauwa Sara! Sa evei na tikina ni vakatitiqa? Sa sega; sa seyavu yani na veilecayaki, sa lutudromu na lomalomarua ka sega ni tubu tale, ni sa dro tani vakadua na vakananau kei na ilawaki!

"Ia, na wekaqu, mo vakasamataka mada, vakasama tale mada vakalailai, na reki ni yaloi keirau! Kei na kurabui keirau a vakarokoroko kina, (Ko cei li me sega ni vakarokoroko ni sa yaco vua na veivakalougatataki levu oqo?) ena gauna keirau ciqoma kina mai na ligana na Matabete Tabu me vaka e tukuna ko koya, 'Vei kemudrau na noqu itokani dauveiqaravi, ena yacana na Mesaia, au sa solia kina na Matabete oqo kei na dodonu oqo, me na tu ga e vuravura, io me ra vakacabora mada vua na Turaga na ivakacabo ena buladodonu ko ira na luvei Livai!'

"Au na sega ni tovolea me'u boroya vei kemuni na veika au vakila e lomaqu, se na vakaturaga na totoka kei na lagilagi ni veika sa vakavolivoliti keirau tu; ia ko ni na vakabauti au ena noqu tukuna, ni vuravura, ka vakakina na tamata, ena madila ni vosa ka rawa mai na balavu ni noda bula, ena sega ni rawa ni ukutaka na vosa ena dua na kena ivalavala me taleitaki ka vakasakiti cake mai vua na tamata vakalomalagi oqo.

Sega; e sega talega ena vuravura oqo na kaukauwa me solia na reki, me vakasobura na vakacegu, se me kila na vuku e lewe koto ni veiyatuvosa yadua ni ra vakadewai mai ena kaukauwa ni Yalo Tabu! Ena vakaisina na wekana na tamata, ena isau ni veivakaisini na veivakaisini, ia ena tu beka na kaukauwa vei ira na luveni ca me ra temaki ira na tamata sesewa kei na tawavuli, me yacova ni sa sega tale ni dua na ka me ra vakani kina na lewe vuqa, ia na veika lasu ga, ia na vua ni lasu ena kauta vata kei koya ki na ibulubulu na tamata sa rawai vakarawarawa; ia na tatara ga ni iqaqalo ni ligana dauloloma, na tiki ni lagilagi mai na vuravura e cake, se dua ga na vosa mai na gusuna na iVakabula, mai na lomasere ni gauna na tawamudu, ena yaco me vakatawayagataka, ka bokoca laivi vakadua mai na vakasama. Na veivakadeitaki ni keirau a tu dina ena iserau ni dua na agilosi, na dina ni keirau a rogoca dina na domoi Jisu, ka vakakina na dina sega ni dua na kena duka ni drodro mai vua e dua sa savasava taucoko, ka lewai mai na inaki ni Kalou, vei au ena sega ni vakamacalataki rawa, ia kau na dau raica tikoga na nona ivakaraitaki vinaka oqo na iVakabula ena kurabui kei na vakavinavina ena veigauna kecega au bula tiko kina; ia ena veivale vakaturaga ko ya, na vanua sa tiko kina na tamata sa taucoko sara ka sega ni lako yani kina na ivalavala ca, kau sa vakanuinui tu me'u na dau vakarokorokotaka ena siga ko ya ka na sega ni oti rawa." *Messenger and Advocate* [Dauvakauitukutuku kei na Dautataro], vola 1 (Okotova 1834) tabana e 14–16.

NA YAVU NI VAKABAUTA

NI LOTU I JISU KARISITO NIYALODODONU EDAIDAI

KEIMAMI ^avakabauta na ^bKalou, na Tamada Tawamudu, kei na ^cLuvena, ko Jisu Karisito kei na ^dYalo Tabu.

2 Keimami vakabauta ni na cudruvi na tamata ena vuku ni ^anona ivalavala ca, ka segai ena talaidredre nei ^bAtama.

3 Keimami vakabauta ni na ^avakabulai na tamata kecega ena ^bVeisorovaki nei Karisito, ke- vaka eda sa ^ctalairawarawa ki na ^dlawa kei na cakacaka vakalotu ni ^eKosipeli.

4 Keimami vakabauta ni sa yavu ni ivakavuvuli kei na ^acakacaka vakalotu ni Kosipeli na: ai matai, ^bvakabauta na Turaga ko Jisu Karisito; ai karua, ^cveivutuni; ai katolu, ^dpapitaiso ena tabadromuci e wai me ^ebokoci kina na ivalavala ca; ai kava, Na veitabaki ni

^fliga me baleta na ^gisolisoli ni Yalo Tabu.

5 Keimami vakabauta ni sa kili- kili me ^akacivi na tamata mai vua na Kalou ena ^bparofisai, ka vaka- kina ena veitabaki ni ^cliga mai vei ira e tu vei ira na ^ddodonu, me ra ^evunautaka kina na kosipeli ka qarava na kena ^fveicakacaka vakalotu.

6 Keimami vakabauta na ^aiva- karau a taurivaki tu ena Lotu Ta- umada, ka ra a vakaitavi kina na ^biapositolo, na ^cparofita, na ^ditala- tala, na ivakavuvuli, na ^edauvu- nau, kei na veika tale e so.

7 Keimami vakabauta na ^aisoli- soli ni ^bvosataka na vosa tani e so, na ^cparofisai, na ^divakatakila, na ^eraivotu, na ^fveivakabulai, na ^gva- kadewataki ni vosa, kei na veika tale e so.

- 1 *a* DV Vakabauta.
b DV Kalou, Lewe Tolu Vakalou—Kalou na Tamana.
c DV Jisu Karisito; Kalou, Lewe Tolu Vakalou—Kalou na Luvena.
d DV Kalou, Lewe Tolu Vakalou—Kalou na Yalo Tabu; Yalo Tabu.
2*a* iVaka. 24:16; Isi. 18:19–20. DV Galala ni Digidigi; Saumi Taro.
b DV Lutu nei Atama kei Ivi.
3*a* Mosa. 27:24–26; Mosese 5:9. DV Vakabulai.

- b* DV Sorovaka, Veisorovaki.
c DV Talairawarawa.
d DV Lawa.
e DV Kosipeli.
4*a* DV Cakacaka Vakalotu.
b DV Vakabauta.
c DV Veivutuni.
d DV Papitaiso.
e DV Vakabokoci ni iValavala Ca.
f DV Liga, Veitabaki ni.
g DV iSolisoli ni Yalo Tabu.
5*a* DV Kaci, Kacivi Vakalou, iLesilesi.
b DV Parofisai.
c DV Liga, Veitabaki ni.
d DV Dodonu; Matabete.
e DV Vunau.

- f* Alama 13:8–16.
6*a* DV iVakatakilakila ni Lotu Dina—Tauyavutaki ni Lotu.
b DV iApositolo.
c DV Parofita.
d DV Bisopi.
e DV Dauvunau; Peteriaki, Vaka-Peteriaki.
7*a* DV iSolisoli Eso ni Yalo.
b DV iSolisoli ni Vosataka na Vosa Tani.
c DV Parofisai.
d DV iVakatakila.
e DV Raivotu.
f DV Vakabula, Veivakabulai.
g 1 Kori. 12:10; Moma. 9:7–8.

8 Keimami vakabauta ni ^avosa ni Kalou na ^biVolatabu kevaka e vakadewataki ^cvakadodonu; keimami vakabauta tale ga ni vosa ni Kalou na ^diVola i Momani.

9 Keimami vakabauta na veika sa ^avakatakila oti na Kalou, na veika sa vakatakilai mai ena gauna oqo, ka keimami vakabauta ni na levu tale na veika cecere ka bibi ena qai ^bvakatakilai mai me baleta tiko ga na Matanitu ni Kalou.

10 Keimami vakabauta ni ra na ^avakasoqoni vata tale na Isireli kei na nodra vakalesui mai na ^bYavusa e Tini; io ni na tara ko ^cSaioni (na Jerusalemi Vou) ena vanua ko Amerika; ni na mai ^dveiliutaki sara ga e vuravura na Karisito; ka na ^evakavoui na vuravura oqo me rawata na ^flagilagi kei ^gparataisi.

11 Keimami kaya ni dodonu me soli na ^agalala ni sokalou vua na Kalou Kaukauwa me vaka na ^blewa ni dui ^clomada, ka me soli ki na tamata kecega na galala vata

oqo, me ra ^dsokalou ena kena ivakarau, ena vanua, se ki na cava ga era vinakata.

12 Keimami vakabauta ni sa kilikili me da vakarorogo vei ira na tui, peresitedi, iliuliu, kei ira na turaganilewa, ena noda talairawarawa, rokova, ka tokona na ^alawa.

13 Keimami vakabauta ni sa kilikili me da dau ^adina tikoga, lomadina, ^bbula savasava, caka vinaka, ivalavala savasava, ka ^cyalovinaka vei ira na tamata kecega; io, me da kaya beka ni da sa muriana ^dvunau nei Paula—Keimami sa vakabauta na ka kecega, keimami sa ^evakanuinuitaka na ka kecega, keimami sa vosota oti na ka e vuqa, ka nuitaka ni na rawa me keimami ^fvosota na ka kecega. A ka kecega e ^gsavasava, na ka e totoka, se rogorogo vinaka, se daudokai, keimami sa gadreva na veika oqo.

JOSEFA SIMICI.

8a DV Vosa ni Kalou.
b DV iVolatabu.
c 1 Nif. 13:20–40;
14:20–26.
d DV iVola i Momani.
9a DV iVakatakila.
b Emosi 3:7;
V&V 121:26–33.
DV iVolanikalou—
Na ivolanikalou sa
parofisaitaki ni na
yaco mai.
10a Ais. 49:20–22; 60:4;
1 Nif. 19:16–17.
DV Isireli—Na
vakasoqoni kei Isireli.
b DV Isireli—Na mataqali
e tini kei Isireli sa

yali voli.
c Ica 13:2–11;
V&V 45:66–67; 84:2–5;
Mosese 7:18.
DV Jerusalemi Vou;
Saioni.
d DV Mileniumi.
e DV Vuravura—
Vakasavasavataki ni
vuravura.
f DV Lagilagi.
g OYA e dua na
ituvaki me vaka na
Were ko Iteni;
Ais. 11:6–9; 35; 51:1–3;
65:17–25;
Isi. 36:35.
DV Parataisi.

11a V&V 134:1–11.
b DV Galala ni Digidigi.
c DV Lomana, Lewa e
Loma.
d DV Sokalou, Qarava.
12a V&V 58:21–23.
DV Lawa.
13a DV Dina;
Yalodina.
b DV Bula Savasava.
c DV Qarava, Veiqaravi.
d Fili. 4:8.
e DV iNuiui.
f DV Vosota.
g DV Rakorako;
iValavala Savasava.